

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Agenda občanských průkazů a cestovních
dokladů**

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Aneta PLHALOVÁ**
Osobní číslo: **R20N0028P**
Studijní program: **N0421A220001 Veřejná správa**
Téma práce: **Agenda občanských průkazů a cestovních dokladů**
Zadávací katedra: **Katedra veřejné správy**

Zásady pro vypracování

Úvod

Agenda občanských průkazů

Agenda cestovních pasů

(u bodu 2 a 3 dále obecná charakteristika daného osobního dokladu, vývoj z hlediska právní úpravy a hmotné podoby dokladu, současné právní úpravy, procesu vyhotovení žádosti o nový doklad a procesu vydání již vyhotoveného dokladu)

Výkon agendy občanských průkazů a cestovních pasů na MěÚ Domažlice

Statistické měření žádostí o nový doklad v závislosti na určených aspektech (zejména věku žadatele, typu dokladu, lhůty pro vydání dokladu, správního poplatku, ročního období apod.)

Závěr

Rozsah diplomové práce:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

Zákon č. 198/1948 Sb., o občanských průkazech

Zákon č. 75/1957 Sb., o občanských průkazech

Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech

Zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

Vyhláška č. 281/2021 Sb., k provedení zákona o občanských průkazech a některých ustanoveních zákona o cestovních dokladech a zákona o základních registrech

Zákon č. 53/1949 Sb., o cestovních pasech

Zákon č. 63/1965 Sb., o cestovních dokladech

Zákon č. 216/1991 Sb., o cestovních dokladech a cestování do zahraničí

Zákon č. 214/1993 Sb., o označování některých cestovních dokladů a o zkrácení doby jejich platnosti v souvislosti se zánikem České a Slovenské federativní republiky

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. Tomáš Louda, CSc.

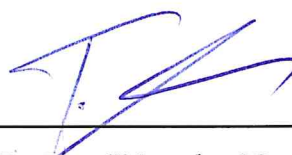
Katedra veřejné správy

Datum zadání diplomové práce: **29. března 2021**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2022**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

JUDr. Tomáš Louda, CSc.
vedoucí katedry

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracovala zcela samostatně. Veškeré literární, internetové a ostatní zdroje, které jsem ke zpracování této práce použila, řádně cituji způsobem obvyklým pro vědeckou práci.

V Plzni dne 12. 3. 2022

Bc. Aneta Plhalová

Poděkování

Tímto způsobem si dovoluji vyjádřit upřímné poděkování JUDr. Tomáši Loudovi, CSc. za odborné vedení této diplomové práce a užitečné rady s její tvorbou spojené. Velké poděkování patří také celému kolektivu správního odboru Městského úřadu v Domažlicích za obecnou podporu, zejména pak paní Daně Weberové, která mi jako vedoucí tohoto odboru ochotně poskytla veškeré potřebné podklady pro zpracování druhé, praktické části diplomové práce. Neméně velké poděkování si dovolím vyjádřit i Angelice Maříkové za odborný překlad, Mgr. Růženě Fialové za gramatickou korekci textu a Mgr. Radkovi Galašovi, řediteli Muzea Policie České republiky, který pro přílohovou část této práce ochotně poskytl veškeré potřebné podklady.

Obsah

Úvod	9
1 Státní občanství	11
1.1 Charakteristika státního občanství	11
2 Rodné číslo	13
3 Občanské průkazy	15
3.1 Obecná charakteristika	15
3.1.1 Druhy platných občanských průkazů	16
3.1.2 Povinnost a právo mít občanský průkaz	16
3.1.3 Údaje zapisované do občanského průkazu	17
3.1.4 Platnost dokladu	18
3.1.4.1 Doba platnosti občanského průkazu	19
3.1.4.2 Skončení platnosti dokladu	19
3.1.5 Práva a povinnosti držitele dokladu	21
3.1.6 Povinnosti jiných osob vůči občanskému průkazu	22
3.1.7 Nedovolené nakládání s občanským průkazem	22
3.2 Vývoj právní úpravy na úseku občanských průkazů	23
3.3 Současná právní úprava	26
3.3.1 Zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech	26
3.3.2 Prováděcí předpisy zákona o občanských průkazech	27
3.3.3 Zásadní změny způsobené novelou zákona	28
3.4 Vývoj vzhledu občanského průkazu	30
3.5 Proces přijímání žádostí o vydání občanského průkazu	31
3.5.1 Subjekty procesu	31
3.5.1.1 Žadatel	31
3.5.1.2 Příslušný správní orgán k přijetí žádosti	32
3.5.2 Lhůty pro podání žádosti	33
3.5.3 Podání žádosti	34
3.6 Proces převzetí občanského průkazu	37
3.6.1 Lhůty pro předání občanského průkazu	37
3.6.2 Příslušný správní orgán k vydání a předání průkazu	38
3.6.3 Výroba a kontrola dokladu	40
3.6.4 Náležitosti a postup při převzetí	40

3.6.5 Aktivace identifikačního certifikátu	42
3.7 Správní poplatky za vydání občanského průkazu	43
3.8 Žádost o vydání a převzetí občanského průkazu mimo pracoviště	45
3.9 Dočasný občanský průkaz	46
3.10 Přestupky na úseku občanských průkazů	48
3.11 Evidence občanských průkazů	49
4 Cestovní doklady	50
4.1 Obecná charakteristika cestovních dokladů	50
4.1.1 Údaje uvedené v cestovních dokladech	51
4.1.2 Platnost dokladu	52
4.1.2.1 Územní a časová platnost	52
4.1.2.2 Skončení platnosti	52
4.1.3 Povinnosti držitele cestovního dokladu	53
4.1.4 Nedovolené nakládání s cestovními doklady	54
4.2 Vývoj právní úpravy na úseku cestovních dokladů	55
4.2.1 Vývoj vzhledu cestovních dokladů	57
4.3 Současná právní úprava	58
4.3.1 Zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech	59
4.3.2 Prováděcí předpisy	59
4.4 Druhy cestovních dokladů a jejich užívání	60
4.4.1 Cestovní pas	61
4.4.2 Diplomatický pas	61
4.4.3 Služební pas	61
4.4.4 Cestovní průkaz	62
4.4.5 Náhradní cestovní doklad Evropské unie a jiný cestovní doklad na základě mezinárodní smlouvy	63
4.4.6 Občanský průkaz jako cestovní doklad	64
4.5 Podání žádosti o cestovní doklad	64
4.5.1 Osoby oprávněné k podání žádosti	65
4.5.2 Místo podání žádosti	66
4.5.3 Náležitosti žádosti	66
4.5.3.1 Prokazování údajů v žádosti	67
4.5.3.2 Pořizování biometrických prvků	68
4.6 Lhůty pro vydání cestovních dokladů	69

4.7 Převzetí cestovního dokladu	69
4.7.1 Odepření vydání a odebrání cestovního dokladu	70
4.8 Správní poplatky za vydání cestovního dokladu	71
4.9 Přestupky na úseku cestovních dokladů	72
4.10 Evidence cestovních dokladů	73
5 Výkon agendy občanských průkazů a cestovních dokladů v rámci působnosti správního odboru MěÚ Domažlice	74
5.1 Statistické měření na úseku občanských průkazů	75
5.2 Statistické měření na úseku cestovních pasů	79
Závěr	84
Resumé	86
Seznam použitých zdrojů	88
Seznam grafů	92
Seznam tabulek	92
Seznam příloh	93
Přílohy	95

Úvod

Už od dob počátků lidstva existovala určitá společenství - kmeny, tlupy, klany, rodiny atp. Nicméně vždy existovaly určité aspekty, které jedince každého tohoto útvaru spojovaly a činily je právě členy těchto uskupení. Jak čas plynul a lidská společenství se měnila, měnily se i tyto určující aspekty. Za určující aspekt současné doby lze označit občanství a právě ono občanství je pomyslným průvodcem této diplomové práce.

Občanství lze s jistou mírou nadsázky obecně označit za základní kámen pro vznik osobních dokladů v podobě občanských průkazů a cestovních dokladů. Na území České republiky platí, že zde vydávané osobní doklady, tedy občanské průkazy a cestovní doklady, mohou být vydány pouze osobám, jež jsou prokazatelně jejími občany. Právě tato oblast, tedy agenda občanských průkazů a cestovních pasů, je tématem této diplomové práce.

Výběr tématu pro tuto diplomovou práci nebyl náhodný, ba dokonce nebyl určen výběrem z témat navržených katedrou. Autorka práce si toto téma zvolila z čistě praktického důvodu, neboť výkon činností v rámci agendy občanských průkazů a cestovních dokladů je její pracovní náplní na základě pracovního poměru u Městského úřadu v Domažlicích.

Stěžejním záměrem autorky bylo vytvoření přehledné diplomové práce, která je určena nejen pro odbornou, ale také laickou veřejnost, jež by se o oblasti občanských průkazů a cestovních pasů chtěla dozvědět více. Diplomová práce je primárně rozdělena na dvě části. Těmto částem však předchází kapitola o státním občanství a rodném čísle. Autorka považuje za zcela nezbytné tyto dva pojmy alespoň rámcově popsat, neboť jsou určujícími prvky pro existenci občanských průkazů a cestovních dokladů. První část práce je tedy částí teoretickou a dále se dělí na dvě další oblasti, a to podkapitolu o občanských průkazech a podkapitolu o cestovních dokladech. Obě tyto podkapitoly jsou si, kromě mírných odchylek, značně podobné, neboť dané doklady popisují na základě platné právní úpravy, vývoje příslušných právních předpisů až po ty aktuálně platné a procesu přijetí žádosti o daný doklad až po jeho vydání občanovi. Druhá část diplomové práce je částí praktickou a pojednává o výkonu dané agendy v rámci správního odboru Městského úřadu v Domažlicích. Zde

autorka čerpala z dostupných materiálů, na jejichž základě vytvořila statistická měření určená několika aspekty. Těmito aspekty jsou zejména četnost žádostí o daný doklad, typ dokladu dle lhůty pro jeho vydání a věk žadatele. Data pro statistické měření byla získávána každý kalendářní měsíc již od ledna 2021. V této části práce budou srovnávány dané měsíční statistiky pro obě skupiny dokladů, přičemž se zde autorka snaží poskytnout odpověď na stanovené výzkumné otázky.

Diplomová práce je obohacena o rozsáhlou přílohovou část, která je historickým exkurzem ve vztahu k vývoji vzhledu jednotlivých dokladů až po jejich současnou podobu dle platných vzorů. Z této části je kromě samotného vzhledu dokladu patrný také jeho obsah, tedy údaje o jeho držiteli a o dokladu samotném.

V závěru diplomové práce autorka sumarizuje veškeré poznatky, a to zejména z druhé, tedy praktické části. Zároveň se snaží z části teoretické vybrat aspekty, které jsou v rámci agendy občanských průkazů nové, a to v důsledku novelizace příslušné právní úpravy, které se v zaměstnání podrobně věnuje.

1 Státní občanství

Institut státního občanství, jak již autorka avizovala v úvodu práce, lze s jistou mírou nadsázky označit za pomyslného průvodce této práce. Státní občanství je základním a určujícím aspektem pro vznik osobních dokladů, jimiž jsou občanské průkazy a cestovní doklady. Je tedy nezbytné, vzhledem k tématu této práce, se tomuto pojmu alespoň rámcově věnovat. Co je to tedy institut státního občanství? Jak státní občanství vzniklo? Těmto základním otázkám se budou věnovat následující kapitoly.

1.1 Charakteristika státního občanství

Státní občanství jako pojem lze zařadit do skupiny pojmů, které nedisponují žádnou jednotnou zákonnou definicí. Termín institut státního občanství tedy není možné najít ani v Ústavě ČR, ani v jiných zákonech, ba dokonce ani v samotném zákoně č. 186/2013 Sb., o státním občanství. Nicméně i přesto existuje celá řada definic, které popisují státní občanství, a to zejména v různých právně orientovaných materiálech jako jsou skripta, učebnice, ale také komentáře k zákonné úpravě. Příkladem takovéto definice může být definice uvedená v právnické učebnici profesora Karla Klímy. Pan profesor zde uvádí, že státní občanství je vztah veřejnoprávní povahy mezi státem a konkrétními osobami. Vznik a zánik tohoto relativně stabilního ústavněprávního vztahu pak stanovuje příslušný zákon. Stát v tomto vztahu působí jako garant ochrany osob v rámci svého území.¹ Dalším pramenem z oblasti právnické literatury je také publikace pod názvem České státní občanství, jejímiž autory jsou JUDr. Valášek a JUDr. Černý. Autoři zde státní občanství definují jako: „*Osobní právní poměr určité fyzické osoby k určitému státu bez ohledu k podobnému faktickému poměru založenému pobytem nebo bydlištěm v daném státu. Podle toho existuje rozdíl mezi obyvatelem státu, jímž může být jak státní občan, tak i cizinec a bezdomovec a mezi státním občanem, který může bydlet ve svém*

¹ KLÍMA, Karel. Ústavní právo. 4., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010, str. 249

domovském státu nebo v cizině.“² Zároveň je nutné doplnit, že vedle pojmu státní občanství existuje pojem státní příslušnost. Je však důležité tyto dva pojmy nezaměňovat, byť si svou podstatou mohou být podobné. Státní příslušnost je však pojmem širším, jenž se vztahuje kromě osob fyzických i na osoby právnické.³

Jediným pramenem definice státního občanství, který pochází od orgánu veřejné moci, je nálezn č. 207/1994 Sb. Ústavního soudu České republiky. Ústavní soud v tomto nálezu definuje státní občanství jako právní vztah mezi fyzickou osobou a státem, tedy Českou republikou, který není místně omezen. Tento právní vztah však musí splňovat podmínku trvalosti.⁴

S kritériem trvalosti souvisí také mezinárodní úprava v podobě rozhodnutí Mezinárodního soudního dvora ve věci *Nottebohm*, které vzniklo v roce 1955. Tento případ je z hlediska státního občanství skutečně zajímavý, neboť na jeho základě byla vymezena přesná kritéria státního občanství, aby tento institut nemohl být zneužit obdobně jako v onom roce 1955 Friedrichem Nottebohmem. Nottebohm byl rodilým německým občanem. Z důvodu určité výhodnosti si však tato osoba zažádala o státní občanství Lichtenštejnska, které mu bylo uděleno za pouhých jedenáct dní, přičemž jedinou spojující věcí mezi Nottebohmem a Lichtenštejnskem byl jeho bratranec, nikoliv však trvalý pobyt či jiné trvalé vazby. Vážnost situace umocnil také fakt, že dané události se odehrávaly v období druhé světové války, kdy občanství hrálo roli v otázce případného zajetí či obecné náklonnosti k jedné z válečných stran (rozsudek byl však vynesen až ve zmíněném roce 1955).⁵ Na základě vzniklých konfliktů, v podobě žalob, vydal Mezinárodní soudní dvůr rozhodnutí, jímž zamítl potvrzení lichtenštejnského občanství. Důvodem tohoto rozhodnutí byla skutečnost, že Nottebohm nebyl s Lichtenštejnskem vázán žádným trvalým vztahem, tudíž práva a povinnosti plynoucí z tohoto občanství nemohla být na mezinárodním poli efektivní.⁶

2 ČERNÝ, Jan. VALÁŠEK, Miloš. České státní občanství: ucelený výklad právních předpisů upravujících státní občanství České republiky v návaznosti na státní občanství ČSR, ČSSR a ČSFR. Praha: Linde, 1996, str. 15

3 ČECHUROVÁ, Barbora. Vývoj institutu státního občanství na území ČR. Plzeň, 2016, Bakalářská práce. Západočeská univerzita, Fakulta právnická. Vedoucí práce Mgr. et Mgr. Renáta Vokrojová., str. 5

4 Nález Ústavního soudu, Pl. ÚS 9/94 ze dne 13. 9. 1994

5 KANDALEC, Pavel. NOTTEBOHM: Lichtenštejnsko –Guatemala (Mezinárodní soudní dvůr, 1955) [online]. 2018, str. 1

6 EMMERT, František. Dvojitý občanství v českém právu. Vyd. 2. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckova edice právní instituty, str. 3

2 Rodné číslo

Rodná čísla jsou společně se státním občanstvím základním aspektem pro vydání osobních dokladů pro občany ČR. Je tedy nezbytné, stejně jako v případě státního občanství, alespoň rámcově přiblížit i rodné číslo, byť blízká budoucnost směřuje k vytěsnění tohoto identifikátoru. Tato kapitola poskytne obecnou charakteristiku rodných čísel včetně jejich struktury, dále zmíní příslušné právní předpisy a popíše stručný průřez vývojem tohoto identifikačního prvku.

Důležitost rodného čísla tkví zejména v jeho jedinečnosti a neměnnosti. Lze jej označit za jediný identifikační nástroj osob, který nelze zpochybnit. Občan ČR rodné číslo získá již při narození, osobám, které získají státní občanství ČR, je pak rodné číslo přiděleno. Toto obvykle devíti až desetimístné číslo nepodléhá žádné změně, kterou může být např. sňatek či změna jména. Tato důležitá vlastnost rodného čísla vylučuje možné komplikace, jimiž může být např. záměna osob. Rodná čísla jsou tedy jediným nástrojem, jímž je možné osobu jednoznačně identifikovat či vyhledat v různých seznamech a databázích.⁷

V současné době podle platné právní úpravy je rodné číslo číslem, které určuje Ministerstvo vnitra ČR (dále jen ministerstvo). Z hlediska struktury lze rodné číslo charakterizovat jako číslo desetimístné, které je beze zbytku dělitelné jedenácti. Lze jej rozlišit na část před lomítkem a část za tímto znaménkem. Část před lomítkem je tvořena šesti číslicemi, které vyjadřují datum narození a pohlaví dané osoby. První dvě čísla představují poslední dvě číslice roku, ve kterém se daná osoba narodila. Následující dvě čísla označují měsíc narození. Toto číslo u žen je navýšeno o hodnotu 50 (narodila-li se daná žena např. v srpnu, prostřední dvojčíslí nebude 08, ale 58, pakliže se žena narodí např. v listopadu, platí 11+50, prostřední dvojčíslí bude tedy 61). Poslední dvě čísla před lomítkem představují den narození. Číslice za lomítkem představují rozlišující znak osob, které se narodily tentýž den. Je však možné se setkat s rodným číslem, které bude pouze devítimístné, a to u osob, které se narodily před 1. lednem 1954. Toto rodné číslo nesplňuje podmínku dělitelnosti. Další zvláštnost, která má vliv na strukturu rodného čísla, je situace, kdy výdejní místo rodného čísla vyčerpá v daný

⁷ SOBKVĚVIČOVÁ, Nikola. Občanské průkazy, cestovní doklady, evidence obyvatel a rodná čísla. Plzeň, 2013, Diplomová práce. Západočeská univerzita, Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Václav Henych, str. 42

kalendářní den všechna určená rodná čísla. Ministerstvo v těchto případech určí dodatečnou sestavu rodných čísel a dvojčíslí vyjadřující měsíc narození je zvýšeno o hodnotu 20 u mužů a o hodnotu 70 u žen.⁸

Právní úpravu rodných čísel představuje na úrovni vnitrostátních právních předpisů zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a změně některých zákonů, a to v části první. Dalším stěžejním pramenem tohoto institutu je také zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, a to z toho důvodu, že rodné číslo není jen jedinečným a konstantním identifikačním nástrojem osob, rodné číslo je především také osobní údaj. Veškeré osobní údaje pak podle zmíněné právní úpravy podléhají ochraně.⁹

Stručný průřez vývojem prokazování totožnosti, které později vykrytalizovalo v užívání rodného čísla popisuje ve své publikaci docent Karel Schelle následovně: „*Nejstarším způsobem zjišťování a prokazování totožnosti byla pomoc svědků. Občanská společnost formulující se během 19. století si však začala vyžadovat nové, přesnější způsoby prokazování totožnosti, takže se začala postupně prokazovat veřejnými listinami. Sloužily k tomu listiny, u nichž bylo možné důvodně předpokládat, že je může předložit jen osoba, o kterou se jedná (např. křestní, domovský list) nebo listiny, které obsahovaly popis osoby (např. zbrojní pas, pracovní nebo čelední knížky), nebo které začaly být opatřovány fotografií (např. průkaz státního zaměstnance pro slevy na železnicích, cestovní pas).*“¹⁰ S postupem času a vývojem informačních technologií vzrůstaly nároky na přesnější prokazování totožnosti osob, to vedlo ke vzniku jedinečného identifikačního nástroje – rodného čísla.¹¹ Vznik tohoto součísli bychom mohli přisoudit zákonu č. 29/1946 Sb., jímž se zaváděly pracovní průkazy, které obsahovaly pracovní číslo. Toto součísli se skládalo ze šesti čísel, jež byla složena z data narození dané osoby a z dalších tří koncových čísel, která označovala oblast, na jejímž území se daná osoba narodila. O dva roky později, zákonem

⁸ § 13 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a změně některých zákonů

⁹ SOBKVĚVIČOVÁ, Nikola. Občanské průkazy, cestovní doklady, evidence obyvatel a rodná čísla. Plzeň, 2013, Diplomová práce. Západočeská univerzita, Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Václav Henych, str. 42

¹⁰ SCHELLE, Karel a Vladimír ŠMÍD. Rodné číslo v informačních systémech. In GEMAN 04 "General Management" (Sborník z 6. mezinárodní konference uspořádané Sdružením EVIDA Plzeň a Západočeskou univerzitou v Plzni ve dnech 16. - 18. září 2004). 1. vyd. Plzeň: Sdružení EVIDA Plzeň, 2004, str. 215 - 224

¹¹ DOLEJŠ, Petr. Malá úvaha nad rodnými čísly. Bulletin Advokacie, ročník 1996, č. 9, str. 53

č. 198/1948 Sb., o občanských průkazech, bylo toto pracovní číslo přejato a v roce 1953, vyhláškou č. 240/1953 Ministerstva národní bezpečnosti, bylo ustanoveno číslem rodným. Důležitá je také skutečnost, že toto rodné číslo bylo přidělováno až při vydání prvního občanského průkazu, tedy až po dovršení 15. roku života.¹²

3 Občanské průkazy

Občanský průkaz, tedy průkaz občana. Již ze samotného názvu tohoto osobního dokladu je patrné, že se jedná o doklad, jež má právo či povinnost vlastnit pouze občan státu.

Předchozí kapitola této práce uváděla, že základním předpokladem pro vydání a držení občanského průkazu je státní občanství. Platí tedy, že občanský průkaz je dokladem potvrzujícím státní občanství dané osoby. Vzhledem k obsahové náplni této práce je zapotřebí zodpovědět mnoho otázek na tento stručný základ navazujících. K čemu občanský průkaz slouží? Kdo jej může či musí vlastnit? Jaké údaje musí a nemusí obsahovat? Jak dlouho je tento doklad platný? Atd.

3.1 Obecná charakteristika

Záměrem této kapitoly je definovat a obecně charakterizovat občanský průkaz z hlediska jeho primárního účelu dle platné zákonné úpravy.

Občanský průkaz jako pojem disponuje přesnou definicí, která je uvedena v úvodních ustanoveních zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech, konkrétně v § 1 odst. 1. Občanský průkaz je svou povahou veřejná listina,¹³ která prokazuje totožnost držitele tohoto průkazu a údaje v tomto průkaze uvedené.

12 SOBKVĚVIČOVÁ, Nikola. Občanské průkazy, cestovní doklady, evidence obyvatel a rodná čísla. Plzeň, 2013, Diplomová práce. Západočeská univerzita, Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Václav Henych, str. 44

13 Dle § 567, zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, je veřejnou listinou ta listina, jež byla vydána orgánem veřejné moci, a to na základě a v mezích pravomocí tohoto orgánu nebo listina, kterou zákon za tuto listinu označí. Tato listina však nesmí obsahovat také vady, které by způsobily, že k ní nebude přihlíženo.

3.1.1 Druhy platných občanských průkazů

Na území České republiky se v současné době vyskytuje a platí celkem 14 vzorů občanských průkazů. Tyto občanské průkazy byly postupně vydávány od roku 1948. Občanské průkazy, které v údajích o své platnosti obsahují ustanovení „bez omezení“ nebo „platnost prodloužena bez omezení“ a jejichž držitelem je osoba narozená před 1. lednem 1936, jsou platné.¹⁴

Občanské průkazy lze obecně rozdělit do tří skupin, a to na občanské průkazy bez strojově čitelných údajů, občanské průkazy se strojově čitelnými údaji a občanské průkazy se strojově čitelnými údaji vydávané od 2. srpna 2021.¹⁵

Občanský průkaz bez strojově čitelných údajů je v současné době pouze dočasný občanský průkaz. Zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech uvádí případy, na jejichž základě je možné takovýto občanský průkaz vydat. Dočasný občanský průkaz je dle § 43 možné vydat občanovi ze tří důvodů, a to v případě technické závady, která postihuje zařízení, jež zabezpečují přenos dat potřebných pro vydání tohoto dokladu, a trvá déle než 7 dnů. Dále v důsledku přírodní katastrofy či mimořádné události, která brání ve vydání občanského průkazu klasickým způsobem, a nakonec z důvodu nabytí státního občanství, je-li o tento doklad požádáno ve lhůtě dvou měsíců ode dne nabytí státního občanství.¹⁶ Tento doklad nedisponuje možností uložení dat pro jeho elektronické užívání, ani podpisem a biometrickými údaji o jeho držiteli. Konkrétnější náležitosti o dočasném občanském průkazu obsahuje kapitola č. 3.8.¹⁷

Druhou skupinu tvoří občanské průkazy se strojově čitelnými údaji, tedy elektronické občanské průkazy. Tyto doklady můžeme dále dělit na doklady, jež disponují elektronickým čipem či nikoliv.¹⁸

Poslední skupinou občanských průkazů jsou občanské průkazy se strojově čitelnými údaji, které jsou občanům vydávány od 2. srpna 2021. Tímto datem

14 Ministerstvo vnitra České republiky: Platné typy občanských průkazů. [online]. Praha, 2021, 4. 8. 2021 [cit. 2022-01-20]

15 Tamtéž

16 § 43 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

17 § 44 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

18 SOBKVĚVIČOVÁ, Nikola. Občanské průkazy, cestovní doklady, evidence obyvatel a rodná čísla. Plzeň, 2013, Diplomová práce. Západočeská univerzita, Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Václav Henych, str. 10

vstoupil v platnost zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech. Všechny doklady, které jsou od tohoto data vydávány, obsahují čip a biometrické prvky.¹⁹

3.1.2 Povinnost a právo mít občanský průkaz

Pramenem upravujícím tuto problematiku, tedy právo či povinnost mít občanský průkaz, je § 3 a § 4 zákona o občanských průkazech. V těchto úvodních ustanoveních jsou přesně vymezená pravidla této oblasti.

Každý občan České republiky (dále jen ČR) je podle výše zmíněné právní úpravy povinen mít občanský průkaz, pakliže dovršil 15. roku života a má trvalý pobyt na území ČR. Z tohoto ustanovení jsou vyloučeny osoby, které jsou omezeny ve svéprávnosti. Tyto osoby mají však právo občanský průkaz mít. Dalšími osobami, které disponují právem mít občanský průkaz, jsou ty osoby, které na území ČR nemají trvalý pobyt,²⁰ a také ty, které jsou mladší 15 let.²¹

3.1.3 Údaje zapisované a ukládané do občanského průkazu

Veškeré údaje, které jsou určeny k zápisu a uložení na občanském průkazu, jsou taxativně vymezeny v hlavě II. zákona o občanských průkazech. Údaji, které se v občanském průkaze uvádí, jsou údaje:

a) O držiteli, jimiž jsou: jméno či jména držitele, pohlaví, státní občanství, datum, místo a okres narození, dále kód státu narození podle statistického číselníku Českého statistického úřadu, na jehož území se držitel narodil, podoba, podpis a biometrické údaje. Biometrickými údaji jsou otisky prstů rukou a zobrazení obličeje, které jsou pořízeny na základě nařízení č. 2019/1157 Evropského parlamentu a Rady Evropské unie (dále jen EU).²²

¹⁹ Ministerstvo vnitra České republiky: Platné typy občanských průkazů. [online]. Praha, 2021, 4. 8. 2021 [cit. 2022-01-20]

²⁰ § 3 – 4 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

²¹ § 2 odst. 4 úplného znění č. 69/2012 Sb. zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, jak vyplývá z pozdějších změn

²² § 5, odst. 1 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

b) Dále se v občanském průkazu uvádí úřední záznam obsahující nezkrácenou podobu jména či příjmení držitele průkazu. Uvedení takovýchto údajů v rámci úředních záznamů nastane v situaci, kdy z důvodu nedostatku místa nelze v rámci údajů o držiteli uvést celé jméno.²³

c) V občanském průkazu se uvádí údaje o průkazu samotném. Těmito údaji jsou číslo dokladu, kód dokladu dle stanov výše uvedeného nařízení č. 2019/1157, datum vydání dokladu a datum skončení jeho platnosti, označení správního orgánu,

jenž daný doklad vydal a kód ČR, a to opět dle výše uvedeného nařízení.²⁴

d) Údaji, které občanský průkaz také obsahuje, jsou údaje, na jejichž základě je možné provést kontrolu ve strojově čitelné podobě.²⁵ S elektronickým využíváním průkazu souvisí také ustanovení o datech, která se na občanský průkaz uloží pro jeho následné elektronické využívání, a to na základě příslušného prováděcího předpisu. Dále mohou být na občanský průkaz uložena data na žádost žadatele o jeho vydání.²⁶

Zákon o občanských průkazech rezervuje žadatelům o vydání občanských průkazů také právo rozhodnout se, zda-li si přejí v dokladu uvádět rodinný stav nebo údaj o registrovaném partnerství.²⁷

3.1.4 Platnost dokladu

Přestože je údaj o platnosti dokladu uveden přímo na první straně občanského průkazu,²⁸ existují situace, kdy tento uvedený datum platnosti dokladu neplatí. Zákon o občanských průkazech v § 33 uvádí standardní dobu platnosti dokladu, a to v závislosti na věku osoby či možnosti pořídit u této osoby otisky prstů. V následujícím ustanovení, tedy v § 34, tento zákon uvádí důvody skončení platnosti dokladu, včetně uplynutí výše zmíněné standardní doby platnosti.

²³ § 5, odst. 1 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

²⁴ Tamtéž

²⁵ Tamtéž

²⁶ § 5, odst. 3 - 4 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

²⁷ § 5, odst. 2 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

²⁸ Ministerstvo vnitra České republiky: Platné typy občanských průkazů. [online]. Praha, 2021, 4. 8. 2021 [cit. 2022-01-23].

3.1.4.1 Doba platnosti občanského průkazu

Zákon o občanských průkazech uvádí celkem čtyři doby platnosti občanského průkazu, a to v závislosti na dosaženém věku dané osoby a otiscích prstů. Pakliže je osoba, které má být občanský průkaz vydán, mladší 15 let, občanský průkaz je vydáván s dobou platnosti 5 let. Občanům, kteří dovršili věku 15 let, je občanský průkaz vydáván s dobou platnosti 10 let. Poslední věkovou hranicí v souvislosti s platností dokladu je 70 let. Od tohoto věku je občanovi vydáván občanský průkaz s dobou platnosti 35 let. Tyto doby platnosti jsou počítány ode dne vydání občanského průkazu.²⁹

Poslední, tedy čtvrté, ustanovení o platnosti občanského průkazu se týká situace, kdy občanovi staršímu 12 let nelze z dočasných fyzických důvodů pořídit otisky prstů rukou. Důvodem pro tuto věkovou hranici je skutečnost, že u občanů mladších 12 let se otisky prstů nepořizují.³⁰ V tomto případě činí platnost občanského průkazu pouze 1 rok ode dne jeho vydání.³¹

3.1.4.2 Skončení platnosti dokladu

Občanský průkaz se stává neplatným nejen uplynutím doby jeho platnosti,³² které uvádí předchozí kapitola, ale i v důsledku jiných aspektů. Vzhledem k materiálním a obsahovým vlastnostem tohoto osobního dokladu je patrné, že mohou nastat situace, kdy se tyto materiální a obsahové náležitosti budou vymykat zákonem stanovené podobě.

Jak již autorka uvedla v předešlé kapitole, občanský průkaz se stává neplatným uplynutím doby jeho platnosti, dále ohlášením určitých skutečností (platnost tohoto dokladu končí ve chvíli ohlášení jeho ztráty, odcizení, zničení či nebezpečí zneužití anebo odevzdáním nalezeného dokladu, pakliže nedošlo k nahlášení jedné z uvedených skutečností, dále ohlášením ukončení trvalého pobytu na území ČR), dnem nabytí právní moci určitého rozhodnutí (rozhodnutí

²⁹ § 33 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

³⁰ § 7, odst. 1 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

³¹ Tamtéž

³² § 34, odst. 1, písm. a) zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

o zrušení údaje o trvalém pobytu, rozhodnutím o prohlášení na mrtvého), pozbytím státního občanství, úmrtím či převzetím nového občanského průkazu.³³

Platnost občanského průkazu končí také uplynutím lhůty 45 dnů, a to ode dne, kdy jeho držitel ohlásil změnu místa svého trvalého pobytu, či v důsledku změny pohlaví, anebo ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o změně jména (popř. jmen) či příjmení anebo rodného čísla.³⁴

Stejná lhůta platí i pro ty doklady, které obsahují údaje o rodinném stavu či registrovaném partnerství. U těchto dokladů končí jejich platnost uzavřením manželství či vznikem registrovaného partnerství, úmrtím manžela či partnera anebo nabytím právní moci rozhodnutí, jehož předmětem je rozvod či zrušení registrovaného partnerství, prohlášení manžela či partnera za mrtvého, zdánlivost manželství, neexistence registrovaného partnerství nebo prohlášení manželství či partnerství za neplatné.³⁵

Posledním aspektem, na jehož základě občanský průkaz pozbude své platnosti, je rozhodnutí ministerstva, pověřeného úřadu či pověřeného zastupitelského úřadu, a to z moci úřední. Příslušný úřad rozhodne o skončení platnosti daného dokladu v případě, že je tento doklad poškozený, obsahuje neoprávněně provedené změny, nesprávné údaje anebo u jeho držitele došlo k podstatné změně podoby.³⁶

Za důvody pro skončení platnosti však nelze chápat vyznačení změny podle § 36 zákona o občanských průkazech, které provádí příslušný orgán veřejné moci, orgán církve, matriční úřad nebo pověřený úřad. Změny údajů v občanském průkaze týkající se změny jména, jmen, příjmení, rodinného stavu a rodného čísla se vyznačují oddělením části B občanského průkazu. Změna trvalého pobytu se vyznačuje oddělením části A daného osobního dokladu. Oddělení části A a B nelze považovat za poškození nebo zničení občanského průkazu.³⁷

33 § 34, odst. 1, písm. a) - h) zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

34 § 34, odst. 2, písm. a) – d) zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

35 § 34, odst. 3, písm. a) – c) zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

36 § 35 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

37 § 36 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

3.1.5 Práva a povinnosti držitele dokladu

Obecně lze říci, že každá osoba má vůči svým věcem určitá práva a povinnosti. Totéž platí i pro občany ve vztahu k jejich občanskému průkazu. Zákon o občanských průkazech taxativně vymezuje práva a povinnosti držitelů občanských průkazů.

Do skupiny práv držitelů těchto osobních dokladů zákon řadí právo osob straších 15 let na elektronické využití dokladu a aktivaci dat k elektronickému využití (viz kapitola č. 3.6.5.). Dále má občan právo na vydání nového dokladu v případě, že nosič dat na občanském průkaze je nefunkční, nebo údaje uvedené v tomto dokladu nejsou správné. Posledním zde uvedeným právem držitele občanského průkazu je právo na zablokování státních dat pro elektronické využívání a elektronické ztotožnění.³⁸

Naproti právům stojí povinnosti držitele občanského průkazu, které tvoří podstatně větší skupinu. Obecně lze do skupiny povinností občanů zařadit povinnost ochrany, ohlášení a odevzdání. Občané jsou povinni své občanské průkazy chránit před možným poškozením, zničením, ztrátou odcizením anebo případným nebezpečím zneužití. Pakliže i přesto výše uvedené situace nastanou, občané mají povinnost toto neprodleně ohlásit. Povinnost ohlášení může být převedena i na zmocněnce, jemuž byl držitelem občanského průkazu udělen souhlas v podobě zvláštní plné moci s úředně ověřenými podpisy. Místo ohlášení se pak odvíjí od místa, kde k poškození, zničení došlo, nebo kde hrozilo nebezpečí zneužití. Pakliže k těmto situacím došlo na území ČR, občan to ohlásí na pověřeném úřadu nebo ministerstvu, v cizině je ohlašovací místem pověřený zastupitelský úřad. Ztráta nebo odcizení jsou situace, které taktéž podléhají ohlašovací povinnosti. Ohlášení této skutečnosti musí být provedeno u pověřeného úřadu nebo u Policie České republiky (dále jen PČR). Posledním okruhem povinností jsou povinnosti odevzdání občanského průkazu. Odevzdat tento doklad je povinen občan v případě, kdy ho nalezne, a to i po předchozím nahlášení jeho ztráty či odcizení. Doklad se odevzdává PČR, pověřenému úřadu či pověřenému zastupitelskému úřadu. Dále je povinností občanů odevzdat tento osobní doklad nejdéle do 15 dnů ode dne skončení jeho platnosti, avšak v tomto

³⁸ § 37 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

případě nejde o povinnost absolutní. Zákon umožňuje ponechání občanského průkazu, avšak za předpokladu, že daný doklad není padělkem, není jinak pozměněn, je neplatný a bude znehodnocen pověřeným úřadem nebo pověřeným zastupitelským úřadem.³⁹

3.1.6 Povinnosti jiných osob vůči občanskému průkazu

Povinnosti držitele občanského průkazu vůči tomuto dokladu jsou dány již ze samotné podstaty vztahu. Jaké jsou však povinnosti osob k občanským průkazům, které jim nenáleží?

Zákon stanovuje celkem tři případy, kdy mají k občanskému průkazu povinnosti osoby, jež nejsou jeho držitelem. Prvním případem jsou ty osoby, které občanský průkaz, vydaný jiné osobě, našly. V této situaci mají tyto osoby povinnosti nalezený občanský průkaz neprodleně odevzdat pověřenému úřadu, pověřenému zastupitelskému úřadu nebo policii. Stejnou povinnost mají osoby, které mají v držení občanský průkaz osoby, která zemřela nebo byla prohlášena za mrtvou. V tomto případě musí daný osobní doklad neprodleně odevzdat pověřenému úřadu či pověřenému zastupitelskému úřadu.⁴⁰

Posledním případem, kdy mají vůči občanskému průkazu jiné osoby určité povinnosti, je situace vyžadující kontrolu funkčnosti nosiče dat. Příslušný správní orgán má povinnost provést kontrolu nosiče dat a vydat potvrzení o tomto úkonu.⁴¹

3.1.7 Nedovolené nakládání s občanským průkazem

Vzhledem ke skutečnosti, že je občanský průkaz osobním dokladem, který obsahuje osobní údaje o jeho držiteli (viz kapitola č. 3.1.3.), zákon taxativně vymezuje způsoby nakládání s tímto dokladem, ke kterým nesmí docházet.

39 § 37 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

40 § 38 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

41 Tamtéž

Zákon o občanských průkazech zakazuje celkem pět typů nakládání s občanským průkazem. Zakazuje se občanský průkaz odebírat jeho držiteli před vstupem na pozemky či do objektů, občanský průkaz nesmí být přijímán jako forma zástavy, nesmí být pořizována kopie tohoto dokladu a nesmí být zpracovávány údaje z občanského průkazu a data pro jeho elektronické využití, pakliže není k tomuto úkonu dán souhlas jeho držitele. Toto ustanovení se netýká situací, kdy dochází k ověření totožnosti. V tomto případě je nutné do dokladu nahlédnout. V občanském průkaze se také nesmí provádět zápisy, změny nebo opravy. Zde jsou výjimkou pouze ty situace, kdy dochází k uložení dat pro elektronické využívání občanského průkazu podle příslušného prováděcího předpisu nebo kdy dochází k zápisu dat na žádost držitele.⁴²

3.2 Vývoj právní úpravy na úseku občanských průkazů

První právní úprava občanských průkazů pochází již z dob Rakouska-Uherska. Z této doby lze jako pramen občanských průkazů, ale i cestovních pasů označit císařské nařízení č. 31/1857 ř.z., ze dne 9. února 1857.⁴³

S rozpadem Rakouska-Uherska a následným vznikem samostatné Československé republiky v roce 1918 se pojila nutnost vytvořit právní systém samostatného státu. Aby byl chod státu zachován a předešlo se situaci „bezpráví“, než bude připravena nová soustava právních předpisů, byla povětšinou přejímána právní regulace z předchozího státního uspořádání. Stejná situace nastala i na úseku občanských průkazů, kde se podkladem pro prvotní československou úpravu v podobě nařízení vlády č. 481/1919 Sb. stalo právě výše zmiňované císařské nařízení.

Nařízení vlády Československé republiky č. 481/1919 Sb., kterým se zavádějí všeobecné občanské legitimace, se stalo základním prvkem pro vznik občanského průkazu jako nástroje všeobecné legitimace občana. Účinnost

⁴² § 39 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

⁴³ GAJDOŠÍKOVÁ, Silvie. Občanské průkazy, cestovní doklady a rodná čísla. Plzeň, 2012, Diplomová práce. Západočeská univerzita, Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Václav Henych, str. 10

pro území celé Československé republiky však nebyla jednotná. Na území Čech, Moravy a Slezska se stalo nařízení platné až 1. května 1920, a to na základě vyhlášky Ministerstva vnitra č. 338/1920 Sb., pro Slovensko a Podkarpatskou Rus byla účinnost stanovena od 29. října následujícího roku vyhláškou č. 389/1921 Sb. Ministerstva vnitra.⁴⁴

Zavedení všeobecné občanské legitimace však neznamenalo zavedení povinnosti, nýbrž zakotvení práva mít občanský průkaz. Právem žádat o občanský průkaz disponoval každý občan Československé republiky. Totožnost občanů, kteří tento doklad v podobě tvrzeného papíru vlastnili, byla dokazována fotografií, ověřeným podpisem občana a úředními údaji o občanovi.⁴⁵

Toto vládní nařízení zde platilo téměř 19 let, a to až do 1. října 1948, kdy vešel v platnost Zákon č. 198/1948 Sb., o občanských průkazech (vyjma § 10 odst. 1).⁴⁶ Tento zákon nebyl nikterak obsáhlý, tvořilo jej pouze patnáct paragrafů. Je však specifický v tom, že nově poskytl definici občanského průkazu, a to v § 1: „*Občanský průkaz podle tohoto zákona je veřejná listina, kterou se všeobecně osvědčuje totožnost osoby, které průkaz svědčí, po případě i jiné významné právní skutečnosti, týkající se této osoby.*“⁴⁷

Tato veřejná listina disponovala dvěma oddíly. První oddíl obsahoval údaje, jimiž mohla být zjištěna totožnost držitele tohoto dokladu. Druhý oddíl mohl být tvořen osvědčením o československém státním občanství, dále osvědčením o osobním stavu držitele nebo dětí do 15 let či manžela držitele.⁴⁸ Tento zákon dále stanovil, že nárok na občanský průkaz mají osoby starší 15 let⁴⁹ a platnost občanských průkazů činí 10 let.⁵⁰ Příslušným správním orgánem pro vydání občanského průkazu byl okresní národní výbor okresu, na jehož území měl žadatel trvalý pobyt.⁵¹

44 SOBKVĚVIČOVÁ, Nikola. Občanské průkazy, cestovní doklady, evidence obyvatel a rodná čísla. Plzeň, 2013, Diplomová práce. Západočeská univerzita, Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Václav Henych, str. 3 - 4

45 SOBKVĚVIČOVÁ, Nikola. Občanské průkazy, cestovní doklady, evidence obyvatel a rodná čísla. Plzeň, 2013, Diplomová práce. Západočeská univerzita, Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Václav Henych, str. 3 - 4

46 § 15 zákona č. 198/1948 Sb., o občanských průkazech

47 § 1 zákona č. 198/1948 Sb., o občanských průkazech

48 § 3 zákona č. 198/1948 Sb., o občanských průkazech

49 § 2 zákona č. 198/1948 Sb., o občanských průkazech

50 § 5 zákona č. 198/1948 Sb., o občanských průkazech

51 § 6 zákona č. 198/1948 Sb., o občanských průkazech

Zákon o občanských průkazech byl nahrazen vládním nařízením č. 61/1953 Sb., o občanských průkazech ze dne 30. června 1953. Tento právní předpis byl tvořen pouze osmi ustanoveními,⁵² přesto však přinesl několik změn. Povinnost mít občanský průkaz měli všichni českoslovenští občané, kteří dosáhli věku 15 let a měli trvalý pobyt na území Československé republiky.⁵³ Platnost občanského průkazu činila pouze 5 let. Pakliže občan nemohl předložit potřebné doklady při žádosti o doklad, doba platnosti mohla být i kratší. Zároveň bylo ustanoveno, že osobám starším 55 let bude občanský průkaz vydáván s neomezenou dobou platnosti.⁵⁴ Nařízení také taxativně vymezuje povinnosti občanů vůči tomuto dokladu. Těmito povinnostmi bylo zejména neustálé nošení průkazu u sebe, jeho ochrana, předkládání průkazu k prodloužení jeho platnosti a důslednost z hlediska pravdivosti obsažených informací.⁵⁵ Obsaženými informacemi mohlo být opět osvědčení o státním občanství, přihlášení nebo odhlášení trvalého či přechodného pobytu, dále průkaz o zaměstnání občana, rodný a oddací list nebo také rodné listy dětí do 15 let a manžela.⁵⁶

Národní shromáždění v roce 1957 nahradilo vládní nařízení Zákonem č. 75/1957 Sb., o občanských průkazech. Změna oproti předešlé úpravě opět spočívala v době platnosti občanského průkazu. Doba platnosti se odvíjela od věku občana. To se však nevztahovalo k osobám omezeným ve svéprávnosti. Tyto osoby občanský průkaz mít nemohly. Občanům, jejichž věk byl v rozmezí od 15 do 20 let, byl průkaz vydáván pouze na 5 let, občanům od 20 do 50 let na 10 let a občanům starším 50 let platil občanský průkaz neomezeně.⁵⁷ Tento zákon byl platný až do roku 1999 a prováděcím předpisem mu byla vyhláška č. 128/1993 Sb., ta byla po dobu své platnosti novelizována dalšími dvěma vyhláškami (č. 213/1994 Sb. a č. 174/1999 Sb.).⁵⁸

Zákon z roku 1957 byl nahrazen až v roce 1999 Zákonem č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech. Nový zákon byl oproti předešlé právní úpravě značně rozsáhlejší. Jeho ustanovení se členila celkem do osmi částí. Tento zákon platil

52 Vládní nařízení č. 61/1953 Sb., o občanských průkazech

53 § 1 vládního nařízení č. 61/1953 Sb., o občanských průkazech

54 § 3 vládního nařízení č. 61/1953 Sb., o občanských průkazech

55 § 6 vládního nařízení č. 61/1953 Sb., o občanských průkazech

56 § 4 vládního nařízení č. 61/1953 Sb., o občanských průkazech

57 § 5 zákona č. 75/1957 Sb., o občanských průkazech

58 Zákon č. 75/1957 Sb., o občanských průkazech

na území ČR až do 1. února 2022,⁵⁹ kdy byl definitivně nahrazen zákonem č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech, který vešel v platnost již 2. srpna 2021.⁶⁰

Vzhledem k obsáhlosti zákona č. 328/1999 Sb., je nutné v této práci uvést pouze důležité změny ve vztahu k předešlé právní úpravě. Občanský průkaz tímto zákonem nabyl nové definice, která tento doklad charakterizuje jako veřejnou listinu, jež slouží k prokázání jména (jmen), příjmení, podoby a státního občanství ČR a dalších údajů v tomto dokladu obsažených.⁶¹ Změna je patrná také na úseku povinnosti mít občanský průkaz, ta se s touto novou právní úpravou začala vztahovat i na osoby omezené na svéprávnosti.⁶² Dalším rozdílem je také ustanovení o době platnosti dokladu. Tento zákon již neumožňuje vydání občanského průkazu v režimu neomezené platnosti osobám starším 55 let.

3.3 Současná právní úprava

Současné platné prameny práva upravující agendu občanských průkazů tvoří poměrně hojně rozvětvenou síť zákonů a příslušných prováděcích předpisů. Doba rychlého technologického vývoje, a s tím spjaté nároky na vlastnosti a podobu občanského průkazu, jsou také aspektem, který si žádá schopnost rychlé reakce a flexibility na úseku vývoje těchto dokladů.

3.3.1 Zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

Zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech ze dne 1. července 2021 vnáší do právní úpravy občanských průkazů vlnu nových nároků, které se snaží držet tempo s technologickým vývojem.

Účinnost tohoto dokladu nelze přisoudit jednomu datu. Zákon disponuje dělenou účinností. Datum, od kterého jsou účinná většina ustanovení, byl stanoven na 2. srpna 2021. Přejídná ustanovení týkající se nejpozdějšího data

59 Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech

60 Zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

61 § 2 odst. 1 zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech

62 § 2 odst. 3 zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech

pro vydání občanského průkazu dle předchozí právní úpravy a ustanovení týkající se možnosti vydání občanského průkazu bez strojově čitelných údajů nabývají účinnosti první den po vyhlášení tohoto zákona. Zrušovací ustanovení, která se týkají zrušení zákona č. 328/1999 Sb. a osmé části zákona č. 270/2021 Sb., budou účinná od 1. února 2022. Ohlášení ztráty, odcizení nebo nebezpečí zneužití občanského průkazu bude možné provést prostřednictvím elektronické aplikace, a to ode dne 2. srpna 2023. Stejně datum určuje platnost ustanovení, která se týkají správy výše zmíněné elektronické aplikace a vyrozumění občana před skončením platnosti dokladu prostřednictvím datové schránky. Od 1. ledna 2025 ministerstvo zahraničních věcí zveřejní prostřednictvím svých internetových stránek seznam pověřených zastupitelských úřadů.⁶³

Po stránce formální a obsahové je zákon o občanských průkazech tvořen celkem 74 ustanoveními, která jsou obsahem sedmi částí. První část zákona pojednává o předmětu úpravy, druhá část o občanském průkazu, třetí část se věnuje dočasnému občanskému průkazu, čtvrtou část představují ustanovení o evidenci občanských průkazů, pátá část se věnuje přestupkům na úseku těchto dokladů, část šestá zakotvuje společná, zmocňovací, přechodná a zrušovací ustanovení a sedmá část stanovuje již zmiňovaná ustanovení o dělené účinnosti zákona.⁶⁴

3.3.2 Prováděcí předpisy zákona o občanských průkazech

Prováděcí předpis⁶⁵ k Zákonu č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech představuje vyhláška ministerstva vnitra č. 281/2021 Sb., k provedení zákona o občanských průkazech a některých ustanovení zákona o cestovních dokladech a zákona o základních registrech. Vyhláška má stejně jako příslušný zákon dělenou účinnost. Účinnosti nabyla dne 2. srpna 2021, vyjma ustanovení § 12 odst. 4 písm. c), § 12 odst. 5 písm. b) a § 12 odst. 8, která budou účinná až od 1. ledna 2023. Tato vyhláška se dělí celkem na pět částí, přičemž pro účely

⁶³ § 74 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

⁶⁴ Zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

⁶⁵ Prováděcí předpisy lze charakterizovat jako ty právní předpisy, jež byly vydány za účelem upřesnění právních norem konkrétního zákona. Prováděcí předpisy mohou být vydávány pouze na základě zákonného zmocnění. Prováděcími předpisy jsou vyhlášky a nařízení.

této kapitoly bude čerpáno z části první, která pojednává právě o provedení zákona o občanských průkazech.⁶⁶

Tato prováděcí vyhláška upravuje ve většině ustanoveních elektronické využívání občanského průkazu, způsob uložení dat v dokladu a s tím související nosiče dat těchto údajů.⁶⁷

3.3.3 Zásadní změny způsobené novelou zákona

Za největší změnu na poli občanských průkazů lze označit pořizování a ukládání biometrických údajů.⁶⁸ Od 2. srpna 2021 jsou pro tyto účely pořizovány biometrické údaje v podobě snímku obličeje a otisků prstů z obou rukou občana.⁶⁹ Pro pořizování otisků prstů je stanovena věková hranice 12 let. Pakliže je tedy občan mladší 12 let, otisky prstů se při žádosti o občanský průkaz pořizovat nebudou.⁷⁰ Možnost či nemožnost pořídit otisky prstů je určujícím faktorem v otázce platnosti dokladu. Snímek obličeje a otisky prstů budou v občanském průkazu uloženy elektronicky, a to prostřednictvím čipu na zadní straně dokladu.⁷¹

Na poli české politiky se k dané změně vyjádřil i český politik Jan Hamáček, a to následovně: „*Průkaz totožnosti teď bude zabezpečenější a budeme s ním moci stále cestovat po Evropě bez nutnosti mít u sebe pas. (...)*“⁷²

Další velice důležitou změnou je automatické skončení platnosti občanského průkazu. Platnost dokladu skončí uplynutím 45 dnů ode dne změny, kterou představuje změna trvalého pobytu na území ČR, změna jména, příjmení, rodného čísla, pohlaví a rodinného stavu, pakliže je v občanském průkazu uveden. Občané mají v případě těchto změn povinnost žádat o nový občanský průkaz,

66 Vyhláška č. 281/2021 Sb., k provedení zákona o občanských průkazech a některých ustanovení zákona o cestovních dokladech a zákona o základních registrech

67 Tamtéž

68 Za biometrické údaje se označují charakteristické rysy žijících osob, které jsou pro každou tuto osobu unikátní. Na základě těchto unikátních rysů je možné danou osobu jednoznačně identifikovat. Biometrickými údaji jsou snímek obličejové části, sítnice či oční duhovky, otisky prstů, podpis, ale také zabarvení hlasu.

69 § 5 odst. 1 písm. a) bod 10. zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

70 § 19 odst. 2 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

71 BUREŠ, Michal. Změny u občanského průkazu: otisky prstů, -ová a tituly [online]. 10. 09. 2021 [cit. 2022-01-30]

72 DLUBALOVÁ, Klára. Ministerstvo vnitra České republiky: Zpravodajství: Nové občanky s biometrickými údaji začnou úřady vydávat již od srpna [online]. [cit. 2022-01-28]

a to nejdéle ve lhůtě 15 dnů ode dne skončení platnosti dokladu.⁷³ S výše uvedenými změnami souvisí také nutnost jejich vyznačení v občanském průkazu, a to oddělením části A při změně trvalého pobytu nebo části B v ostatních případech.⁷⁴ Tyto změny byly podle předchozí právní úpravy dokládány potvrzením. Potvrzení v případě trvalého pobytu nadále zůstává, ale potvrzení týkající se změny jména, příjmení, rodného čísla, pohlaví nebo rodinného stavu se již nebudou vydávat.⁷⁵

V případě ztráty občanského průkazu lze nově tuto skutečnost ohlásit i na Policii ČR. Dříve bylo možné tomuto orgánu ohlásit pouze odcizení. S novým zákonem může i Policie ČR zavést ztrátu do systému evidence občanských průkazů, a tímto způsobem ztracený či odcizený doklad zneplatnit a předejít případnému zneužití údajů v něm uvedených. Ani v případě ztráty či odcizení nebude občanovi vydáno potvrzení o dané skutečnosti.⁷⁶

Přestože je v této práci oblasti správních poplatků za vydání občanského průkazu věnována samostatná kapitola, je nezbytné se alespoň okrajově o výši těchto poplatků zmínit i zde. Správní poplatky za vydání občanského průkazu se staly taktéž předmětem změn. Do 2. srpna 2021 byl vybírán za ztrátu, odcizení, zničení, poškození, zneplatnění z důvodu nebezpečí zneužití dat občanského průkazů a za neoprávněné zápisy do tohoto dokladu správní poplatek ve výši 100,- Kč. Tento správní poplatek byl nově navýšen na částku 200,- Kč. Totéž nastalo i v situaci, kdy občan žádá o občanský průkaz bez údaje o trvalém pobytu. Správní poplatek i zde nově činí 200,- Kč z původních 100,- Kč. Poslední změna na poli správních poplatků je u občanských průkazů vydávaných občanům mladším 15 let, a to ve standardním režimu (viz kapitola č. 3.7.2.). Původní správní poplatek 50,- Kč nyní činí 100,- Kč. Výše zmíněné poplatky tedy vzrostly o 100 %.⁷⁷

Osoby, které disponují akademickým titulem, od 2. srpna 2021 již nebudou moci žádat o uvedení svého akademického titulu do občanského průkazu. Tento

73 § 11 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

74 § 25 vyhlášky č. 281/2021 Sb., o občanských průkazech a některých ustanovení zákona o cestovních dokladech a zákona o základních registrech

75 BUREŠ, Michal. Změny u občanského průkazu: otisky prstů, -ová a tituly [online]. 10. 09. 2021 [cit. 2022-01-30].

76 Tamtéž

77 Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích

dříve volitelný údaj občanské průkazy již nebudou obsahovat.⁷⁸

Zrušení akademických titulů na občanském průkazu lze označit za poslední aplikovanou změnu, nicméně existuje ještě několik plánovaných a diskutovaných změn. Za tyto změny lze označit neuvádění rodných čísel a pohlaví v občanském průkazu.⁷⁹ Důvodem pro to, aby se neuváděla rodná čísla, může být jistá ochrana osobních údajů. Rodné číslo totiž obsahuje v části před lomítkem údaje o datu narození a pohlaví občana. Nicméně již od roku 1953 jsou rodná čísla oficiálním prostředkem jednoznačné identifikace osoby (viz kapitola č. 2). Zde se nabízí hned několik otázek, které by mohly být aktivátorem živé diskuze. Tou nejpálčivější otázkou by zde jistě byla otázka následující: „*Jaký by byl tedy nový způsob jednoznačného identifikování osoby?*“ Co se týká údaje o pohlaví, je možné se domnívat, že hybnou silou v otázce uvedení či vyjmutí tohoto údaje z občanského průkazu, je trend současné doby. Tento trend se ani tak netýká skutečného, tedy fyzického pohlaví osoby, které je jedinci dáno již v prenatálním období jeho života, nýbrž jeho duševním rozpoložením. Je však skutečně nutné i v této oblasti udělat ústupek a tento podstatný údaj navždy vyjmout z údajů o občanovi?

3.4 Vývoj vzhledu občanského průkazu

Genezi tohoto osobního dokladu lze bez nadsázky označit za skutečně zajímavou. Ne vždy byl pro občanský průkaz typický vzhled tvrzené kartičky. Ať už se jednalo o jiný materiál či celkovou formu, je nesporné, že každá vývojová etapa tohoto dokladu přinášela jiné charakteristické aspekty, a to nejen po stránce obsahové, ale i po stránce vzhledové. Cílem této kapitoly bude jednotlivé vzory občanských průkazů postavit chronologicky vedle sebe a zdůraznit tím markantní vzhledové změny, kterými tento doklad v průběhu let prošel, než se ustálil do dnešní podoby. Obrazový materiál zobrazující jednotlivé občanské průkazy (dříve také pod názvem občanské legitimace) byl pořízen ve spolupráci s Muzeem Policie České republiky v Praze. Pro obsáhlost tohoto

78 BUREŠ, Michal. Změny u občanského průkazu: otisky prstů, -ová a tituly [online]. 10. 09. 2021 [cit. 2022-01-30]

79 Tamtéž

materiálu, jsou jednotlivé doklady zobrazeny v přílohové části této práce. Zde je z vyobrazených dokladů dobře patrný jejich vzhled, forma, ale také obsažené údaje (viz příloha č. 1 - 33)

3.5 Proces přijímání žádostí o vydání občanského průkazu

Celkový proces od přijetí žádosti o občanský průkaz až po jeho vydání obnáší několik zásadních bodů. Pro kompletní znalost této oblasti je nezbytné tyto zásadní body alespoň rámcově popsat. Základními body jsou v tomto procesu jeho subjekty, tedy žadatel a příslušný správní orgán. Dalším bodem jsou lhůty, v jejichž časovém rozhraní má žadatel povinnost o občanský průkaz požádat, a samozřejmě samotný proces přijetí a zpracování žádosti o vydání tohoto dokladu.

3.5.1 Subjekty procesu

V rámci procesu přijetí a zpracování žádosti o občanský průkaz vystupují podle platné právní úpravy dva subjekty. Prvním subjektem je zde žadatel o občanský průkaz a na straně druhé je subjektem příslušný správní orgán k přijetí žádosti o tento doklad.

3.5.1.1 Žadatel

Občanský průkaz může být vydán pouze na žádost, a to na základě povinnosti či naopak práva žadatele tento doklad mít.⁸⁰ Existují však situace, kdy má občan právo na vydání občanského průkazu, ale nemůže si o tento doklad u příslušného správního orgánu podat žádost sám za sebe. Jedná se o osoby mladší 15 let, osoby starší 15 let, jejichž zdravotní stav jim brání v hájení jejich práv, a osoby starší 18 let, které v důsledku duševní poruchy nejsou schopny samostatně

⁸⁰ § 8 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

právně jednat.⁸¹

Žádost o občanský průkaz může být za osobu mladší 15 let podána zákonným zástupcem, poručníkem, opatrovníkem, pěstounem nebo ředitelem zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.⁸² Opatrovník, pakliže to rozsah jeho působnosti určí, bude žádat o vydání občanského průkazu za osobu starší 15 let, jejíž fyzický stav neumožňuje osobní účast na tomto procesu. U osob starších 18 let, které se v důsledku duševního stavu taktéž nemohou osobně účastnit podání žádost, žádá člen domácnosti. Podmínkou je zde schválení oprávnění zastupovat tuto osobu. Schválení provádí příslušný správní orgán.⁸³

K otázce, zda-li je možné k podání žádosti o vydání občanského průkazu zmocnit jinou osobu, je nutné uvést, že nikoliv.⁸⁴ Prostou úvahou lze však dojít k odůvodnění tohoto zákonného ustanovení. Při podání žádosti o občanský průkaz jsou kromě podpisu žadatele pořizovány nově také biometrické prvky, a to podoba a dva otisky prstů z obou rukou žadatele (viz kapitola č. 3.3.3.). Tyto náležitosti by však bez osobní přítomnosti žadatele nebylo možné pořídit.

3.5.1.2 Příslušný správní orgán k přijetí žádosti

Žádost o vydání občanského průkazu nelze podat kdekoliv. Z rozsáhlé struktury orgánů veřejné správy zákon udává pouze tři, u nichž je možné žádost o občanský průkaz podat. První skupinu příslušných správních orgánů tvoří obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Na území hlavního města Prahy jsou těmito orgány úřady městských částí. Orgánem, který je v tomto ohledu taktéž příslušný, je Ministerstvo vnitra ČR (dále jen ministerstvo). Nicméně u ministerstva je možné podávat žádosti pouze o doklady ve zrychleném režimu výroby (viz kapitola č. 3.6.2.). Posledním příslušným orgánem k této činnosti je pověřený zastupitelský úřad. Pověřené zastupitelské úřady fungují v zahraničí a jsou organizačními útvary Ministerstva zahraničních věcí ČR.⁸⁵

81 § 8 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

82 § 67 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

83 § 68 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

84 § 8 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

85 § 9 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

3.5.2 Lhůty pro podání žádosti

Zákon o občanských průkazech stanovuje, kdy nejpozději musí být žadatelem podána žádost o vydání občanského průkazu. Vzhledem ke slovu „musí“ je patrné, že se v tomto případě jedná o povinnost. Tuto povinnost mají osoby starší 15 let. Osoby mladší 15 let a osoby omezené na svéprávnosti nemají povinnost, nýbrž právo občanský průkaz mít (viz kapitola č. 3.1.2.).

Žadatelé starší 15 let, musí o tento doklad požádat v zákonné lhůtě. Zákon pro tyto případy zakotvuje tři lhůty. První lhůta činí 30 dní ode dne, ve kterém občan ČR dosáhl věku 15 let. Dále ode dne, kdy osoba, jež byla omezena ve svéprávnosti na základě rozhodnutí soudu, této svéprávnosti opět nabyla v plném rozsahu. A nakonec ode dne, kdy občan ohlásil změnu místa svého trvalého pobytu poté, co ukončil pobyt v cizině. Další lhůta činí 15 dní. Tato lhůta započne ode dne, ve kterém občanovi skončí platnost jeho dosavadního dokladu. Dále ode dne, ve kterém občan nahlásil ztrátu, odcizení, zničení, poškození nebo nebezpečí zneužití občanského průkazu, ode dne ohlášení změny trvalého pobytu, ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o změně rodného čísla, jména, jmen či příjmení, ode dne změny pohlaví a v poslední řadě ode dne, kdy nastala změna údaje o rodinném stavu či registrovaném partnerství, a to za podmínky, že tento volitelný údaj je v dosavadním občanském průkazu uveden. Poslední lhůta činí 60 dní ode dne, kdy žadatel nabyl státního občanství ČR, a to udělením nebo prohlášením.⁸⁶

Existují tedy tři zákonné lhůty, v jejichž časovém horizontu je žadatel starší 15 let povinen o tento doklad požádat u příslušného správního orgánu. Jsou to lhůty 15, 30 a 60 dní.⁸⁷

⁸⁶ § 11 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

⁸⁷ Tamtéž

3.5.3 Podání žádosti

Cílem této kapitoly je poskytnutí rámcového popisu celého procesu podání žádosti o občanský průkaz, a to co nepřehlednější a nejsrozumitelnější formou. Tuto kapitolu lze rozčlenit do několika oblastí. První oblast popisuje, kde občan může podat žádost o vydání občanského průkazu. Další oblast se týká náležitých dokladů, listin a rozhodnutí, která je občan povinen předložit při podání žádosti. Následuje ta část této kapitoly, která se soustředí na variantu předání dokladu u jiného správního orgánu, než u kterého žadatel žádost podával. Poslední část pojednává o jednotlivých prvcích samotné formulace žádosti.

Žadatel o vydání občanského průkazu je povinen svou žádost podat u příslušného správního orgánu (viz kapitola č. 3.5.1.2.), který zákon označuje za podací místo, a to v zákonné lhůtě (viz kapitola č. 3.5.2.) Pakliže žádost za žadatele podává jiná osoba, žadatel i přesto musí být přítomen. Žádost musí být vytvořena s asistencí úřední osoby. Zákon umožňuje podání žádosti o občanský průkaz ve standardním režimu vyhotovení (tj. 30 dnů) i mimo pracoviště příslušného správního orgánu. Využití této možnosti je však podmíněno omezením na osobní svobodě, dlouhodobými zdravotními důvody nebo jiným závažným důvodem (viz kapitola č. 3.6.).⁸⁸

Při žádosti o vydání občanského průkazu je nezbytné předložit určité doklady, listiny, či rozhodnutí. Kdy je však občan povinen předložit jaký doklad, listinu či rozhodnutí? Pro přehlednost lze občany rozdělit do tří skupin, a to na občany, kteří žádají o první občanský průkaz, občany, kteří žádají o nový občanský průkaz, a ostatní občany.

Občané, kteří žádají o první občanský průkaz, budou při podání žádosti předkládat příslušné veřejné listiny podle tabulky č. 1. Je však nutné zmínit několik doplňujících ustanovení. Vznikne-li při podání žádosti důvodná pochybnost o státním občanství ČR, občan je rovněž povinen předložit také doklad o státním občanství⁸⁹. Při omezení svéprávnosti se jedná o žadatele, který je však k podání žádosti o občanský průkaz způsobilý.⁹⁰

⁸⁸ § 10 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

⁸⁹ Dokladem prokazujícím státní občanství ČR je kromě platného občanského průkazu a cestovního pasu také osvědčení o státním občanství ČR a listina nabytí nebo udělení státního občanství ČR. Uvedené osvědčení a listiny nesmí být pro tyto účely starší než 1 rok.

⁹⁰ § 12 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

Žádost o první občanský průkaz:	Povinnost předložení:
Bez jiných specifik:	rodný list / cestovní pas
Po nabytí státního občanství:	rodný list + doklad o státním občanství ČR
Bez trvalého pobytu na území ČR:	rodný list + doklad o státním občanství ČR / cestovní pas
Při omezení svéprávnosti:	rodný list / cestovní pas + rozhodnutí o omezení svéprávnosti
Podává-li za žadatele jiná (podávající) osoba:	rodný list + rozhodnutí o omezení svéprávnosti + doklad totožnosti podávající osoby (občanský průkaz, cestovní pas) + veřejnou listinu zakládající oprávnění podání žádosti za žadatele

Tabulka č. 1 – Náležitosti při podání žádosti o první občanský průkaz

Občané, kteří již občanský průkaz mají a žádají o nový, předkládají veřejné listiny dle tabulky č. 2. Opět je zde nutné doplnit několik podstatných informací. Především je nutné blíže určit pojem průkaz totožnosti. Průkazem totožnosti je doklad, který je svou povahou veřejná listina. V tomto dokladu jsou uvedeny údaje, jimiž je možné žadatele identifikovat. Těmito údaji jsou údaje o žadateli, zejména údaj o státním občanství ČR, ale také jeho podoba. Stejně jako v předchozím případě, i zde platí, že při důvodných pochybnostech o státním občanství ČR občana, je občan povinen předložit doklad o státním občanství.⁹¹

⁹¹ § 13 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

Žádost o nový občanský průkaz:	Povinnost předložení:
Bez jiných specifik:	dosavadní občanský průkaz
Nemůže-li žadatel předložit dosavadní občanský průkaz:	rodný list / průkaz totožnosti
Bez trvalého pobytu na území ČR:	rodný list + doklad o státním občanství ČR / průkaz totožnosti
Žadatel nemůže předložit žádnou veřejnou listinu:	Prokáže svou totožnost jiným hodnověrným způsobem.
Při omezení svéprávnosti:	dosavadní občanský průkaz + rozhodnutí o omezení svéprávnosti
Podává-li za žadatele jiná (podávající) osoba:	dosavadní občanský průkaz/rodný list + rozhodnutí o omezení svéprávnosti + doklad totožnosti podávající osoby (občanský průkaz, cestovní pas) + veřejnou listinu zakládající oprávnění podání žádosti za žadatele

Tabulka č. 2 – Náležitosti při podání žádosti o nový občanský průkaz

Poslední skupinou občanů, kteří podávají žádost o občanský průkaz, jsou občané po ukončeném pobytu v cizině a občané, kteří doposud měli pouze dočasný občanský průkaz. Občané, kteří ukončili trvalý pobyt na území jiného státu při podání žádosti o občanský průkaz, předkládají rodný list a doklad o státním občanství nebo cestovní pas.⁹² V situaci, kdy občan již měl občanský průkaz, ale pouze dočasný, předkládá tento dočasný občanský průkaz společně s rodným listem.⁹³

Po předložení výše uvedených veřejných listin podací místo, tedy příslušný orgán k přijetí žádosti (pověřený úřad, pověřený zastupitelský úřad či ministerstvo vnitra), ověří správnost údajů v informačním systému veřejné správy. V případě, kdy tento orgán zjistí rozpory v údajích o žadateli v informačním systému, vyzve žadatele o předložení dokladů, jež by tyto rozpory vyvrátily. Pakliže tak žadatel neučiní, správní orgán neumožní žádost o doklad podat a žadateli o této skutečnosti vydá potvrzení. Neshledá-li správní orgán žádné rozpory, pokračuje ve vyřizování žádosti. Žadatel má právo volby, co se týče místa vydání občanského průkazu, obeznámení s možnostmi vydání již vyhotoveného dokladu, uvedení údaje o rodinném stavu či registrovaném

⁹² § 14 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

⁹³ § 15 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

partnerství v dokladu a o zrychleném režimu výroby dokladu. Během žádosti podací místo pořizuje biometrické údaje o žadateli starším 12 let. Na závěr žádosti žadatel provádí kontrolu údajů v ní uvedených a v případě naprosté správnosti provede dva digitalizované podpisy. První podpis bude součástí občanského průkazu, druhým podpisem žadatel stvrzuje správnost údajů v žádosti. Žádost o občanský průkaz, která je ve stavu „podaná“, nelze vzít zpět.⁹⁴

3.6 Proces převzetí občanského průkazu

Každý proces, ať už jde o proces podání žádosti nebo o proces převzetí vyhotoveného dokladu, je charakteristický specifickým postupem a aspekty s tímto postupem souvisejícími. V tomto případě je nutné si uvědomit, že převzetí občanského průkazu nespočívá pouze v tom, že se občan dostaví na příslušné výdejní místo, převezme průkaz a odejde. Tento proces je značně obsáhlejší a komplikovanější.

Aspektem, který úzce souvisí s převzetím občanského průkazu, je zejména lhůta, ve které má být tento doklad vydán. Dalším aspektem utvářejícím tento postup je také místo, kde si občané mohou své průkazy převzít, tedy sídlo příslušného správního orgánu. Převzetí občanského průkazu předchází také samotná výroba a kontrola dokladu. Samotné převzetí dokladu občanem tento proces završuje.

3.6.1 Lhůty pro vydání a předání občanského průkazu

Zákon o občanských průkazech stanovuje lhůty, v jejichž časovém rozpětí musí být občanské průkazy vyhotoveny. Žadatel disponuje při podání žádosti o občanský průkaz právem zvolit si, v jaké lhůtě požaduje vyhotovení tohoto osobního dokladu.

Jednotlivé lhůty úzce souvisí jak s příslušným správním orgánem, u kterého je žádost podána, tak i s příslušným správním orgánem, který

⁹⁴ § 16 - § 21 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

vyhotovený občanský průkaz předává žadateli. Občanský průkaz může být vydán nejdéle

ve lhůtě 120 dnů. Dalšími lhůtami jsou 30 dnů (standard), 5 pracovních dnů (blesk) a 24 hodin (superblesk). Poslední lhůta neběží ve dnech pracovního klidu. Jednotlivé lhůty se započítávají ode dne podání žádosti.⁹⁵

3.6.2 Příslušný správní orgán k předání občanského průkazu

Příslušný správní orgán pro předání vyhotoveného občanského průkazu žadateli se primárně odvíjí od lhůty, ve které byl občanský průkaz vydán. Dále se místo předání odvíjí od místa, kde došlo k podání žádosti.

Na základě informací uvedených v tabulce č. 3 je patrné, že doklad, který má být vydán ve lhůtě 120 dnů, může být předán pouze u pověřeného zastupitelské úřadu, přičemž správním orgánem pro podání žádosti je zde jak pověřený zastupitelský úřad, tak i zastupitelský úřad.⁹⁶ Zde je však nutné dodat, že v situaci, kdy se žádost podává u pověřeného úřadu a doklad se předává u pověřeného zastupitelského úřadu, vydaný doklad je nejdříve odeslán úřadu, kde se o tento doklad podávala žádost. Tento úřad provede kontrolu tohoto dokladu a následně jej odešle na pověřený zastupitelský úřad k předání.⁹⁷

Je-li občanský průkaz vydáván ve standardní lhůtě, tedy do 30 dnů, předání dokladu se odvíjí od podacího místa. Pakliže je žádost o doklad podána u pověřeného úřadu, u pověřeného úřadu může být doklad i předán, přičemž žadatel může v žádosti uvést jiný pověřený úřad, u kterého si přeje nový průkaz převzít, namísto úřadu, u kterého žádost podával. Pakliže byla žádost podána u pověřeného zastupitelského úřadu, doklad bude předáván na pověřeném úřadě, a to podle místa trvalého pobytu nebo posledního místa trvalého pobytu před jeho ukončením na území ČR. Pakliže občan nikdy neměl na území ČR trvalý pobyt, nebo nelze-li toto místo trvalého pobytu zjistit, občanský průkaz bude předán na Magistrátu města Brna.⁹⁸

⁹⁵ § 23 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

⁹⁶ § 26 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

⁹⁷ § 24 odst. 4 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

⁹⁸ § 26 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

Dalšími lhůtami jsou lhůty zrychlené. O doklad ve zrychlené lhůtě vydání do 5 pracovních dnů může žadatel podat žádost jak u pověřeného úřadu, tak u ministerstva. Jestliže však bude žádost o tento doklad podána u ministerstva, pouze u ministerstva bude možné tento doklad převzít. V případě podání žádosti u pověřeného úřadu je možné převzetí uskutečnit jak u téhož či jiného pověřeného úřadu, tak u ministerstva.⁹⁹

Nejrychlejší lhůta vydání občanského průkazu činí 24 hodin. O doklad v tomto režimu je možné požádat u pověřeného úřadu a ministerstva, přičemž převzetí dokladu proběhne pouze u ministerstva.¹⁰⁰

Lhůta:	Příslušný správní orgán pro podání žádosti o občanský průkaz:	Příslušný správní orgán k předání občanského průkazu:	
120 dnů	Pověřený úřad Pověřený zastupitelský úřad	Pověřený zastupitelský úřad	
30 dnů (STANDARD)	Pověřený zastupitelský úřad →	Pověřený úřad	Podle trvalého pobytu občana.
			Podle posledního místa trvalého pobytu před jeho ukončením.
	Pověřený úřad ↘	Magistrát města Brna	
5 pracovních dnů (BLESK)	Pověřený úřad → Ministerstvo vnitra ČR →	Pověřený úřad	
		Ministerstvo vnitra ČR	
24 hodin (SUPERBLESK)	Ministerstvo vnitra ČR	Ministerstvo vnitra ČR	

Tabulka č.3 – Příslušný správní orgán k vydání a předání občanského průkazu v závislosti na lhůtách

⁹⁹ § 26 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech
¹⁰⁰ Tamtéž

3.6.3 Výroba a kontrola dokladu

Tak jako tomu je u každé nebo alespoň u většiny vyrobených věcí, tak i v případě občanských průkazů následuje po jejich vyhotovení kontrola. Výrobu občanského průkazu zajišťuje Ministerstvo vnitra ČR. Ministerstvo vnitra pověřilo výrobou těchto dokladů státní podnik, a to Státní tiskárnu cenin.¹⁰¹

Kontrolu vydaných občanských průkazů zajišťuje ten správní orgán, který je příslušný občanský průkaz předat žadateli. V případě, že tento orgán zjistí jakékoliv vady vydaného dokladu, vyrozumí o této skutečnosti ministerstvo. Ministerstvo zajistí výrobu nového dokladu.¹⁰²

Na základě kontroly se posuzuje celková způsobilost občanského průkazu k předání občanovi. Dále se posuzuje funkčnost nosiče dat (čipu), na němž jsou uloženy biometrické údaje.¹⁰³

3.6.4 Náležitosti a postup při převzetí

Náležitostmi při předání občanského průkazu se na základě zákona o občanských průkazech rozumí zejména kontrola vyhotoveného dokladu, převzetí dokladu u příslušného správního orgánu žadatelem a případné vyřízení reklamace dokladu nezpůsobilého k předání. Je tedy patrné, že tato kapitola upřesňuje kapitoly předešlé a zároveň je doplňuje o další nezbytné aspekty, jež tento proces charakterizují a dotvářejí.

Předání občanského průkazu, stejně tak jako v případě podání žádosti o tento osobní doklad, je možné pouze u příslušného správního orgánu. Vzhledem k situacím jako je dlouhodobá zdravotní indispozice, omezení na osobní svobodě nebo jiný závažný důvod, umožňuje zákon předání vyhotoveného dokladu i mimo pracoviště příslušného správního orgánu. Přestože je však doklad vydán ve zrychleném režimu, v případě předání mimo pracoviště bude předán ve lhůtě 30 dnů. Příslušným orgánem pro předání dokladu mimo pracoviště je ten orgán,

101 Ustanovení č. 7 důvodové zprávy k zákonu č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

102 § 24 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

103 Tamtéž

v jehož obvodu se žadatel zdržuje.¹⁰⁴

Předání vyhotoveného občanského průkazu žadateli je podmíněno odevzdáním dosavadního občanského průkazu, ztotožněním žadatele, kontrolou dokladu žadatelem a stvrzením předání digitalizovaným podpisem žadatele.

Žadatel předávajícímu správnímu orgánu odevzdá dosavadní občanský průkaz, pakliže jej má. Tento správní orgán odevzdaný průkaz zlikviduje. Zákon v této oblasti připouští ponechání občanského průkazu, avšak za předpokladu, že se nejedná o doklad padělaný či pozměněný a bude předložen příslušnému správnímu orgánu ke znehodnocení.¹⁰⁵

Zároveň s předáním dosavadního občanského průkazu je žadatel povinen prokázat svou totožnost. To je však možné provést i ze strany správního orgánu. Po ztotožnění žadatele následuje kontrola dokladu. Při kontrole se posuzuje celková způsobilost dokladu (viz kapitola č. 3.6.3.). Tato kontrola se neprovádí při předání mimo pracoviště.

Pakliže je doklad způsobilý k předání žadateli, žadatel starší 15 let může uplatnit právo na aktivaci identifikačního certifikátu uloženého na nosiči dat (viz kapitola č. 3.6.5.).¹⁰⁶ Po této fázi následuje stvrzení předání dokladu v podobě podpisu žadatele v digitalizované podobě. Zákon zde připouští předání dokladu s absencí podpisu žadatele. To je však podmíněno existencí těžko překonatelné překážky, jež žadateli brání v podpisu.¹⁰⁷ Touto překážkou může být chybějící končetina, či její nefunkčnost, úraz končetiny apod.

Narozdíl od podání žádosti, kde zákon nepřipouští zastoupení žadatele zmocněncem, v případě předání již vyhotoveného dokladu je toto umožněno. Zmocněnec však musí předložit zvláštní plnou moc s úředně ověřenými podpisy zmocněnce a zmocnitele.¹⁰⁸

104 § 27 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

105 § 31 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

106 § 32 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

107 § 30 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

108 § 28 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

3.6.5 Aktivace identifikačního certifikátu

Aktivace identifikačního certifikátu je proces, který většinou probíhá v rámci převzetí vyhotoveného občanského průkazu anebo mimo tento proces. V obou případech se však jedná o proces čistě dobrovolný a podmíněný věkem držitele občanského průkazu. Aktivaci identifikačního certifikátu může provést pouze občan starší 15 let.¹⁰⁹ Co je však identifikační certifikát, kde se na občanském průkaze nachází, k čemu slouží a jak ho lze aktivovat? Uvedené otázky zaznívají nejčastěji ze strany občanů, kteří jsou při převzetí nového občanského průkazu dotazováni úřední osobou, zda-li mají zájem certifikát aktivovat.

Identifikační certifikát je uložen na kontaktním elektronickém čipu, který je patrný na zadní straně občanského průkazu v podobě kovového plíšku zlaté barvy (viz příloha č. 1). Tento čip je součástí všech občanských průkazů vydávaných od 1. července 2018. Obsahem identifikačního certifikátu jsou údaje o držiteli občanského průkazu v rozsahu, v jakém jsou viditelně patrné na samotném dokladu, a údaje o dokladu samotném v podobě jeho čísla. Občanům, kteří si na svém občanském průkaze aktivují identifikačním certifikát, je umožněn dálkový přístup k informačnímu systému nebo jiné elektronické aplikaci. Při těchto přístupech však dochází k autentizaci občana.¹¹⁰ Autentizace probíhá zadáním určitého kódu (IOK, viz níže), který si občan zvolí při aktivaci certifikátu.¹¹¹

Aktivaci identifikačního certifikátu lze provést na kterémkoliv obecním úřadě obce s rozšířenou působností, u ministerstva vnitra v případě předání občanského průkazu vyhotoveného ve zrychleném režimu (blesk, superblesk) anebo u zastupitelského úřadu. Celý proces probíhá tak, že úřední osoba vloží občanský průkaz do čtečky kontaktního čipu (tato čtečka je téměř totožná s podobou terminálu sloužícího k platbám). V dalším kroku vyzve žadatele, aby skrze tuto čtečku zadal dva kódy, a to tzv. deblokační osobní kód (dále jen DOK) a identifikační osobní kód (IOK), a to v tomto pořadí. Právě IOK slouží

¹⁰⁹ § 32 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

¹¹⁰ Portál veřejné správy - gov.cz: Aktivace identifikačního certifikátu v občanském průkazu [online]. [cit. 2022-03-06]

¹¹¹ § 11 odst. 2 vyhlášky č. 281/2021 Sb., k provedení zákona o občanských průkazech a některých ustanovení zákona o cestovních dokladech a zákona o základních registrech

k autentizaci při dálkovém přístupu. DOK, jak již název napovídá, slouží k odblokování identifikačního certifikátu v případě, že občan identifikační kód zadal chybně víc jak třikrát. V případě, že je desetkrát chybně zadán i DOK, občan musí pro celkové odblokování a zadání nových kódů vyhledat kterýkoliv obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo příslušný zastupitelský úřad. Oba kódy jsou číselným vyjádřením minimálně čtyř a maximálně deseti číslic.¹¹²

3.7 Správní poplatky za vydání občanského průkazu

Pramenem práva pro tuto oblast je Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. Správním poplatkům se věnuje konkrétně položka č. 8 sazebníku v příloze zákona. Výše uvedených správních poplatků je účinná ke dni 2. srpna 2021.

Poplatky za vyhotovení občanského průkazu lze rozdělit do tří skupin, a to poplatky za občanské průkazy osob mladších 15 let, osob starších 15 let a za ostatní specifické případy.

Výše správních poplatků za občanské průkazy vydané občanům mladším 15 let znázorňuje tabulka č. 4. Z údajů této tabulky lze také zjistit, kde je možné podat o občanský průkaz žádost, a v případě přeposlání či vyzvednutí občanského průkazu u jiného správního orgánu také dělenou část poplatku. Pakliže bude o občanský průkaz žádáno ve zrychleném režimu do 24 hodin, žadatel bude žádost podávat u ministerstva vnitra nebo u pověřeného úřadu (obecní úřad obce s rozšířenou působností). Při podání žádosti u ministerstva žadatel uhradí celý správní poplatek, tedy 500,- Kč. Pakliže bude žádost podána u pověřeného úřadu, uhradí pouze 250,- Kč, neboť u tohoto režimu výroby dokladu je podmínkou jeho převzetí na ministerstvu. V režimu výroby dokladu do 24 hodin není možné doklad převzít u pověřeného úřadu. Režim do 5 pracovních dnů umožňuje podání žádosti i převzetí dokladu jak na ministerstvu, tak u pověřeného úřadu. Pakliže žadatel podá žádost u pověřeného úřadu, může doklad převzít u téhož úřadu, u jiného pověřeného úřadu nebo na ministerstvu. V tomto režimu činí správní

¹¹² § 13 vyhlášky č. 281/2021 Sb., k provedení zákona o občanských průkazech a některých ustanovení zákona o cestovních dokladech a zákona o základních registrech

poplatek 300,- Kč. Ve standardním režimu se hradí správní poplatek ve výši 100,- Kč. O doklad v tomto režimu je možné žádat pouze u pověřeného úřadu. Převzít si tento doklad lze u téhož pověřeného úřadu nebo u jiného pověřeného úřadu, který žadatel uvede do žádosti o vydání občanského průkazu.¹¹³

Občané do 15 let:	24. hodin (SUPERBLESK)	5 pracovních dnů (BLESK)	30 dnů (STANDARD)	<u>Legenda:</u>
MV > MV:	500,- Kč	300,- Kč	---	MV – Ministerstvo vnitra ČR ORP – pověřený úřad (obecní úřad obce s rozšířenou působností)
ORP > MV:	250,- Kč 250,- Kč	200,- Kč 100,- Kč	---	
ORP > ORP:	---	300,- Kč	100,- Kč	

Tabulka č.4 – Výše správních poplatků za občanský průkaz vydaný občanům mladším 15 let

Pro hrazení správních poplatků za vydání občanského průkazu osobě starší 15 let platí stejná pravidla. Rozdíl od předešlé tabulky spočívá pouze ve výši těchto poplatků (viz tabulka č. 5). Pro tuto skupinu občanů je povinností mít občanský průkaz, tudíž správní poplatek ve standardním režimu stanoven není.

Občané nad 15 let:	24. hodin (SUPERBLESK)	5 pracovních dnů (BLESK)	30 dnů (STANDARD)	<u>Legenda:</u>
MV > MV:	1.000,- Kč	500,- Kč	---	MV – Ministerstvo vnitra ČR ORP – pověřený úřad (obecní úřad obce s rozšířenou působností)
ORP > MV:	500,- Kč 500,- Kč	250,- Kč 150,- Kč	---	
ORP > ORP:	---	500,- Kč	---	

Tabulka č. 5 – Výše správních poplatků za občanský průkaz vydaný občanům starším 15 let

Správních poplatků za vydání občanského průkazu je však mnohem více. Týkají se však specifických situací, a tudíž není možné je podřadit pod předešlé tabulky. Jedná se o správní poplatky za vydání dočasného občanského průkazu po nabytí státního občanství, poplatky za ztrátu, poškození, zničení, odcizení, zneplatnění průkazu z důvodu nebezpečí jeho zneužití a z důvodu neoprávněně

¹¹³ Položka č. 8 sazebníku zákona č. 634/2004 Sb., o o správních poplatcích

provedených zápisů, poplatky za občanský průkaz vydaný z jiného osobního důvodu (na vlastní žádost), poplatky za přeposlání průkazu na jiný úřad, úkony související se správou dat pro elektronické využívání dokladu (aktivace, odblokování nosiče dat) a poplatky za občanský průkaz bez údaje o trvalém pobytu (viz tabulka č. 6).¹¹⁴

Ostatní správní poplatky:		
Za dočasný občanský průkaz po nabytí státního občanství:	Občané mladší 15 let:	100,- Kč
	Občané starší 15 let:	200,- Kč
Za občanský průkaz bez údaje o trvalém pobytu:	Občané mladší 15 let:	Zákonem nespecifikováno
	Občané starší 15 let:	200,- Kč
Za ztrátu, odcizení, poškození, zničení, zneplatnění z důvodu nebezpečí jeho zneužití a z důvodu neoprávněně provedených zápisů:	Občané mladší 15 let:	Zákonem nespecifikováno
	Občané starší 15 let:	200,- Kč
Přeposlání dokladu k vydání na jiném příslušném úřadě:		100,- Kč
Aktivace, odblokování čipu:		100,- Kč
Občanský průkaz na vlastní žádost:	Občané mladší 15 let:	Zákonem nespecifikováno
	Občané starší 15 let:	200,- Kč

Tabulka č. 6 – Výše ostatních správních poplatků za občanský průkaz

3.8 Žádost o vydání a převzetí občanského průkazu mimo pracoviště

Vzhledem ke skutečnosti, že občan může být omezen na osobní svobodě, může trpět dlouhodobými zdravotními potížemi nebo mohou nastat jiné závažné důvody, na jejichž základě se nemůže dostavit k příslušnému správnímu orgánu a podat zde žádost o občanský průkaz nebo si tento doklad převzít, umožňuje zákon toto uskutečnit mimo pracoviště příslušného správního orgánu.¹¹⁵

V případě podání žádosti o občanský průkaz tuto činnost zajišťuje příslušný správní orgán, v jehož správním obvodu se žadatel zdržuje. Existují však případy, kdy tuto službu nelze využívat. V případě žádosti o vydání občanského

¹¹⁴ Položka č. 8 sazebníku zákona č. 634/2004 Sb., o o správních poplatcích

¹¹⁵ § 10 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

průkazu ve zrychleném režimu a v případě podání žádosti o tento průkaz u pověřeného zastupitelského úřadu nelze tuto službu využívat.¹¹⁶

Převzetí vydaného občanského průkazu mimo pracoviště příslušného správního orgánu je zákonem taktéž umožněno, a to ze stejných důvodů jako při podání žádosti o tento doklad.¹¹⁷ Tento proces však trpí dvěma nevýhodami. První nevýhodou je nemožnost provedení kontroly z hlediska celkové způsobilosti k předání a funkčnosti nosiče dat, na němž jsou uloženy biometrické údaje o žadateli.¹¹⁸ Úřední osoby zajišťující tyto služby nedisponují mimo své pracoviště příslušným technickým vybavením, jímž by tuto kontrolu mohly zajistit. Druhá nevýhoda se týká všech osob starších 15 let, které požadují provedení aktivace identifikačního certifikátu. Těmto osobám nemůže být vyhověno.¹¹⁹

3.9 Dočasný občanský průkaz

Dočasný občanský průkaz lze charakterizovat jako zalaminovanou červeno-azurovou kartu o rozměrech 82 x 111 mm, na níž je nalepená průkazová fotografie žadatele (viz příloha č. 2). Obsahem této karty není žádný nosič, jenž by obsahoval data pro elektronické využití průkazu. Z tohoto důvodu tento doklad neobsahuje ani biometrické prvky, ba dokonce ani podpis žadatele. Veškeré údaje v tomto dokladu jsou čitelné a vnímatelné okem člověka.¹²⁰ Zapisovanými údaji jsou údaje o držiteli dokladu, tedy příjmení, jméno, datum narození, pohlaví, rodné číslo žadatele, trvalý pobyt, rodné příjmení, rodinný stav, místo a okres narození. Dále jsou zapisovanými údaji údaje o daném dokladu. Mezi tyto údaje lze zařadit číslo a sérii, datum vydání a datum uplynutí platnosti dokladu a označení správního orgánu, jenž tento dočasný občanský průkaz vydal.

Dočasný občanský průkaz lze vydat pouze na základě zákonem stanovených důvodů. Tyto důvody lze rozdělit na základě platnosti tohoto typu občanského průkazu (viz tabulka č. 7). Dočasný občanský průkaz může být vydán s dobou platnosti 5 měsíců ode dne jeho vydání. Takovýto doklad je možné vydat,

¹¹⁶ § 27 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

¹¹⁷ Tamtéž

¹¹⁸ § 29 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

¹¹⁹ § 30 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

¹²⁰ § 44 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

pakliže nastala technická závada u zařízení, které je nezbytné pro zpracování a přenos dat, na jejichž základě má být občanský průkaz vydán. Trvá-li pak tato závada více než 7 dnů, vzniká důvod pro vydání dočasného průkazu. Dalším důvodem je zde také přírodní katastrofa či jiná mimořádná událost. Dočasný doklad, jenž bude platit 2 měsíce ode dne jeho vydání, lze vydat pouze na žádost osoby, která nabyla státního občanství ČR usnesením či prohlášením. Další podmínkou, kromě nabytí státního občanství ČR, je zde také splnění lhůty, ve které daná osoba podá žádost o tento doklad. Tato lhůta činí 2 měsíce ode dne nabytí státního občanství ČR.^{121 122}

Platnost:	Důvody vydání:	
5 měsíců	technická závada přírodní katastrofa či jiná mimořádná událost	podmínka: trvání delší než 7 dnů
2 měsíce	po nabytí státního občanství	podmínka: podání žádosti do 2 měsíců ode dne nabytí státního občanství ČR.

Tabulka č. 7 – Délka platnosti dočasného občanského průkazu v závislosti na důvodech vydání tohoto dokladu

Správní orgán, který je příslušný přijmout žádost o dočasný občanský průkaz, je pověřený obecní úřad obce s rozšířenou působností. Tentýž pověřený úřad je také příslušný k vydání a předání dočasného občanského průkazu žadateli.^{123 124 125}

K příslušnému pověřenému úřadu se dostaví žadatel sám, či s osobou, jež za něj bude žádost podávat. Úřední osobě žadatel předloží žádost v listinné podobě opatřenou vlastnoručním podpisem a dvě stejné fotografie s vyobrazením své podoby. Zákon připouští absenci podpisu, pakliže v jeho provedení žadateli brání nepřekonatelná překážka.¹²⁶ Ode dne podání žádosti o tento občanský průkaz se započítává pětidenní lhůta, v jejímž časovém rozpětí se doklad vydá.¹²⁷

121 § 43 zákona č 269/2021 Sb., o občanských průkazech

122 § 53 zákona č 269/2021 Sb., o občanských průkazech

123 § 45 zákona č 269/2021 Sb., o občanských průkazech

124 § 49 zákona č 269/2021 Sb., o občanských průkazech

125 § 51 zákona č 269/2021 Sb., o občanských průkazech

126 § 47 zákona č 269/2021 Sb., o občanských průkazech

127 § 50 zákona č 269/2021 Sb., o občanských průkazech

Převzetí občanského průkazu je podmíněno pouze provedením vlastnoručního podpisu žadatele v potvrzení o převzetí tohoto typu občanského průkazu, pakliže zde neexistuje žádná nepřekonatelná překážka v provedení podpisu.¹²⁸

3.10 Přestupky na úseku občanských průkazů

Přestupkům na úseku občanských průkazů se věnuje část pátá zákona o občanských průkazech. Zákon zde vymezuje činnosti, na jejichž základě se daný subjekt přestupku dopouští, dále jsou zde uvedeny správní orgány příslušné k projednání přestupku. Zároveň zákon stanovuje horní hranici pokuty, kterou je možné uložit za spáchaný přestupek.

Subjekty, které se přestupku mohou dopustit, jsou osoby, které občanský průkaz úmyslně zničí, poškodí, odcizí, zneužijí, odeberou jej před vstupem na pozemek či do určitého objektu, přijmou tento doklad jako zástavu, pořídí jeho kopii, a to bez souhlasu jeho držitele, a osoby, které provedou v občanském průkaze neoprávněné opravy či změny. Za tyto přestupky je možné uložit pokutu do 10.000 Kč.¹²⁹

Subjektem, který se taktéž dopouští přestupku, je každý občan, který má povinnost občanský průkaz mít, avšak v zákonem stanovené lhůtě nepožádá o vydání nového dokladu nebo si vyhotovený doklad nepřevzal. Zde hrozí občanovi pokuta dosahující maximální částky 15.000 Kč.¹³⁰

Porušení povinnosti chránit občanský průkaz, odevzdat tento doklad k likvidaci či předložit občanský průkaz k znehodnocení je předmětem správního přestupku, který může být spáchán držitelem občanského průkazu nebo osobou jednajícím za osobu mladší 15 let či osobu starší 15 let ze zákonných důvodů. Pro tyto přestupky je stanovena horní hranice pokuty na 10.000 Kč.¹³¹

Příslušným správním orgánem ve věci projednání výše uvedených přestupků je pověřený úřad. Místně příslušným pověřeným úřadem je ten úřad,

128 § 52 zákona č 269/2021 Sb., o občanských průkazech

129 § 65 zákona č 269/2021 Sb., o občanských průkazech

130 Tamtéž

131 Tamtéž

v jehož správním obvodu má pachatel trvalý pobyt. Pakliže pachatel nemá trvalý pobyt na území ČR, příslušný úřad se určí podle posledního místa trvalého pobytu, které pachatel na území ČR měl. V případě, kdy ani takto nelze určit příslušný úřad, neboť trvalý pobyt na území ČR pachatel nikdy neměl, nebo toto místo nelze zjistit, místně příslušným správním orgánem bude Magistrát města Brna.¹³²

V případě přestupků v důsledku úmyslného poškození, zničení, odcizení, zneužití, dále přestupků spáchaných občany, kteří mají povinnost v zákonné lhůtě podat žádost o nový občanský průkaz a vydaný průkaz převzít, a také v případě přestupků spáchaných osobami jednajícími ze zákonných důvodů za osoby mladší či staršími 15 let může být sankce stanovena příkazem na místě. V těchto situacích je příslušným správním orgánem pověřený úřad, pověřený zastupitelský úřad či ministerstvo.¹³³

3.11 Evidence občanských průkazů

Záměrem této kapitoly je poskytnout obecnou charakteristiku té části informačního systému veřejné správy, jejímž obsahem jsou údaje o občanských průkazech a jejich držitelích a údaje související s právy, povinnostmi a působností v rámci této agendy. Tuto část informačního systému zákon označuje jako agendový informační systém evidence občanských průkazů.

Agendový informační systém evidence občanských průkazů je neveřejný. Veškeré uvedené údaje v tomto informačním systému jsou spravovány ministerstvem a mohou být poskytovány pouze oprávněným subjektům na základě zvláštní právní úpravy.¹³⁴

Evidence obyvatel obsahuje na základě zákona o občanských průkazech široké spektrum informací. Tyto informace je oprávněno do tohoto systému zapisovat ministerstvo, dále pověřený úřad, pověřený zastupitelský úřad a policie ČR. Zápis údajů musí proběhnout ihned poté, co se o něm příslušný úřad dozví.¹³⁵

132 § 66 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

133 Tamtéž

134 Ministerstvo vnitra České republiky: Osobní doklady [online]. [cit. 2022-02-08]

135 Tamtéž

4 Cestovní doklady

Cestovní doklady tvoří další významnou skupinu osobních dokladů, jejichž existence je postavena na institutu státního občanství ČR. Následující kapitoly poskytují pohled na tuto skupinu osobních dokladů z hlediska obecné charakteristiky, vývoje právní úpravy až po současnou právní úpravu, jednotlivých druhů cestovních dokladů s primárním zaměřením na cestovní pas, dále z hlediska obsahu cestovních dokladů a náležitostí procesu podání žádosti o cestovní doklad až po jeho předání občanovi.

4.1. Obecná charakteristika cestovních dokladů

Cestovní doklady zakládají občanům ČR právo překračovat hranice ČR přes hraniční přechod. Těmito veřejnými listinami občané prokazují své jméno či jména, příjmení, rodné číslo, podobu a státní občanství ČR a další údaje v nich uvedené.¹³⁶ Co je však hraničním přechodem? Jaké jsou podmínky a náležitosti překročení hranice přes hraniční přechod?

Zákon za hraniční přechod označuje celkem čtyři typy míst. Prvním místem, které je hraničním přechodem, je místo, které vymezuje mezinárodní smlouva a slouží tedy k přechodu hranic. Dále se může jednat o vnitřní hranici nebo prostor, v němž se provádí kontrola cestovních dokladů. Tímto prostorem může být paluba prostředků mezinárodní osobní či nákladní vodní dopravy. Posledním místem, které je hraničním přechodem, je letiště mezinárodního charakteru, které je za mezinárodní letiště určeno zvláštním právním předpisem a splňuje bezpečnostní náležitosti.¹³⁷

Překročení vnější hranice je možné provést přes hraniční přechod v rámci jeho provozní doby, a to s platným cestovním dokladem nebo občanským průkazem (viz kapitola č. 4.3.6.). Občan při tomto přechodu může požádat příslušníky Policie ČR o záznam o překročení státní hranice. Pakliže do cestovního dokladu není možné záznam učinit, Policie ČR vydá občanovi

¹³⁶ § 2 zákona č. 329/1999 Sb., cestovních dokladech

¹³⁷ § 4 zákona č. 329/1999 Sb., cestovních dokladech

potvrzení o překročení státní hranice. Záznam i potvrzení obsahují údaj o datu a směru překročení státní hranice, může obsahovat také název hraničního přechodu.¹³⁸ Pakliže je občan ČR zároveň občanem jiného státu, k překročení vnějších hranic může použít cestovní doklad onoho jiného státu. Překročení vnější hranice mimo hraniční přechod je možné, pakliže tak stanoví mezinárodní smlouva.¹³⁹

S přechodem vnějších hranic souvisí také určité povinnosti občanů, a to zejména ve vztahu k možné kontrole cestovních dokladů. Každý občan při přechodu vnějších hranic je povinen na výzvu Policie ČR předložit svůj cestovní doklad ke kontrole. Kontrola spočívá v ověření pravosti dokladu a totožnosti občana na základě údajů, jež cestovní doklad obsahuje.¹⁴⁰

4.1.1 Údaje uvedené v cestovních dokladech

V cestovních dokladech se povinně zapisují údaje o jménu, jménech, příjmení, rodném čísle, pohlaví, datu a místu narození podle aktuálního stavu a státním občanství. V případě narození občana v zahraničí se u místa narození uvede pouze kód státu, ve kterém se občan narodil. Diplomatský a služební pas obsahuje také údaj o hodnosti či funkci občana. Dále se v cestovních dokladech uvedou údaje v podobě čísla dokladu, označení vydávajícího úřadu, data vydání a údaje o územní a časové platnosti. V případě nedostatku místa pro zapsání plné podoby jména žadatele se zapíše první jméno, další jméno se uvede v podobě prvního písmena s tečkou (např. Aneta Marie Plhalová se zapíše Aneta M. Plhalová), následuje příjmení. Nezkrácená podoba jména se uvádí v úředních záznamech.¹⁴¹

Veškeré cestovní doklady, které jsou vydávány s dobou platnosti delší než 1 rok, disponují strojově čitelnými a biometrickými údaji. Strojově čitelné údaje zaznamenávají informaci o typu dokladu, dále obsahují kód státu, který doklad

138 § 9 zákona č. 329/1999 Sb., cestovních dokladech

139 § 3 zákona č. 329/1999 Sb., cestovních dokladech

140 Tamtéž

141 § 6 zákona č. 329/1999 Sb., cestovních dokladech

vydal, osobní údaje o držiteli, údaje o dokladu samotném a kontrolní číslice. Kontrolní číslice vyjadřují určité údaje ze strojově čitelné zóny dokladu.¹⁴²

4.1.2. Platnost dokladu

4.1.2 Územní a časová platnost

Územní a časová platnost cestovních dokladů se odvíjí od konkrétního typu cestovního dokladu. Dle platné právní úpravy ČR je vydáváno celkem šest druhů cestovních dokladů, a to cestovní pas, diplomatický pas, služební pas, cestovní průkaz, náhradní cestovní doklad Evropské unie a jiný cestovní doklad na základě mezinárodní smlouvy (viz kapitola č. 4.2).

Cestovní, diplomatický a služební pas disponují územní platností do všech států světa. Pro tyto doklady platí i stejná časová platnost. Občanům mladším 15 let jsou tyto cestovní doklady vydávány s dobou platnosti na 5 let a občanům starším 15 let na dobu 10 let ode dne vydání dokladu. U těchto dokladů zákon nepřipouští možnost prodloužení jejich platnosti.¹⁴³

Z hlediska územní, ale i časové platnosti se zcela vymyká cestovní průkaz. Tento typ cestovního dokladu je vydáván s územní platností omezenou účelem cesty. Cestovní průkaz je vydáván s dobou platnosti pro splnění tohoto účelu. Tuto dobu platnosti lze však prodloužit, a to na maximálně na 6 měsíců ode dne vydání tohoto dokladu.¹⁴⁴

4.1.2.2. Skončení platnosti

Platnost cestovního dokladu skončí na základě zákonem taxativně vymezených bodů nebo rozhodnutím příslušného správního orgánu za splnění určitých podmínek.

142 § 6 zákona č. 329/1999 Sb., cestovních dokladech

143 § 11 zákona č. 329/1999 Sb., cestovních dokladech

144 § 15 zákona č. 329/1999 Sb., cestovních dokladech

Cestovní doklad přestane být platným uplynutím doby platnosti v něm vyznačené, dnem ohlášení ztráty či odcizení, uplynutím tří měsíců ode dne změny příjmení v důsledku sňatku občana, dále pozbytím státního občanství ČR, prohlášením za mrtvého (nabytím rozhodnutí příslušného soudu o prohlášení za mrtvého) či úmrtím držitele.¹⁴⁵

V případě, že je cestovní doklad poškozen v takové míře, že údaje v něm uvedené již nejsou čitelné, nebo tento doklad již není celistvý, obsahuje-li doklad neoprávněné změny nebo v případě podstatné změny podoby jeho držitele, končí platnost tohoto dokladu rozhodnutím o skončení platnosti. Toto rozhodnutí může učinit obecní úřad obce s rozšířenou působností, ministerstvo vnitra, zastupitelský úřad nebo ministerstvo zahraničních věcí v případě diplomatického a služebního pasu. Ke skončení platnosti cestovního dokladu rozhodnutím příslušného správního orgánu musí však držitel udělit svůj souhlas.¹⁴⁶

V případě služebního a diplomatického pasu je skončení platnosti podmíněno zánikem důvodu, pro který byl tento doklad vydán. U cestovního průkazu se platnost dokladu odvíjí od časové náročnosti cesty, pro kterou byl vydán. Tato platnost může činit nejvýše půl roku ode dne vydání dokladu.¹⁴⁷

Jiný cestovní doklad vydaný na základě stanov mezinárodní smlouvy může pozbyt své platnosti také v případě, kdy jeho držitel již nesplňuje podmínky určené danou mezinárodní smlouvou.¹⁴⁸

4.1.3. Povinnosti držitele cestovního dokladu

Cestovní doklady, jako doklady osobní, obsahují množství údajů o svém držiteli. Vzhledem k této skutečnosti je zřejmé, že v zájmu držitele tohoto dokladu by měla být jeho celková ochrana. Svědomitost každého občana ve vztahu k osobním dokladům je však různá, ne vždy dostačující míry, tudíž jsou povinnosti držitele vůči jeho cestovním dokladům, stejně jako v případě občanských průkazů, stanoveny zákonem.

145 § 28 zákona č. 329/1999 Sb., cestovních dokladech

146 Tamtéž

147 Tamtéž

148 Tamtéž

Každý státní občan ČR, který je držitelem cestovního dokladu, je povinen tento doklad chránit před ztrátou, odcizením, zničením, poškozením a zneužitím. V případě, že k těmto situacím i přes ochranu držitele dojde, držitel má povinnost neprodleně danou skutečnost ohlásit, a to kterémukoliv příslušnému správnímu orgánu pro vydání daného dokladu, obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, matričnímu úřadu, nejbližše dostupnému útvaru policie anebo zastupitelskému úřadu, dojde-li k výše uvedeným situacím v zahraničí.¹⁴⁹ Tyto situace jsou zároveň důvodem pro uložení pokuty (viz kapitola č. 4.8.).

Držitelé cestovních dokladů jsou také povinni tento doklad odevzdat v případě, že doklad již není platný nebo je zaplněn záznamy. Každá osoba pak podléhá povinnosti odevzdat nalezený cestovní doklad, a to cestovní doklad svůj nebo jiného občana ČR. Povinnost odevzdání dokladu může nastat také v situaci, kdy je občanovi zakázáno vycestovat do zahraničí v zájmu trestního řízení a tento občan je držitelem platného cestovního dokladu.¹⁵⁰

4.1.4 Nedovolené nakládání s cestovními doklady

Cestovní doklady jakožto doklady osobní obsahují údaje o svém držiteli (viz kapitola č. 4.1.1.). Vzhledem k těmto obsahovým vlastnostem cestovních dokladů zákon zakazuje určité činnosti spjaté s nakládáním s těmito doklady.

Stejně jako v případě občanského průkazu, tak i v případě cestovního dokladu je zakázáno tento doklad přijímat jako zástavu či tento doklad odebírat před vstupem do určitého objektu nebo na pozemek. Dále je zakázáno jakýmkoliv způsobem pořizovat kopie tohoto dokladu, pakliže k tomu nebyl udělen souhlas jeho držitele. Poslední zákaz spočívá v nemožnosti jakkoliv zpracovávat údaje uvedené na nosiči dat.¹⁵¹

149 § 32 zákona č. 329/1999 Sb., cestovních dokladech

150 Tamtéž

151 § 2 zákona č. 329/1999 Sb., cestovních dokladech

4.2 Vývoj právní úpravy na úseku cestovních dokladů

Ze skupiny osobních dokladů lze právě cestovní doklady označit za jedny z nejstarších. Konkrétně u cestovního pasu lze jeho prvopočátky sledovat již v období vrcholného středověku, tedy ve 13. století, v Anglii. Tento doklad svému držiteli zakládal oprávnění k překračování hranic či vstupu do přístavů. V průběhu let se vydávání tohoto dokladu postupně rozšiřovalo i do dalších zemí, kdy předpokladem pro vydání tohoto dokladu bylo podání žádosti.¹⁵²

V důsledku událostí spjatých s první světovou válkou, zejména s vysokou mírou migrace osob v rámci celého světa, vznikaly větší nároky na kvalitní identifikaci těchto osob. Podoba cestovních pasů, kterou do značné míry disponují i v současnosti, byla ustanovena na mezinárodní mírové konferenci v roce 1920.¹⁵³

Zejména technologický vývoj, opět narůstající nároky na kvalitní identifikaci osob, zabezpečení údajů uvedených v cestovních pasech a znemožnění padělání těchto dokladů zapříčinily přirozený vývoj cestovních pasů, a to od dokladů s údaji bezprostředně vnímatelnými člověkem až po doklady se strojově čitelnými údaji, nosičem dat a biometrickými prvky.¹⁵⁴

Co se týká vývoje cestovních dokladů a první právní úpravy této oblasti, na území českých zemí je možné sledovat určitý paralelní vývoj s občanskými průkazy. S rozpadem Rakouska-Uherska v souvislosti s vývojem první světové války a následným vznikem samostatné Československé republiky 28. října 1918 nebylo možné v krátkém časovém horizontu vytvořit novou, zcela originální právní úpravu. Právní úprava byla v prvopočátcích státu přejímána z právní úpravy Rakouska-Uherska. Stejná situace nastala i na úseku cestovních dokladů, které byly upraveny císařským nařízením č. 31/1857 ř. z., o zavedení nového pasového systému, císařským nařízením č. 116/1865 ř. z., o zrušení pasových revizí na říšských hranicích a ministerskou vyhláškou č. 80/1867 ř. z., o policejné pasových předpisech. Uvedené právní předpisy byly v následujících letech

152 SOBKVĚVIČOVÁ, Nikola. Občanské průkazy, cestovní doklady, evidence obyvatel a rodná čísla. Plzeň, 2013, Diplomová práce. Západočeská univerzita, Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Václav Henych, str. 15

153 SOBKVĚVIČOVÁ, Nikola. Občanské průkazy, cestovní doklady, evidence obyvatel a rodná čísla. Plzeň, 2013, Diplomová práce. Západočeská univerzita, Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Václav Henych, str. 15

154 Tamtéž

obměňovány či doplňovány novými právními předpisy.¹⁵⁵

Prvním z těchto obměňujících dokumentů bylo nařízení č. 87/1918 Sb., o vydávání cestovních pasů. Toto nařízení zakládalo povinnost mít cestovní pas všem osobám, které chtěly překročit hranici Československé republiky. Navazujícím předpisem k tomuto nařízení bylo nařízení ministra financí v dohodě s ministrem vnitra, ministrem průmyslu, obchodu a živností a ministrem věcí zahraničních č. 44/1919 Sb., které upravovalo základní podmínku pro vydání cestovního pasu, a to potvrzení berního úřadu o zaplacení daní a veřejných dávek či složení kauce daní a veřejných dávek v budoucí době.¹⁵⁶

Vzhledem k událostem druhé světové války a tehdejší politické situaci bylo vládním nařízením č. 194/1938 Sb., o omezení cestování do ciziny, překračování hranic omezeno na osoby, které nebyly mužského pohlaví a nepodléhaly branné povinnosti.¹⁵⁷

Dalším právním předpisem se stal Zákon č. 55/1928 Sb., o cestovních pasech. Byť byl tento zákon vydán Národním shromážděním již v roce 1928, účinným se stal až v roce 1945. Zákon ustanovil povinnosti ve vztahu k překročení hranic nejen státním občanům Československé republiky, ale i cizincům. Na základě tohoto zákona mohly vydané cestovní doklady obsahovat údaje o další osobě, a to dítěte mladšího 15 let v pasu osoby, se kterou dítě cestovalo, nebo údaje o manželce v pasu manžela. Příslušnými správními orgány k vydání cestovních dokladů byly politické úřady podle trvalého pobytu žadatele nebo zastupitelské úřady, žádal-li občan o cestovní doklad v zahraničí. Ústředním správním orgánem na úseku cestovních dokladů bylo ministerstvo zahraničních věcí, jehož činnost výše zmíněný zákon taktéž upravoval.¹⁵⁸

O dva roky později, tedy v roce 1949m byl přijat Zákon č. 53/1949 Sb., o cestovních pasech, jenž nahrazoval Zákon č. 55/128 Sb. Tento zákon zde platil do roku 1965, kdy byl nahrazen zákonem Národního shromáždění Československé socialistické republiky č. 63/1965 Sb., o cestovních dokladech.

155 SOBKVĚVIČOVÁ, Nikola. Občanské průkazy, cestovní doklady, evidence obyvatel a rodná čísla. Plzeň, 2013, Diplomová práce. Západočeská univerzita, Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Václav Henych, str. 15

156 SOBKVĚVIČOVÁ, Nikola. Občanské průkazy, cestovní doklady, evidence obyvatel a rodná čísla. Plzeň, 2013, Diplomová práce. Západočeská univerzita, Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Václav Henych, str. 16

157 Tamtéž

158 Tamtéž

Tento zákon stanovil, že cestovní doklad občana slouží k prokázání jeho totožnosti na základě údajů v něm uvedených. Tyto údaje byly uvedeny v českém či slovenském jazyce a dále v jednom či ve dvou cizích jazycích. Cestovní doklad museli mít všichni občané, jež pobývali v zahraničí. Jednotlivé vydávané druhy cestovních dokladů pak určovaly příslušné prováděcí předpisy. Zákon obsahoval také výčet situací, kdy je možné odeprít vydání cestovního dokladu, odebrat již existující doklad.¹⁵⁹

Tento zákon platil až do pádu komunistického režimu, který na území dnešní České republiky panoval. Byl nahrazen zákonem Federálního shromáždění České a Slovenské federativní republiky č. 216/1991 Sb., o cestovních dokladech a cestování do zahraničí. Tento zákon byl odrazem potřeb souvisejících s uvolněním po pádu předchozího režimu.¹⁶⁰

V roce 1993 s novým státním uspořádáním, tedy vznikem České republiky, byl přijat Zákon č. 214/1993 Sb., o označení některých cestovních dokladů a o zkrácení doby jejich platnosti v souvislosti se zánikem České a Slovenské federativní republiky.¹⁶¹

Posledním přijatým zákonem upravujícím oblast cestovních dokladů je Zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech.

4.2.1 Vývoj vzhledu cestovních dokladů

Záměrem této kapitoly je poskytnutí obrazových záznamů, které zobrazují vzhled konkrétních cestovních dokladů v průběhu let. Vzhledem k obsahové náročnosti této kapitoly jsou veškeré obrazové materiály přesunuty do přílohové části diplomové práce (viz příloha č. 34 - 58).

Obrazové záznamy cestovních dokladů zobrazují jejich celkový vzhled, formu a obsah.

¹⁵⁹ SOBKVĚVIČOVÁ, Nikola. Občanské průkazy, cestovní doklady, evidence obyvatel a rodná čísla. Plzeň, 2013, Diplomová práce. Západočeská univerzita, Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Václav Henych, str. 17

¹⁶⁰ SOBKVĚVIČOVÁ, Nikola. Občanské průkazy, cestovní doklady, evidence obyvatel a rodná čísla. Plzeň, 2013, Diplomová práce. Západočeská univerzita, Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Václav Henych, str. 17

¹⁶¹ Tamtéž

4.3 Současná právní úprava

Pro právní úpravu této oblasti je specifické zejména její neustálé přizpůsobování na základě společenského a technického vývoje. Lze říci, že vzhledem k takřka neomezené možnosti cestování je migrační tok osob na vysoké úrovni, tudíž je zapotřebí zdokonalovat veškeré funkce související s jejich identifikací. Právě lepší identifikace osob, ale také lepší zabezpečení dat uvedených v daném dokladu a nemožnost falzifikace cestovních dokladů je umožněna výkonnými technickými prostředky.

Současná právní úprava primárně vychází z ústavního zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod (dále jen Listina). Listina zaručuje právo svobodného pohybu a pobytu. Garance svobody pohybu zahrnuje právo občana na svobodné opuštění ČR, tak i vstup na území ČR. Zároveň je stanoveno, že žádný občan nemůže být nucen k uplatňování těchto práv.¹⁶²

Výše uvedená práva mohou za určitých podmínek podléhat zásahu ze strany veřejné moci. Aby tento zásah byl v souladu s právní úpravou na ústavní úrovni, musí být naplněny tyto podmínky: zásah do těchto práv musí být podložen zákonem, záměr zásahu je naplnění legitimního cíle a zásah veřejné moci musí být nezbytný ve vztahu k demokratickému uspořádání státu a společnosti.¹⁶³

Omezení svobody pohybu je v české právní úpravě zhmotněno Zákonem č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním. Na základě tohoto zákona může být svoboda pohybu omezena zákazem vycestování občana do zahraničí. Občanovi je v těchto případech odepřeno vydání nového cestovního dokladu¹⁶⁴, anebo je tento občan povinen odevzdat již vydaný cestovní doklad k jeho osobě, pakliže tak neučiní, bude mu cestovní doklad odebrán (viz kapitola č. 4.7.1.).¹⁶⁵

162 Článek č. 14 ústavního zákona č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod

163 Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 12/07 ze dne 20. května 2008

164 § 23 zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech

165 § 73 odst. 5 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

4.3.1 Zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech

Za základní a stěžejní pramen v oblasti cestovních dokladů lze označit Zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech ze dne 30. listopadu 1999 ve znění pozdějších předpisů. Předmětem úpravy tohoto zákona je vydávání cestovních dokladů státním občanům ČR, užívání těchto dokladů jejich držiteli a vedení agendového informačního systému evidence cestovních dokladů a agendového informačního systému evidence diplomatických a služebních pasů.¹⁶⁶

Tento zákon lze označit za ne příliš obsáhlý. Celkem 45 paragrafů je zde rozděleno do částí I – IV, přičemž nejobsáhlejší je část I., která pojednává o cestovních dokladech a jejich vydávání. Pro účely této diplomové práce je I. část tohoto zákona výchozím pramenem.

4.3.2 Prováděcí předpisy

Zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech je v současné době prováděn třemi platnými právními předpisy. Prvním prováděcím předpisem je vyhláška č. 28/2016 Sb. ze dne 21. ledna 2016. Tato vyhláška zakotvuje vzory pro diplomatický a služební pas a pro cestovní průkaz.¹⁶⁷ Dalším souvisejícím právním předpisem je sdělení ministerstva zahraničních věcí č. 288/2016 Sb. Toto sdělení obsahuje seznam států (viz kapitola č. 4.3.6), na jejichž území je možné vstoupit pouze s občanským průkazem (uznávají občanský průkaz jako cestovní doklad).¹⁶⁸ Posledním platným prováděcím předpisem je vyhláška č. 281/2021 Sb. Tato vyhláška je společným prováděcím předpisem nejen pro zákon o cestovních dokladech, ale i pro Zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech. Ve vztahu k cestovním dokladům jsou zde stanoveny vzory pro cestovní pas a jiný cestovní doklad vydávaný na základě mezinárodní smlouvy, dále jsou zde stanoveny vzory

¹⁶⁶ § 1 zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech

¹⁶⁷ Vyhláška č. 28/2016 Sb., o stanovení vzorů diplomatických a služebních pasů a cestovních průkazů a vzorů tiskopisů žádostí o jejich vydání a tiskopisu žádosti o provedení změn nebo doplnění údajů v cestovním průkazu

¹⁶⁸ Sdělení č. 288/2016 Sb., o zveřejnění seznamu států, do nichž lze překročit vnější hranici s občanským průkazem

tiskopisů žádostí o vydání cestovního dokladu a náležitosti přikládané fotografie k žádosti o cestovní doklad.¹⁶⁹

4.4 Druhy cestovních dokladů a jejich užívání

Zákon o cestovních dokladech uvádí celkem šest druhů cestovních dokladů, přičemž tyto druhy lze podle následujících ustanovení rozdělit na cestovní doklady se strojově čitelnými údaji a nosičem dat a cestovní doklady s absencí těchto prvků. Obsahem strojově čitelných údajů a nosiče dat jsou zejména údaje zobrazující podobu držitele dokladu, otisky prstů obou rukou držitele (biometrické prvky) a jiné údaje a bezpečnostní prvky. Existují však výjimky, kdy u cestovních dokladů, které by obvykle obsahovaly biometrické prvky v podobě otisků prstů, tyto prvky uvedeny nejsou. Jedná se o cestovní doklady vydané osobám mladším 12 let. Dále u osob, které trpí takovou anatomickou či fyziologickou odlišností, jež znemožňuje otisky prstů pořídit. Obdobně se postupuje i v případě zdravotního postižení prstů rukou. Ve výše uvedených situacích je občanovi vydán cestovní doklad, na němž je jako biometrický údaj uvedena pouze jeho podoba.¹⁷⁰

Cestovním dokladem je cestovní pas, služební pas, diplomatický pas, cestovní průkaz, náhradní doklad EU a jiný cestovní doklad na základě mezinárodní smlouvy. Ze jmenovaných druhů cestovních dokladů obsahují strojově čitelné údaje a nosič dat pouze cestovní, služební a diplomatický pas.¹⁷¹

Každý z uvedených cestovních dokladů je charakteristický svým vzhledem a obsahem. Tyto náležitosti jsou určeny vyhláškami ministerstva vnitra a ministerstva zahraničních věcí. Ministerstvo vnitra stanovuje vzory pro cestovní pas a pro jiný cestovní doklad vydávaný na základě mezinárodní smlouvy. Ministerstvo zahraničních věcí ve vyhlášce uvádí vzory pro diplomatický a služební pas a cestovní průkaz.¹⁷²

¹⁶⁹ Vyhláška č. 281/2021 Sb., k provedení zákona o občanských průkazech a některých ustanovení zákona o cestovních dokladech a zákona o základních registrech

¹⁷⁰ § 5 zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech

¹⁷¹ Tamtéž

¹⁷² Tamtéž

4.4.1 Cestovní pas

Cestovní pas je nejrozšířenější formou cestovního dokladu, neboť může být vydán všem státním občanům ČR, tedy občanům mladším, ale i starším 15 let.

Ostatní náležitosti týkající se tohoto cestovního dokladu jsou podrobně rozvedeny v předešlých i následujících kapitolách práce.

4.4.2 Diplomatický pas

Diplomatický pas je charakteristický zejména z toho důvodu, že jeho držitelem může být pouze prezident ČR, poslanec či senátor Parlamentu ČR, člen české vlády, soudci Ústavního soudu, předseda Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu, prezident Nejvyššího kontrolního úřadu, manžel výše uvedených představitelů, diplomat ministerstva zahraničních věcí a v případě, že tato osoba svou funkci vykonává na zastupitelském úřadě (tzn. mimo ČR), vzniká nárok na držení tohoto dokladu také manželu a dítěti této osoby. Zákon o cestovních dokladech však zakotvuje možnost vydání tohoto typu cestovního dokladu i jiným osobám, pakliže by to odpovídalo zvyklostem mezinárodní úrovně, avšak za souhlasu ministra zahraničních věcí.¹⁷³

U tohoto dokladu je také podstatné uvést, že jeho vydání a vše s tím spjaté, zejména vedení informačního systému o těchto dokladech, podléhá činnosti Ministerstva zahraničních věcí.¹⁷⁴

4.4.3 Služební pas

Služební pas je v základu velice podobný pasu diplomatickému, neboť držitelem tohoto dokladu může být opět pouze vymezený okruh osob a jeho vydání a činnosti s tím spjaté opět spadají do působnosti ministerstva zahraničních věcí. Specifickou vlastností tohoto dokladu je však délka jeho užívání, ta je totiž

¹⁷³ § 13 zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech

¹⁷⁴ Tamtéž

omezena pouze trváním služební cesty do zahraničí. Pakliže tedy držitel služebního pasu vykoná služební cestu, je povinen tento pas ihned odevzdat příslušnému správnímu orgánu.¹⁷⁵

Občané, kteří mohou služební pas užívat, jsou zaměstnanci ministerstva zahraničních věcí, zaměstnanci zastupitelského úřadu a jejich manželé a nezaopatřené děti, pakliže již tito občané nedisponují pasem diplomatickým. Dále je služební pas vydáván nejvyššímu státnímu zástupci a jeho náměstkovi, náměstkovi ministra vnitra, místopředsedovi Nejvyššího soudu, viceprezidentovi Nejvyššího kontrolního úřadu a vedoucím osobám Úřadu vlády, Kanceláře prezidenta republiky, Poslanecké sněmovny a Senátu.¹⁷⁶

Jiným, než výše uvedeným osobám, může být tento druh cestovního dokladu vydán pouze za účelem řešení záležitostí ČR a se souhlasem ministra zahraničních věcí, a to na základě žádosti, kterou stvrdil svým potvrzením buď vedoucí Kanceláře prezidenta republiky, Poslanecké sněmovny, Senátu, předseda Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu, ministr vnitra anebo vedoucí osoba jiného ústředního správního orgánu.¹⁷⁷

4.4.4 Cestovní průkaz

Cestovní průkaz lze se značnou mírou nadsázky charakterizovat jako zjednodušenou nouzovou formu cestovního pasu. Cestovní průkaz může být vydán občanovi pouze v odůvodněných případech, jež nastaly v zahraničí (ztráta, odcizení, zničení atp.), nebo v případě, kdy má být občan ČR z cizího státu vydán, předán, vyhoštěn, nebo byl na tohoto občana vydán příkaz k zadržení, zatčení či dodání k výkonu trestu.¹⁷⁸

Jedná se o doklad, který slouží pouze pro uskutečnění jednotlivé cesty. Časová a územní platnost cestovního průkazu se odvíjí od časové náročnosti vykonání cesty a její lokace, přičemž časovou platnost lze v odůvodněných

¹⁷⁵ § 14 zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech

¹⁷⁶ Tamtéž

¹⁷⁷ Tamtéž

¹⁷⁸ § 15 zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech

případech prodloužit nejdéle na dobu šesti měsíců od jeho vydání. Příslušným správním orgánem pro vydání tohoto dokladu je zastupitelský úřad.¹⁷⁹

4.4.5 Náhradní cestovní doklad Evropské unie a jiný cestovní doklad na základě mezinárodní smlouvy

Tento typ cestovního dokladu je upraven spíše než v zákoně o cestovních dokladech v Rozhodnutí vlád členských států č. 96/409/SZBP, o zavedení náhradního cestovního dokladu, ze dne 25. června 1996.

Náhradní cestovní doklad lze přirovnat k cestovnímu průkazu. Rozdíl od cestovního průkazu však primárně spočívá v úřadu, který jej může vydat. Za důvod pro zavedení tohoto typu dokladu lze označit situace, kdy se občan EU¹⁸⁰ nachází na území jiné země, na jejímž území není žádné diplomatické či konzulární zastoupení státu, jehož je daná osoba občanem. V těchto případech může být vydán náhradní cestovní doklad, a to zastupitelským úřadem jiného členského státu EU, který na území této země zastupitelský úřad vede.¹⁸¹ Tato možnost je podmíněna zmocněním ze strany zastupitelského úřadu státu, jehož občanem daná osoba je.¹⁸²

Náhradní cestovní doklad může být vydán pouze v případě ztráty, odcizení, zničení nebo pro přechodnou nedostupnost cestovního dokladu dané osoby, a to za účelem vykonání nutné cesty do státu původu žadatele, státu, na jehož území má žadatel trvalý pobyt anebo ve výjimečných případech i do jiného místa. Od délky cesty a aspektů tuto cestu provázejících se odvíjí doba platnosti dokladu, ta by měla být mírně delší, než je zapotřebí pro vykonání dané cesty.¹⁸³

179 § 15 zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech

180 Občanem EU je každá osoba, která je občanem členského státu EU.

181 Rozhodnutí vlád členských států č. 96/409/SZBP, o zavedení náhradního cestovního dokladu

182 § 15a zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech

183 Rozhodnutí vlád členských států č. 96/409/SZBP, o zavedení náhradního cestovního dokladu

4.4.6 Občanský průkaz jako cestovní doklad

Na základě zákona o cestovních dokladech lze občanský průkaz použít za účelem překročení vnější hranice, a to osobami staršími, ale i mladšími 15 let. Překročení vnější hranice je možné provést mezi členskými státy EU, ale i ostatními státy, pakliže tyto státy uznávají občanský průkaz jako cestovní doklad a jsou uvedeny ve Sbírce zákonů Ministerstvem zahraničních věcí ČR. V současné době jsou ve Sbírce zákonů v souvislosti s touto problematikou uvedeny tyto státy: Albánie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Gruzie, Makedonská republika, Moldavská republika a Srbská republika.¹⁸⁴ Překročení vnějších hranic je také umožněno, stanoví-li tak mezinárodní smlouva.¹⁸⁵

Ministerstvo vnitra však upozorňuje na možné komplikace spjaté s cestováním na občanský průkaz s oddělenou částí (roh A a B). Při kontrolách v zahraničí by se takto označený občanský průkaz mohl považovat za poškozený či neplatný. Z těchto důvodů ministerstvo nedoporučuje cestovat na občanský průkaz, který má oddělenou část A, B nebo obě.¹⁸⁶

4.5 Podání žádosti o cestovní doklad

Cestovní doklad lze vydat jen za předpokladu, že veškeré zákonné náležitosti týkající se tohoto procesu budou splněny, a to jak ze strany žadatele, tak ze strany příslušných správních orgánů. Důležité je zodpovědět zejména základní otázky, tedy kdo, kde a jak může žádost o cestovní doklad podat.

184 Ministerstvo vnitra České republiky: Na občanský průkaz lze cestovat do dalších zemí [online]. [cit. 2022-02-10]

185 § 3 zákona č. 329/1999 Sb., cestovních dokladech

186 Ministerstvo vnitra České republiky: Na občanský průkaz lze cestovat do dalších zemí [online]. [cit. 2022-02-10]

4.5.1 Osoby oprávněné k podání žádosti

Žádost o cestovní doklad může podat u příslušného správního orgánu státní občan ČR starší 15 let. U občana nezletilého, tedy mladšího 18 let, je při podání žádosti nutný také souhlas vyjádřený podpisem, a to buď zákonného zástupce, opatrovníka, pěstouna, poručníka, osoby, které byl občan svěřen do péče, nebo ředitele zařízení ústavní výchovy či zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Osobě starší 15 let může být soudem jmenován opatrovník, pakliže tato osoba z důvodu zdravotního stavu není schopna hájit svá práva samostatně. V případě zletilé osoby, tedy občana staršího 18 let, se vyžaduje souhlas pouze v případě, trpí-li tato osoba duševní poruchou. Souhlas k podání žádosti v tomto případě uděluje člen domácnosti, a to na základě schválení zastupování soudem.¹⁸⁷

Za občany ČR, kteří jsou mladší 15 let, může být žádost o vydání cestovního dokladu podána zákonným zástupcem, poručníkem, opatrovníkem, pěstounem, ředitelem zařízení zajišťujícím ústavní výchovu či ředitelem zařízení pro děti, jež vyžadují okamžitou pomoc, anebo osobou, které byla osoba mladší 15 let svěřena do péče.¹⁸⁸

Zvláštní situace nastává tehdy, je-li občan mladší 15 let nebo občan starší 15 let zastupován opatrovníkem či členem domácnosti v zahraničí. Pakliže nemůže být pro podání žádosti o cestovní doklad v zahraničí udělen souhlas osoby zastupující občana mladšího 15 let nebo opatrovníka či člena domácnosti občana staršího 15 let, cestovní doklad může být vydán z moci úřední zastupitelským úřadem.¹⁸⁹

¹⁸⁷ § 17 odst. 2 a 6 zákona č. 329/1999 Sb., cestovních dokladech

¹⁸⁸ § 17 odst. 3 zákona č. 329/1999 Sb., cestovních dokladech

¹⁸⁹ § 17 odst. 9 zákona č. 329/1999 Sb., cestovních dokladech

4.5.2 Místo podání žádosti

Občan či zastupující osoba občana, podle předchozí kapitoly může žádost o vydání cestovního dokladu podat u kteréhokoliv obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo u zastupitelského úřadu v zahraničí. Jedná-li se o žádost o vydání cestovního dokladu ve zkrácené lhůtě, podání žádosti je možné učinit u obecního úřadu obce s rozšířenou působností, ale také u ministerstva vnitra.¹⁹⁰

4.5.3. Náležitosti žádosti

Žádost o vydání cestovního dokladu disponuje dvěma formami, a to formou písemné, žadatelem vyplněné žádosti anebo žádosti v elektronické podobě.

První forma žádosti, tedy žádost vyplněná samotným žadatelem, se vyžaduje při žádosti o veškeré cestovní doklady vyjma cestovního pasu. Tato žádost obsahuje údaje, které se povinně zapisují do cestovního dokladu (viz kapitola 4.1.1.), ale také údaje o rodném čísle, rodném příjmení občana a trvalém pobytu na území ČR. V případě žádosti o služební či diplomatický pas pro manžela či nezaopatřené dítě se vyžadují také údaje o manželu či rodiči těchto osob (tedy údaje o osobě, na základě jejíhož pracovního poměru a výkonu s tím spjatých pracovních činností vzniká nárok na vydání těchto typů dokladů). Nezbytnou součástí žádosti je také podpis žadatele či osoby oprávněné podat žádost o vydání cestovního dokladu za občana. Absence podpisu se připouští pouze v situacích těžko překonatelných překážek. K této formě žádosti žadatel přikládá dvě fotografie splňující zákonem stanovené náležitosti (viz kapitola č. 4.5.3.2.). V případě žádosti o cestovní pas je žádost vytvořena za pomoci úřední osoby u příslušného správního orgánu, a to prostřednictvím k tomu určené aplikace. Z tohoto důvodu se nepožaduje předložení vyplněné žádosti žadatelem, ani dvě fotografie občana.¹⁹¹

190 § 19 zákona č. 329/1999 Sb., cestovních dokladech

191 § 20 zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech

Náležitosti žádosti lze také rozčlenit na základě toho, zda-li je žádáno o cestovní doklad se strojově čitelnými údaji nebo o cestovní doklad s absencí těchto údajů. Jedná-li se o doklady se strojově čitelnými údaji, žádost je vedena v digitalizované podobě, tudíž i podpis i podoba žadatele se pořizuje tímto způsobem. Jedná se zpravidla o podání žádosti o vydání cestovního pasu. Zároveň je k vytvoření této žádosti příslušným správním orgánům umožněno využívat údaje vedené v agendovém informačním systému evidence obyvatel, cestovních dokladů, služebních a diplomatických pasů, občanských průkazů a v registru obyvatel. Zde se pořizují biometrické prvky (viz kapitola č. 4.5.3.2.), digitalizovaný podpis a je možné uvést také kontaktní údaj (telefonní číslo nebo e-mailovou adresu) pro doručení oznámení o možnosti převzetí vyhotoveného dokladu ve chvíli, kdy je tento doklad k převzetí připraven.¹⁹²

4.5.3.1 Prokazování údajů v žádosti

Veškeré údaje, které jsou potřebné pro podání žádosti o vydání cestovního dokladu, musí být pravdivé. Pravdivost těchto údajů prokazuje žadatel o cestovní doklad před příslušným správním orgánem. V situacích, kdy občan nemůže prokázat pravdivost veškerých údajů nebo vznikly jakékoliv pochybnosti o pravdivosti uvedených údajů, vzniká zde povinnost potřebné údaje doložit příslušnými podklady (např. rodným listem, oddacím listem, rozsudkem soudu o zbavení svéprávnosti, listinou o jmenování opatrovníka aj.).¹⁹³

Ve vztahu k prokazování údajů je nutné zmínit také situaci, kdy státní občan ČR nemá na území ČR trvalý pobyt a chce podat žádost o vydání prvního cestovního dokladu. V těchto případech se vždy vyžaduje doložení státního občanství ČR. Pakliže občan nedisponuje potřebnými dokumenty k prokázání státního občanství, existenci institutu státního občanství u dané osoby ověří úřad, u kterého osoba žádá o vydání cestovního dokladu. V tomto případě je občan povinen předložit podklady umožňující provedení ověření.¹⁹⁴

¹⁹² § 20 zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech

¹⁹³ § 21 odst. 1 zákona č.329/1999 Sb., o cestovních dokladech

¹⁹⁴ § 21 odst. 2 zákona č.329/1999 Sb., o cestovních dokladech

Další specifická situace nastává ve chvíli, kdy se v zahraničí narodí občan ČR. Tento občan může disponovat cizojazyčnými doklady o jménu či jménech a příjmení. Při cestě do ČR se pouze v tomto případě nevyžaduje překlad do českého jazyka, v ostatních případech je překlad nutností.¹⁹⁵

V případě, kdy občan pravdivě neprokáže údaje, ani nepředloží podklady pro prokázání správnosti potřebných údajů, vzniká zde důvod pro přerušování řízení o vydání cestovního dokladu. Příslušný správní orgán je zde oprávněn stanovit žadateli o cestovní doklad přiměřenou lhůtu, v jejímž časovém rozpětí je žadatel povinen předložit potřebné podklady pro ověření pravosti a správnosti požadovaných údajů. Pakliže tak není učiněno ani v této lhůtě, správní orgán řízení o vydání cestovního dokladu zastaví.¹⁹⁶

4.5.3.2 Pořizování biometrických prvků

Pořizováním biometrických údajů se rozumí pořizování údajů o podobě žadatele a jeho otiscích prstů z obou rukou. Tyto údaje mohou být pořizeny pouze za předpokladu, že došlo k ověření správnosti veškerých údajů potřebných pro podání žádosti o cestovní doklad a za předpokladu, že neexistuje žádný důvod pro odepření vydání tohoto dokladu (viz kapitola č. 4.7.1.). Pořizené biometrické údaje jsou v digitální podobě ukládány pro účely evidence cestovních dokladů a evidence služebních a diplomatických pasů.¹⁹⁷

Údaj o podobě žadatele, tedy fotografie jeho obličejové části, je pořizován tak, aby byla podoba žadatele aktuální, v čelní pozici a s minimálním rozpětím 13 mm od očí po bradu při maximálních rozměrech fotografie 35 mm x 45 mm. Byť je občan na této fotografii zobrazen maximálně po ramena, je stanoveno, že musí být oděn do občanského oděvu. Dále nesmí mít brýle, není-li nevidomý, a pokrývku hlavy, nevyžadují-li to náboženské či závažné zdravotní důvody. Tato pokrývka však nesmí zasahovat do obličejové části v takové míře, která by bránila v identifikaci osoby.¹⁹⁸

¹⁹⁵ § 21 odst. 3 zákona č.329/1999 Sb., o cestovních dokladech

¹⁹⁶ § 21 odst. 4 zákona č.329/1999 Sb., o cestovních dokladech

¹⁹⁷ § 21a zákona č. 329/1999 Sb., cestovních dokladech

¹⁹⁸ § 20 odst. 6 zákona č. 329/1999 Sb., cestovních dokladech

4.6 Lhůty pro vydání cestovních dokladů

Zákon o cestovních dokladech stanovuje celkem čtyři lhůty, v jejichž časovém rozpětí má být vydán cestovní, služební nebo diplomatický pas. Lhůta pro vydání cestovního průkazu a jiného cestovního dokladu zde není uvedena. Podle ministerstva zahraničních věcí má být však cestovní průkaz vydán v nejkratší době od splnění podmínek stanovených pro vydání tohoto dokladu.¹⁹⁹

Cestovní, služební a diplomatický pas bude vydán ve standardní lhůtě 30 dnů ode dne podání žádosti. V případě podání žádosti u zastupitelského úřadu činí tato lhůta 120 dnů.²⁰⁰

V případě cestovního pasu je žadatelům umožněno žádat o vydání tohoto dokladu ve zrychlené lhůtě, a to do pěti pracovních dnů anebo do 24 hodin. Zde je však nutné upozornit na nutnost převzetí dokladu vydaného ve lhůtě 24 hodin na Ministerstvu vnitra ČR v hlavním městě Praze.²⁰¹ Důvodem této nutnosti je nedostatečná časová dotace pro dodání vyhotoveného dokladu příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností.

4.7 Převzetí cestovního dokladu

Vyhotovený cestovní doklad může u příslušného správního orgánu převzít občan, který o vydání cestovního dokladu žádal (viz kapitola č. 4.5.1.), zmocněnec anebo pověřený zástupce právnické osoby, která byla zřízena státem.

Zmocněnec může cestovní pas převzít pouze v případě předložení zvláštní plné moci s úředně ověřenými podpisy. Tento způsob převzetí je možné uplatnit pouze v případech hodných zvláštního zřetele.

Pověřený zástupce právnické osoby zřízené státem je oprávněn vyhotovený cestovní doklad převzít v případě, že byl tento doklad vydán za účelem plnění pracovních povinností v zahraničí osobou, která je zaměstnancem výše uvedené právnické osoby.

199 Ministerstvo zahraničních věcí České republiky: Vydání cestovního pasu, vystavení cestovního průkazu [online]. 2017 [cit. 2022-02-08]

200 § 5 zákona č. 329/1999 Sb., cestovních dokladech

201 Tamtéž

Převzetí vyhotoveného cestovního dokladu je možné uskutečnit u pověřeného úřadu (tj. u obecního úřadu obce s rozšířenou působností), u něhož byla žádost o vydání daného dokladu podána, nebo u jiného pověřeného úřadu, který žadatel uvedl v žádosti. V případě podání žádosti na zastupitelském úřadě v zahraničí může být cestovní doklad předán na téže úřadě nebo na stanoveném pověřeném úřadě v ČR. V případě podání žádosti o vydání cestovního dokladu ve lhůtě do pěti pracovních dnů může být cestovní doklad převzat u pověřeného úřadu nebo ministerstva. Cestovní doklad vydaný ve lhůtě do 24 hodin lze převzít výlučně na ministerstvu.

Převzetí cestovního dokladu je podmíněno osobní přítomností přebírající osoby. Z tohoto ustanovení se vymyká zastupitelský úřad, který může vyhotovený doklad zaslat do vlastních rukou. Tato možnost je však podmíněna situacemi, kdy je osoba nebo člen její rodiny v bezprostředním ohrožení na životě, v případě hospitalizace a nutné potřeby dopravení osoby do ČR, dále je-li osoba nepohyblivá nebo v případě zbavení osobní svobody.

4.7.1 Odepření vydání a odebrání cestovního dokladu

Odepření vydání nebo odebrání cestovního dokladu primárně souvisí s omezením občana na osobní svobodě, a to zejména z důvodu zákazu vycestování do zahraničí.

Odepření vydání cestovního dokladu se uplatňuje ve chvíli, kdy občan, který nesmí vycestovat mimo území ČR, chce podat žádost o vydání cestovního dokladu. Správní orgán příslušný k vydání tohoto dokladu je oprávněn odepřít jeho vydání.²⁰²

Osoba, která nesmí vycestovat do zahraničí a zároveň vlastní cestovní doklad, je nejdříve vyzvána k odevzdání onoho cestovního dokladu, pakliže však neuposlechne výzvy, cestovní doklad je jí na základě rozhodnutí v rámci trestního řízení odebrán.^{203 204}

202 § 23 odst. 1 zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech

203 § 23 odst. 2 zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech

204 § 73 odst. 5 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

4.8 Správní poplatky za vydání cestovního dokladu

Vzhledem ke skutečnosti, že cestovních dokladů je více druhů a kromě cestovního pasu se jedná o doklady pro něž platí zvláštní pravidla, je náplní této kapitoly přiblížení výše správních poplatků za vydání cestovního pasu, neboť tento typ cestovního dokladu je nejrozšířenější.

Výše správních poplatků je upravena Zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. Ze sazebníku je patrné rozlišení správních poplatků dle lhůty pro vydání dokladu a dle věku občana, jemuž má být cestovní doklad vydán. V zájmu přehlednosti a srozumitelnosti je výše správních poplatků uvedena v tabulkách, kde tabulka č. 8 uvádí poplatky u osob starších 15 let a tabulka č. 9 pak poplatky u osob mladších 15 let.

U uvedených tabulek platí stejný princip jako u tabulek, jež uváděly výši správních poplatků za vydání občanských průkazů. I zde lze z údajů tabulky zjistit, kde je možné žádost o cestovní pas podat, a to v závislosti na lhůtě vydání tohoto dokladu. Dále je zde patrné také dělení poplatku v případě, že žadatel cestovní pas převezme u jiného příslušného správního orgánu, než u kterého o cestovní pas žádal.

Nutné je však doplnit, že v případě preposlání vyhotoveného cestovního pasu na jiný správní orgán, u něž si žadatel přál doklad převzít, se účtuje správní poplatek ve výši 100,- Kč.²⁰⁵

Občané nad 15 let:	24. hodin (SUPERBLESK)	5 pracovních dnů (BLESK)	30 dnů (STANDARD)	Legenda:
MV > MV:	6.000,- Kč	3.000,- Kč	---	<u>MV</u> – Ministerstvo vnitra ČR
ORP > MV:	4.000,- Kč 2.000,- Kč	2.000,- Kč 1.000,- Kč	---	<u>ORP</u> – pověřený úřad (obecní úřad obce s rozšířenou působností)
ORP > ORP:	---	3.000,- Kč	600,- Kč (platí i u ZÚ)	<u>ZÚ</u> – zastupitelský úřad

Tabulka č. 8 – Výše správních poplatků za cestovní doklad vydaný občanům starším 15 let

²⁰⁵ Položka č. 115 sazebníku zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích

Občané pod 15 let:	24. hodin (SUPERBLESK)	5 pracovních dnů (BLESK)	30 dnů (STANDARD)	Legenda:
MV > MV:	2.000,- Kč	1.000,- Kč	---	MV – Ministerstvo vnitra
ORP > MV:	1.500,- Kč	500,- Kč	---	ORP – pověřený úřad (obecní úřad obce s rozšířenou působností)
ORP > ORP:	500,- Kč	500,- Kč	---	
	---	1.000,- Kč	100,- Kč	

Tabulka č. 9 – Výše správních poplatků za cestovní pas vydaný občanům mladším 15 let

4.9 Přestupky na úseku cestovních dokladů

Přestupky na úseku cestovních dokladů primárně vycházejí z porušení povinností držitele či jiné osoby vůči cestovnímu dokladu (viz kapitoly 4.1.3. a 4.1.4.), tedy z jednání fyzických osob. Zákon o cestovních dokladech však uvádí případy, kdy se přestupku dopouští i fyzická podnikající osoba či osoba právnická. Za spáchané přestupky může být uložena pokuta, jejíž horní hranice je stanovena zákonem.

Přestupku se fyzická osoba dopouští, pakliže cestovní doklad nechrání před ztrátou, odcizením, zničením, poškozením nebo zneužitím, ale také v případě včasného neohlášení výše uvedených skutečností příslušnému správnímu orgánu. Přestupek vzniká také ve chvíli, kdy držitel cestovního dokladu tento doklad neodevzdá, pozbyl-li doklad platnosti, nebo v případě, že cestovní doklad našel, a to i v případě, že dříve tento doklad nahlásil jako ztracený. Osoba se dopouští přestupku provedením neoprávněného zápisu či změny v dokladu či jeho úmyslným zničením, poškozením nebo odcizením jiné osobě. V neposlední řadě je přestupkem také překročení hranic bez platného cestovního dokladu.²⁰⁶

Existují také zákonem vymezené případy, když se přestupku ve vztahu k cestovnímu dokladu dopouští jiná osoba, než jeho držitel. Na této úrovni se jedná o přestupek, pakliže osoba cestovní doklad přijme jako zástavu před vstupem do objektu nebo na pozemek, anebo pořídí kopii tohoto dokladu, a to bez souhlasu jeho držitele. Za tyto a v předchozím odstavci uvedené přestupky je možné uložit pokutu do maximální výše 10.000,- Kč.²⁰⁷

²⁰⁶ § 34a zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech

²⁰⁷ Tamtéž

V případě, že se fyzická osoba dopustí neoprávněného zpracování údajů uložených v nosiči dat daného cestovního dokladu, vzniká zde taktéž přestupek. Za spáchání tohoto přestupku může být uložena pokuta, a to v maximální výši 100.000,- Kč.²⁰⁸

Fyzická osoba podnikající a osoba právnická se přestupku dopustí v případě, že data uvedená na nosiči dat dokladu zpracuje neoprávněným způsobem. Tyto přestupky mohou být sankcionovány až do výše 10.000.000,- Kč.²⁰⁹

4.10. Evidence cestovních dokladů

Evidenci cestovních dokladů lze charakterizovat jako agendový informační systém, který obsahuje údaje o cestovních dokladech, jejich držitelích a jiné údaje s touto agendou související. Cestovními doklady ve vztahu k této evidenci se rozumí všechny cestovní doklady vyjma služebního a diplomatického pasu, neboť údaje o těchto dokladech jsou obsahem samostatného informačního systému evidence služebních a diplomatických pasů. Správcem evidence cestovních dokladů je ministerstvo vnitra, ministerstvo zahraničních věcí spravuje evidenci služebních a diplomatických pasů.

208 § 34a zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech

209 Tamtéž

5 Výkon agendy občanských průkazů a cestovních pasů v rámci působnosti správního odboru MěÚ Domažlice

Městský úřad v Domažlicích (dále jen MěÚ Domažlice) je obecním úřadem obce s rozšířenou působností. Je tedy patrné, že působnost tohoto městského úřadu zasahuje i do oblasti cestovních dokladů a občanských průkazů. Tato činnost je v rámci tohoto útvaru vykonávána správním odborem. Do tohoto odboru v rámci uspořádání úřadu kromě výkonu agendy občanských průkazů a cestovních pasů spadá také výkon agendy na úseku matriky a evidence obyvatel.

Vzhledem k poměrně rozsáhlé teoretické části této práce shledala autorka za vhodné, ale především přínosné a zajímavé, uvést data týkající se podání žádostí a následného vydání zmíněných dokladů v rámci správního odboru MěÚ Domažlice.

Data, na nichž jsou postavena následující statistická měření, zobrazují výstupy výkonu zmíněné agendy za období kalendářního roku 2021. Data byla shromažďována na základě měsíčních výstupů agendového informačního systému evidence občanských průkazů a agendového informačního systému evidence cestovních dokladů. Souběžně s tím byla a dodnes jsou vedena statistická měření zaměstnanci správního odboru. Nicméně pro účely této práce byla primárně použita data generovaná z uvedených informačních systémů, neboť po porovnání výstupů informačních systémů a statistického měření prováděných zaměstnanci správního odboru byly zjištěny poměrně značné rozestupy v hodnotách potřebných pro tento výzkum. Výjimkou byla data týkající se počtu přestupků a výše udělených pokut za tyto přestupky, tato data informační systém neuvádí, a tudíž byla čerpána ze statistik vedených zaměstnanci správního odboru.

Cílem autorky této práce je potvrzení či zamítnutí výzkumných otázek stanovených zvlášť pro oblast občanských průkazů a zvlášť na oblast cestovních dokladů.

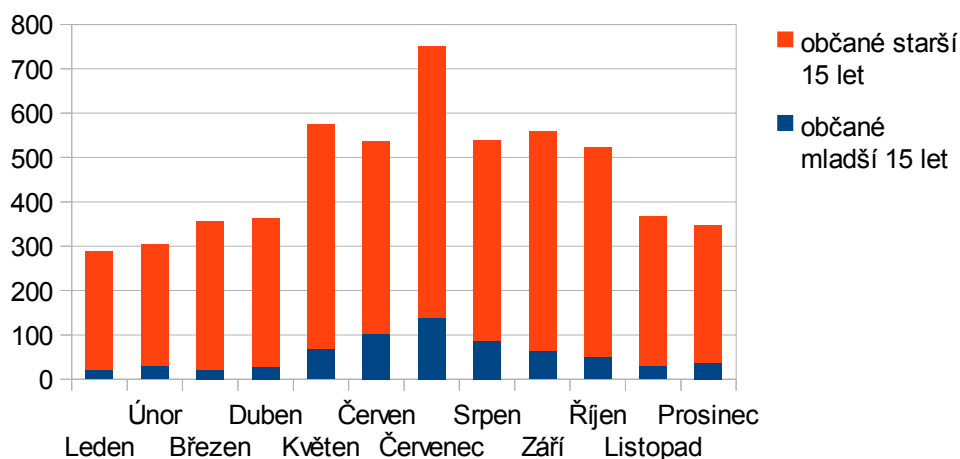
5.1 Statistické měření na úseku občanských průkazů

Tato kapitola poskytuje grafické znázornění dat týkajících se výkonu agendy občanských průkazů v rámci správního odboru MěÚ Domažlice. Jak již bylo v úvodní kapitole praktické části zmíněno, záměrem tohoto statistického měření je primárně zodpovězení stanovených výzkumných otázek.

O první stanovené výzkumné otázce lze říci, že stojí na pomyslném pomezí občanských průkazů a cestovních pasů, neboť se táže, zda-li byl o vyhotovení občanských průkazů větší zájem v letních měsících loňského roku. Je totiž možné se domnívat, že tento doklad občané užívají k překračování hranic v rámci EU a států, které tento doklad uznaly za formu dokladu cestovního (viz kapitola č. 4.4.6.).

Vzhledem k současnému trendu elektronizace a jeho postupnému pronikání i do veřejné správy zde autorka klade také otázku, zda-li mezi držiteli občanských průkazů starších 15 let vzrostl za minulý rok zájem o aktivaci identifikačního certifikátu obsaženého na nosiči dat, čipu (viz kapitola č. 3.6.5.).

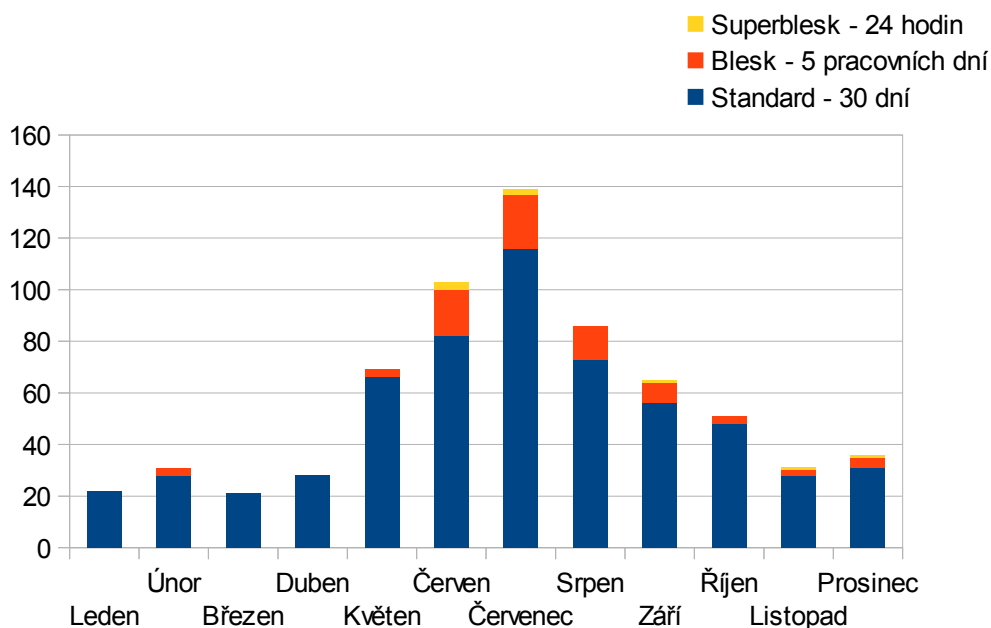
Kromě odpovědí na výše stanovené otázky obsahuje tato kapitola také jiná, vybraná data týkající se výkonu agendy občanských průkazů v rámci zmiňovaného útvaru za loňský rok. Tato data slouží pro všeobecný přehled o výkonu této agendy na úrovni obce s rozšířenou působností. Jedná se zejména o údaje o počtu podaných žádostí v závislosti na věku žadatele a režimu vydání. Údaje o předaných dokladech tato práce neuvádí. Důvodem pro neuvedení těchto dat je skutečnost, že předání vyhotoveného dokladu závisí na subjektivní vůli žadatele ve vztahu ke dni převzetí. Mohou nastat situace, kdy občanský průkaz vydaný na konci jednoho měsíce je převzat v měsíci následujícím. Zároveň je zde zákonem umožněno vyhotovený doklad převzít u jiného příslušného správního úřadu.

Graf č. 1 – Celkový počet žádostí o občanský průkaz v závislosti na věku občana podaných za kalendářní rok 2021

Z výše uvedeného grafu č. 1 jsou patrné základní údaje pro tuto kapitolu, a to celkový počet podaných žádostí o občanský průkaz. Graf dělí počet podaných žádostí za kalendářní měsíc na podané žádosti o občanský průkaz pro osoby mladší 15 let, které nemají povinnost občanský průkaz mít, a na podané žádosti občany staršími 15 let, kteří již mají povinnost občanský průkaz mít. Na základě těchto skutečností lze zdůvodnit markantně nižší počet žádostí o vydání občanského průkazu osobám mladším 15 let.

Na základě uvedeného grafu lze také zodpovědět stanovenou výzkumnou otázku, a to zda-li byl v období letních měsíců v roce 2021 vyšší zájem o vydání občanských průkazů. Z grafu je skutečně patrné, že počet podaných žádostí se s blížícím se letním obdobím navýšil. Tomuto období pak dominuje měsíc červenec s celkovým počtem 751 podaných žádostí. Dobře viditelný a pozvolný nárůst žádostí o vydání občanského průkazu je patrný zejména v kategorii pod 15 let.

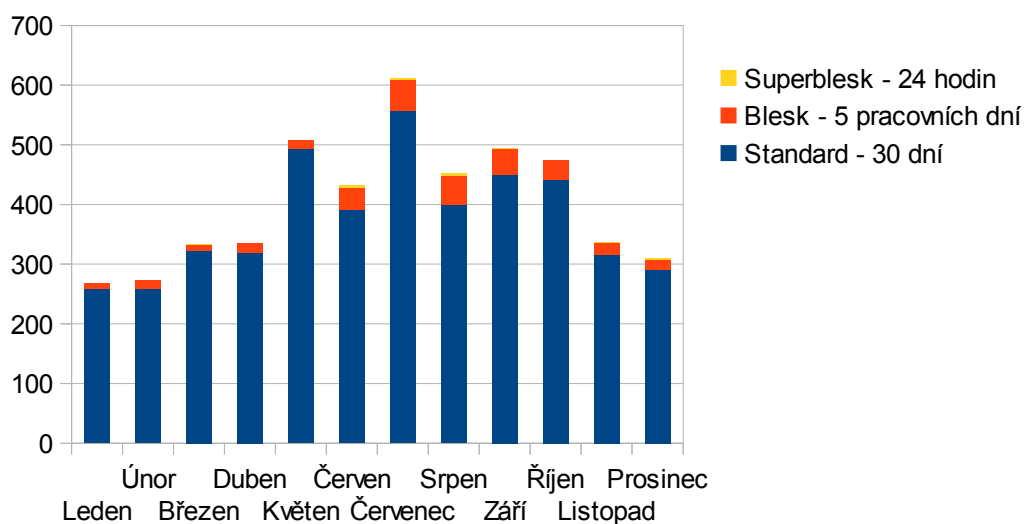

Graf č. 2 – Počet podaných žádostí o občanský průkaz pro občana mladšího 15 let v závislosti na lhůtě pro vydání

Výše uvedený graf (viz graf č. 2) konkretizuje podané žádosti o občanský průkaz pro osoby mladší 15 let, a to z hlediska režimu pro vydání občanského průkazu. Údaje uvedené v grafu opět potvrzují, že v období letních měsíců vzrostl počet žádostí o vydání občanského průkazu, lze se domnívat, že to bylo způsobeno letními prázdninami. V tomto období rapidně vzrostl zájem nejen o doklady vydané ve standardní lhůtě, ale také o doklady vydané v rychlejších režimech, zejména v režimu vydání dokladu do pěti pracovních dnů (blesk). Tentýž režim vydání dokladu je patrný ve větší míře i v prosinci a v únoru. Opět se lze domnívat, že důvodem pro potřebu vystavení dokladu v rychlejším režimu se staly prázdniny spojené s vánočními svátky a jarní prázdniny, které v ČR probíhají v únoru a březnu. V loňském roce byly jarní prázdniny v okrese Domažlice první týden v březnu.

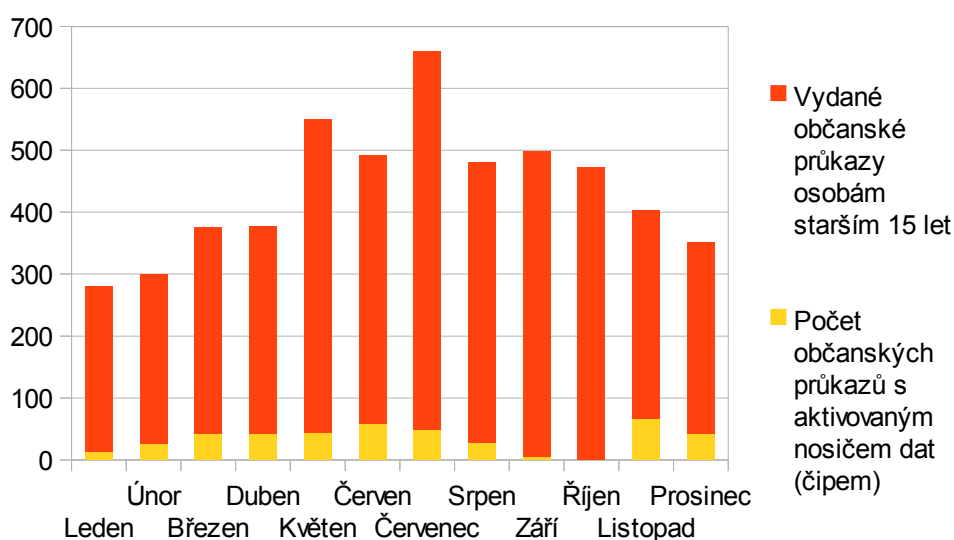
Následující graf (viz graf č. 3) je založen na stejném principu jako graf č. 2, rozdíl však spočívá v obsažených údajích. Tyto údaje sice zobrazují počet podaných žádostí o občanský průkaz, ale na rozdíl od předešlého grafu se tyto údaje týkají osob starších 15 let. Tento graf opět potvrzuje skutečnost, že v letních měsících vrostl zájem o občanské průkazy vydané nejen ve standardní lhůtě, ale i ve lhůtách zrychlených. Co se týká počtu podaných žádostí o vyhotovení

občanského průkazu ve zrychleném režimu, zde lze spatřit rozdíl od předešlého grafu. U osob mladších 15 let není povinnost mít občanský průkaz, proto je možné se domnívat, že potřeba podat žádost o tento doklad danému občanovi přichází skutečně ve chvíli, kdy občana čeká zahraniční cesta a na základě tohoto dokladu chce překročit hranice. Mnohdy je tato potřeba urgentní a osoby oprávněné žádat o občanský průkaz za osoby mladší 15 let se uchylují k žádosti o vydání dokladu ve zrychleném režimu – tím lze zdůvodnit výkyvy v podaných žádostech o doklady vydané v rychlém režimu (viz výše). Stejná situace může nastat i u osob starších 15 let, nicméně z grafu je patrné, že počet podaných žádostí o doklady v režimu blesk nezaznamenal, kromě letních měsíců, žádný markantní výkyv. Důvodem pro tuto skutečnost může být právě povinnost těchto osob mít občanský průkaz. Důvody pro vydání pak mohou být různé. Z praxe správního odboru MěÚ Domažlice je tímto důvodem zejména uplynutí platnosti dosavadního občanského průkazu, ztráta, odcizení, zničení či poškození. Tyto důvody jsou poté příčinou žádosti o vyhotovení nového dokladu v nejkratší lhůtě, a to v souvislosti s potřebou přebírání finančních hotovostí či zásilek na pobočkách České pošty nebo v souvislosti s potřebou denního překračování hranic, zejména z důvodu dojíždění do zaměstnání v sousední Spolkové republice Německo, atd.

Graf č. 3 – Počet podaných žádostí o občanský průkaz pro občana staršího 15 let v závislosti na lhůtě pro vydání

Vzhledem k pronikající elektronizaci do sfér veřejné správy a s tím související možností aktivace identifikačního certifikátu uloženém na nosiči dat (viz kapitola č. 3.6.5.) byl vytvořen následující graf (viz graf č. 4). Tento graf uvádí počet občanských průkazů, u nichž byla občanem provedena aktivace identifikačního certifikátu v závislosti na celkovém počtu předaných občanských průkazů. Je však nutné zopakovat, že tento proces mohou provést pouze ty osoby, které dosáhly věku 15 let. Graf tedy pomíjí počet občanských průkazů vydaných pro osoby mladší 15 let. Lze se domnívat, že vzhledem k vývoji elektronizace veřejné správy bude vzrůstat i zájem o využívání služeb s tím spjatých. Údaje uvedené v grafu č. 4 by s touto tezí korespondovaly, nicméně pouze za období prvního pololetí roku 2021. Do června tohoto roku je patrný pozvolný nárůst počtu občanských průkazů s aktivovaným identifikačním certifikátem. Měsíc červenec a srpen se nesly ve znamení mírného poklesu. Skutečně nevysvětlitelný výkyv v počtu aktivovaných identifikačních certifikátů nastal v období od září do prosince, kdy prudký pokles zájmu o tuto funkci vystřídal rapidní nárůst aktivovaných certifikátů. Listopad se stal dokonce měsícem, kdy bylo těchto identifikačních certifikátů aktivováno nejvíce, a to celkem 66. Ve vztahu k celkovému počtu předaných dokladů, kterých bylo 337, lze toto číslo označit za skutečně vysoké ve srovnání se situací v červnu, kdy na celkový počet 433 předaných dokladů bylo aktivováno 59 certifikátů.

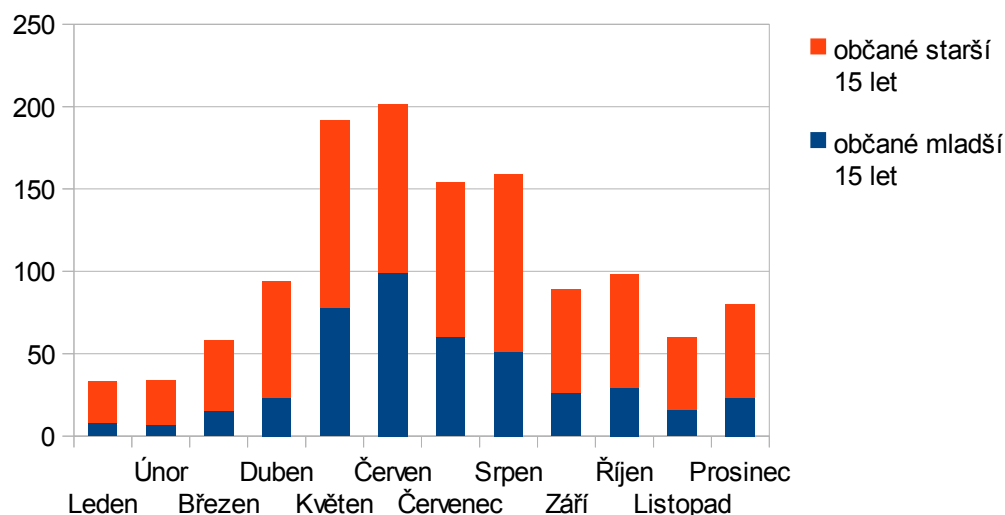

Graf č. 4 – Počet občanských průkazů s aktivovaným nosičem dat ve vztahu k celkovému počtu vydaných občanských průkazů osobám starším 15 let

5.2 Statistické měření na úseku cestovních pasů

Záměr této kapitoly spočívá v poskytnutí rámcového přehledu o výkonu agendy na úseku cestovních dokladů obecním úřadem obce s rozšířenou působností a zodpovězení stanovené výzkumné otázky. Data pro statistické měření v této kapitole byla opět čerpána u Městského úřadu v Domažlicích. Pro snazší přehlednost a orientaci ve zmíněných datech jsou opět použity zejména grafy.

Stanovená výzkumná otázka se ptá, zda-li u občanů vzrostl zájem o vydání cestovního dokladu před či během letních měsíců loňského roku, a to i ve zrychleném režimu vydání. Důvodem, proč se zde otázka ptá i na režim vydání, je skutečnost, že vydání cestovního pasu ve zrychleném režimu je podmíněno uhrazením poměrně vysokého správního poplatku. Zároveň se lze domnívat, že v tuto roční dobu mohou mít občané již rezervovanou a uhrazenou dovolenou v cizině mimo prostor EU, kde je zapotřebí cestovní pas. Mohou tedy nastat situace, kdy občan nutně potřebuje vydat cestovní pas v nejkratší době (např. aby rezervovaná dovolená, letenka atd. nepropadla), a to i za cenu vysokých správních poplatků (viz kapitola č. 4.8.).

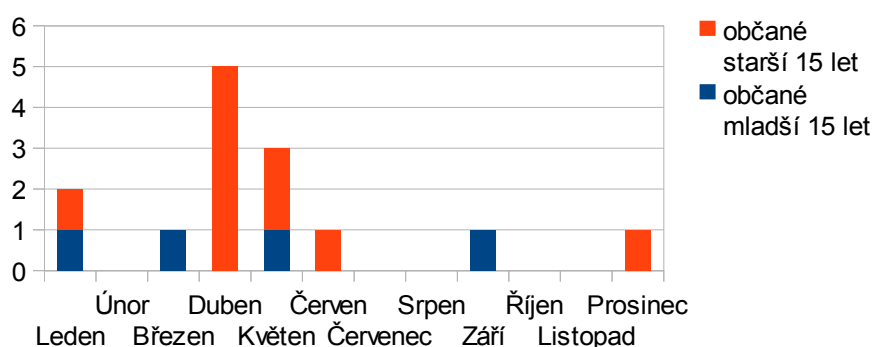

Graf č. 5 – Celkový počet podaných žádostí o vydání cestovního dokladu za kalendářní rok 2021 v závislosti na věku občana

Úvodní graf (viz graf č. 5) této kapitoly uvádí celkový počet podaných žádostí o vydání cestovního dokladu v závislosti na věku občana, jemuž měl být cestovní pas vydán.

Na základě tohoto grafu je možné ihned zodpovědět část stanovené výzkumné otázky. Skutečně lze potvrdit, že v období letních měsíců loňského roku vzrostl zájem o vydání cestovního dokladu, a to u občanů obou kategorií. Ba dokonce je patrné, že počet žádostí o vydání cestovního dokladu pro osoby mladší 15 let se ve všech měsících téměř rovná počtu podaných žádostí o tento doklad pro osoby starší 15 let. Důvodem těchto téměř shodných hodnot je zřejmě skutečnost, že cestovní doklad není dokladem povinným, a to ani pro občany starší 15 let (jako v případě občanských průkazů).

Do celkového počtu podaných žádostí o vydání cestovního dokladu jsou započítány i žádosti podané u pověřeného zastupitelského úřadu v zahraničí. Zde se jednalo o žádosti o vydání cestovního průkazu (viz kapitola č. 4.4.4.). Počet podaných žádostí o tento doklad pak samostatně znázorňuje graf č. 6, a to opět v závislosti na věku. Z grafu je patrné, že případů, kdy byli občané ČR v cizině vzhledem k nastalým okolnostem nuceni podat žádost o vydání cestovního průkazu pro návrat do ČR, bylo skutečně málo.

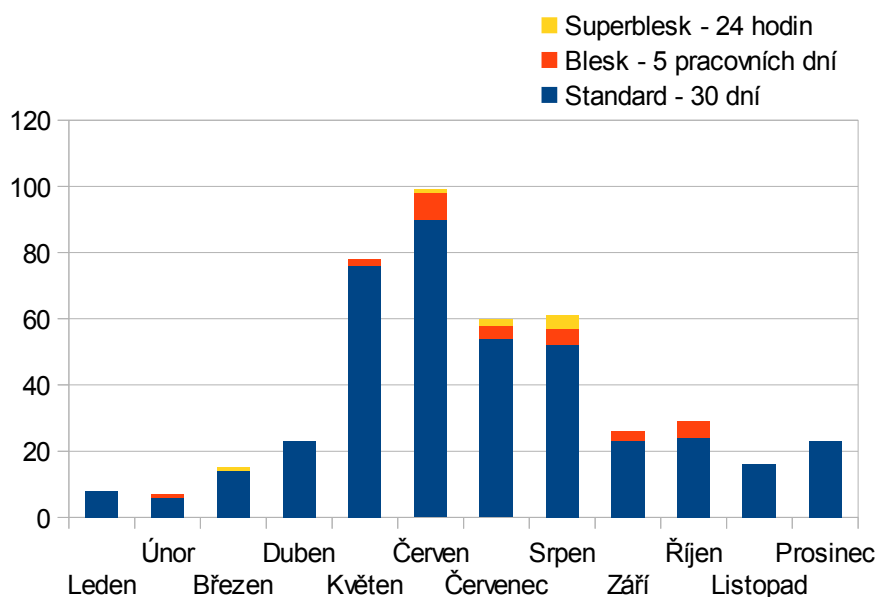

Graf č. 6 - Počet podaných žádostí o vydání cestovního průkazu u pověřeného zastupitelského úřadu v závislosti na věku občana

Následující grafy (viz graf č. 7 a 8) se soustředí na úpřesnění počtu podaných žádostí o vydání cestovního dokladu za loňský rok, a to v závislosti na režimu, tedy lhůtě, ve které měly být vydány, a na věku občana, jemuž měl být

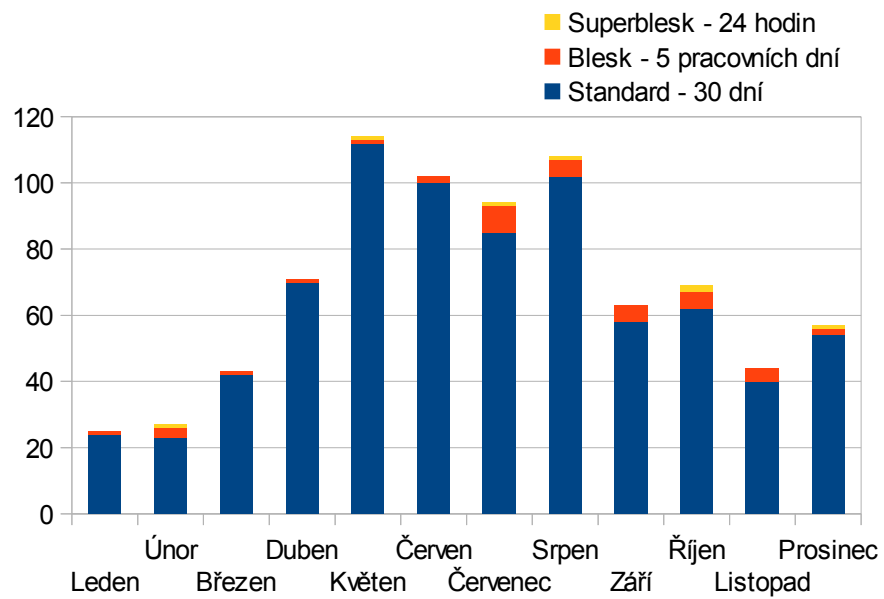
daný doklad vystaven.

Celkový počet podaných žádostí o vydání cestovního dokladu byl diverzifikován do tří skupin, a to na skupinu dokladů vydaných ve lhůtě do 30 dnů (standard), do pěti pracovních dnů (blesk) a do 24 hodin (superblesk). Z grafů je zřejmé, že počet žádostí o vydání dokladu ve standardní lhůtě drtivě převažuje lhůty zrychlené.

Graf č. 7 – Počet podaných žádostí o cestovní doklad pro občana mladšího 15 let v závislosti na lhůtě pro vydání

Zejména u podaných žádostí o cestovní doklad pro osoby mladší 15 let je patrné, že těchto lhůt bylo využíváno nejvíce v období letních měsíců. I přesto lze však obecně říci, že se zrychlené lhůty využívaly spíše sporadicky. Důvodem mohou být právě vysoké správní poplatky.

Graf č. 8 – Počet podaných žádostí o cestovní doklad pro občana staršího 15 let v závislosti na lhůtě pro vydání

Závěr

Celosvětová migrace osob je přirozeným jevem. Tento jev může být patrný ve větší či menší míře. Obecně se lze domnívat, že současná doba přeje vyššímu migračnímu toku osob, kdy důvodem pro tento jev může být třeba válečný konflikt nebo možnost jednoduššího překračování státních hranic. Ať už jde však o jakoukoliv příčinu, je zcela zřejmé, že jednou z potřeb související s prouděním osob je jejich kvalitní ztotožnění. Ve vztahu k občanům České republiky je toto ztotožnění prováděno osobními doklady a ve vztahu k této diplomové práci – občanskými průkazy a cestovními doklady. Vzhledem k poznatkům uvedeným v této práci, je patrné, že na ztotožnění osob jsou kladeny větší nároky. Z tohoto důvodu byl občanský průkaz obohacen o biometrické prvky, na jejichž základě je možné s naprostou jistotou držitele dokladu ztotožnit.

V souvislosti s technologickým vývojem, který spěje hbitě kupředu, přinesla nová právní úprava na poli občanských průkazů kromě již zmiňované biometrie také celou řadu jiných funkcí. Tyto funkce jsou spjaty zejména s elektronickým využíváním občanského průkazu, konkrétně s identifikačním certifikátem. Otázkou, která zde však vyvstává, je, zda-li s rychlým technologickým vývojem na tomto úseku drží pomyslný krok i občané. Ve vztahu k elektronickému využívání, a to alespoň ve vztahu k činnosti MěÚ Domažlice, nelze jednoznačně potvrdit, že by u občanů vzrůstal zájem o tuto funkci. Lze se domnívat, že většina občanů se k elektronickému využívání průkazu staví spíše skepticky. Je možné, že u osob, které nejsou dostatečně integrovány, nebo odmítají jakoukoliv interakci s technologiemi, panuje jakási nedůvěra v tyto funkce nebo zcela jednoduše nevidí v těchto funkcích využití. Domnívám se, že v této oblasti panuje nízká míra aktivní edukace, a to jak ze strany státu, tak ze strany občanů. Zároveň se domnívám, že i přes rychlý technologický vývoj je celková úroveň elektronizace veřejné správy ve srovnání s jinými evropskými státy, zejména pak s Estonskem, velice nízká, nekompletní a nepřilíš efektivní.

Agenda cestovních dokladů, na rozdíl od agedy občanských průkazů, teprve čeká na řádnou novelu. Prozatím v souvislosti s touto oblastí nelze hovořit o žádných markantních změnách.

Ve vztahu k výzkumné části této práce je nesporné, že o cestovní doklady, které nejsou doklady povinnými, je v období letních měsíců vysoký zájem. Vzhledem k možnosti užití občanského průkazu jako formy dokladu cestovního lze tuto skutečnost potvrdit i zde.

Resumé

Seit der Zeit, als es Menschen gibt, gab es bestimmte Gemeinden - die Stämme, die Banden und die Familien. Schon immer gab es konkrete Faktoren, die alle Teilnehmer verbunden haben. Im Laufe der Zeit haben sich die Menschengemeinden weiter entwickelt und damit haben sich auch folgende Faktoren geändert:

Als einen entscheidenden Aspekt der Gegenwart bezeichnet man die Staatsbürgerschaft. Gerade diese gilt als ein Begleiter für diese Diplomarbeit. Im Folgenden soll geklärt werden, woher dieser Begriff stammt, was er genau bedeutet.

Als Staatsbürgerschaft kann man als eine primäre Einheit für die Entstehung eines Beleges wie zum Beispiel der Personalausweis und der Reisepass bezeichnen.

In der Tschechischen Republik gilt, dass alle Belege, die in dem Land ausgegeben werden, nur den Personen mit tschechischer Staatsangehörigkeit ausgestellt werden dürfen.

Genau dieses Prinzip - die Ausgabe des Personalausweis und des Reisepasses - ist ein Hauptthema von dieser Diplomarbeit.

Die Themenwahl der Arbeit war nicht zufällig oder vorher festgelegt. Die Autorin entschied sich selbst dafür aus praktischen Gründen. Sie arbeitet in Domažlice im Magistrat und die Aktivitäten, die mit Personalausweisen und Reisepässen verbunden sind, sind ihre Tätigkeiten.

Der grundlegende Absicht die Diplomarbeit ist eine Zusammenfassung für alle Personen, die über die Personalausweise und Reisepässe mehr erfahren möchten. Dieses gilt sowohl für die fachliche und auch laienhafte Gesellschaft. Die Diplomarbeit besteht aus zwei Teilen - einem theoretischen und einem praktischen Teil.

Die Präambel steht vor beiden Teilen und erklärt die Begriffe "Staatsangehörigkeit" und "Identifikationsnummer".

Die Autorin findet es sehr wichtig, diese zwei Begriffe zu beschreiben und zu erklären, weil beide bei der Entstehung des Personalausweises und des Reisepasses eine wichtige Rolle spielen.

Der theoretische Teil wurde in zwei Unterteile getrennt. In der erste davon beschäftigt sich mit der Thematik der Personalausweise, in zweite Unterteil mit Reisepässen.

Diese beiden sind sich inhaltlich sehr ähnlich, weil beide Belege in Bezug auf die gültige Rechtsausstattung, die Entwicklung der Richtlinien (bis zu den aktuellen) und dem Prozess der Anfrage bis zu der Ausstellung des Beleges beschrieben sind.

Der zweite praktische Teil beschreibt den Prozess in Rahmen des Magistrats in Domažlice.

Bei dem Gestaltung des praktischen Teils hat die Autorin eine statistische Messung von erreichbaren Quellen durchgeführt. Diese Messungen sind durch bestimmte Aspekte begrenzt. Zu diesen Aspekten gehört zum Beispiel die Häufigkeit der Anforderungen, um bestimmte Belege je nach Zeitraum der Ausfertigung und des Alters des Antragstellers einzuholen.

Die Daten für eine statistische Messung wurden seit Januar 2021 jeden Monat dokumentiert. In diesem Teil sind die Statistiken für beide genannten Gruppen des Beleges ausgeglichen. Die Autorin knüpft die Antworten an die bestimmte Forschungsfragen an.

Die Diplomarbeit verfügt über einen umfangreichen Ergänzungsteil. Dabei sind historische Daten, die über die Entwicklung des Personalausweises und dem Reisepasses bis in die heutige Zeit informieren. In diesem Teil sind die Merkmale, wie zum Beispiel das Aussehen, der Inhalt und Informationen über den Besitzer des Beleges beschrieben.

Zum Schluss der Arbeit werden durch die Autorin alle Daten als Schwerpunkt des praktischen Teils der Diplomarbeit zusammengefasst. Dabei möchte die Verfasserin für den theoretischen Teil die Aspekte auswählen, die für dieses Thema verhältnismäßig neu sind.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje:

ČECHUROVÁ, Barbora. Vývoj institutu státního občanství na území ČR. Plzeň, 2016, Bakalářská práce. Západočeská univerzita, Fakulta právnická. Vedoucí práce Mgr. et Mgr. Renáta Vokrojová, 54 s.

ČERNÝ, Jan. VALÁŠEK, Miloš. České státní občanství: ucelený výklad právních předpisů upravujících státní občanství České republiky v návaznosti na státní občanství ČSR, ČSSR a ČSFR. Praha: Linde, 1996, ISBN 80-7201-018-2, 478 s.

DOLEJŠ, Petr, Malá úvaha nad rodnými čísly, Bulletin Advokacie, č. 9/1996, ISSN 1210-6348, 52-55 s.

EMMERT, František. Dvojití občanství v českém právu. Vyd. 2. V Praze: C.H. Beck, 2014. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-284-7, 144 s.

GAJDOŠÍKOVÁ, Silvie. Občanské průkazy, cestovní doklady a rodná čísla. Plzeň, 2012, Diplomová práce. Západočeská univerzita, Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Václav Henych, 123 s.

KLÍMA, Karel. Ústavní právo. 4., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. Právnické učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380, 800 s.

SCHELLE, Karel a Vladimír ŠMÍD. Rodné číslo v informačních systémech. In GEMAN 04 "General Management" (Sborník z 6. mezinárodní konference uspořádané Sdružením EVIDA Plzeň a Západočeskou univerzitou v Plzni ve dnech 16. - 18. září 2004). 1. vyd. Plzeň: Sdružení EVIDA Plzeň, 2004. ISBN 80-86596-51-6, 215 – 224 s.

SOBKVĚVIČOVÁ, Nikola. Občanské průkazy, cestovní doklady, evidence obyvatel a rodná čísla. Plzeň, 2013, Diplomová práce. Západočeská univerzita, Fakulta právnická. Vedoucí práce JUDr. Václav Henych, 62 s.

Právní předpisy:

Důvodová zpráva k zákonu č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 9/94 ze dne 13. 9. 1994

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 12/07 ze dne 20. května 2008

Rozhodnutí vlád členských států č. 96/409/SZBP, o zavedení náhradního cestovního dokladu

Sdělení č. 288/2016 Sb., o zveřejnění seznamu států, do nichž lze překročit vnější hranici s občanským průkazem

Úplné znění č. 69/2012 Sb. zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, jak vyplývá z pozdějších změn

Vládní nařízení č. 61/1953 Sb., o občanských průkazech

Vyhláška č. 28/2016 Sb., o stanovení vzorů diplomatických a služebních pasů a cestovních průkazů a vzorů tiskopisů žádostí o jejich vydání a tiskopisu žádosti o provedení změn nebo doplnění údajů v cestovním průkazu

Vyhláška č. 28/2016 Sb., o stanovení vzorů diplomatických a služebních pasů a cestovních průkazů a vzorů tiskopisů žádostí o jejich vydání a tiskopisu žádosti o provedení změn nebo doplnění údajů v cestovním průkazu

Vyhláška č. 281/2021 Sb., k provedení zákona o občanských průkazech a některých ustanovení zákona o cestovních dokladech a zákona o základních registrech

Zákon č. 198/1948 Sb., o občanských průkazech

Zákon č. 75/1957 Sb., o občanských průkazech

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech

Zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech

Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a změně některých zákonů

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích

Zákon č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech ze dne 2.8. 2021.

Internetové zdroje:

BUREŠ, Michal. Změny u občanského průkazu: otisky prstů, -ová a tituly [online]. 10.09. 2021 [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/538647-zmeny-u-obcanskeho-prukazu/>

DLUBALOVÁ, Klára. Ministerstvo vnitra České republiky: Zpravodajství: Nové občanky s biometrickými údaji začnou úřady vydávat již od srpna [online]. [cit. 2022-01-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/nove-obcanky-s-biometrickymi-udaji-zacnou-urady-vydavat-jiz-od-srpna.aspx>

KANDALEC, Pavel. NOTTEBOHM: Lichtenštejnsko –Guatemala (Mezinárodní soudní dvůr, 1955) [online]. 2018 [cit. 2022-01-18]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/el/law/podzim2018/BT504Zk/um/Nottebohm.pdf>

Ministerstvo vnitra České republiky: Na občanský průkaz lze cestovat do dalších zemí [online]. [cit. 2022-02-10]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/na-obcansky-prukaz-lze-cestovat-do-dalsich-zemi.aspx>

Ministerstvo vnitra České republiky: Platné typy občanských průkazů. [online]. Praha, 2021, 4.8. 2021 [cit. 2022-01-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/rady-a-sluzby-dokumenty-platne-typy-obcanskych-prukazu.aspx> Portál veřejné správy - gov.cz: Aktivace identifikačního certifikátu v občanském průkazu [online]. [cit. 2022-03-06]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/sluzby-vs/aktivace-identifikacniho-certifikatu-v-obcanskem-prukazu-S164>

Zákony pro lidi: Sběrka zákonů ČR [online]. [cit. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/>

Ostatní zdroje:

Statistické výstupy z činnosti správního odboru MěÚ Domažlice na úseku výkonu agendy občanských průkazů a cestovních dokladů za rok 2021. (Výstupy pochází z agendového informačního systému evidence občanských průkazů, agendového informačního systému evidence cestovních dokladů a z vlastních statistických záznamů vedených správním odborem.)

Obrazový materiál přílohové části. (Tento materiál byl pořízen ve spolupráci s Mgr. Radkem Galašem, ředitelem Muzea Policie České republiky. Fotografie dokladů, jež byly pro tuto práci užity pocházejí právě ze sbírek Muzea Policie České republiky.)

Seznam grafů

Graf č. 1 – Celkový počet žádostí o občanský průkaz v závislosti na věku občana podaných za kalendářní rok 2021.

Graf č. 2 – Počet podaných žádostí o občanský průkaz pro občana mladšího 15 let v závislosti na lhůtě pro vydání.

Graf č. 3 – Počet podaných žádostí o občanský průkaz pro občana staršího 15 let v závislosti na lhůtě pro vydání.

Graf č. 4 – Počet občanských průkazů s aktivovaným nosičem dat ve vztahu k celkovému počtu vydaných občanských průkazů osobám starším 15 let.

Graf č. 5 – Celkový počet podaných žádostí o vydání cestovního dokladu za kalendářní rok 2021 v závislosti na věku občana.

Graf č. 6 - Počet podaných žádostí o vydání cestovního průkazu u pověřeného zastupitelského úřadu v závislosti na věku občana.

Graf č. 7 – Počet podaných žádostí o cestovní doklad pro občana mladšího 15 let v závislosti na lhůtě pro vydání.

Graf č. 8 – Počet podaných žádostí o cestovní doklad pro občana staršího 15 let v závislosti na lhůtě pro vydání.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – Náležitosti při podání žádosti o první občanský průkaz.

Tabulka č. 2 – Náležitosti při podání žádosti o nový občanský průkaz.

Tabulka č. 3 – Příslušný správní orgán k vydání a předání občanského průkazu v závislosti na lhůtách.

Tabulka č. 4 – Výše správních poplatků za občanský průkaz vydaný občanům mladším 15 let.

Tabulka č. 5 – Výše správních poplatků za občanský průkaz vydaný občanům starším 15 let.

Tabulka č. 6 – Výše ostatních správních poplatků za občanský průkaz.

Tabulka č. 7 – Délka platnosti dočasného občanského průkazu v závislosti na důvodech vydání tohoto dokladu.

Tabulka č. 8 – Výše správních poplatků za cestovní doklad vydaný občanům starším 15 let.

Tabulka č. 9 – Výše správních poplatků za cestovní pas vydaný občanům mladším 15 let.

Seznam příloh

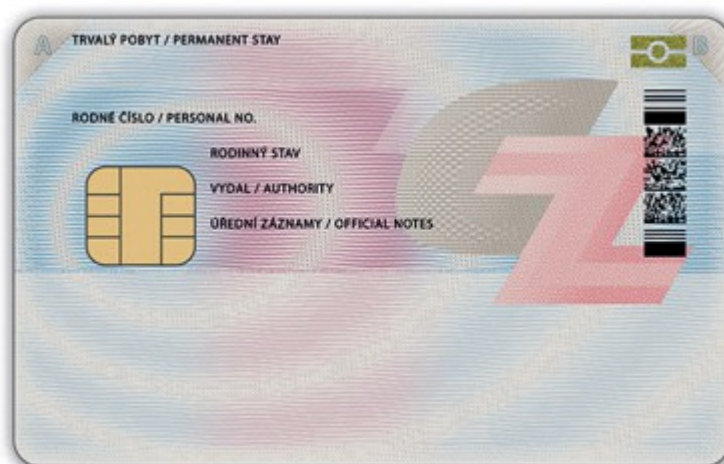
- Příloha č. 1** - Vzor platného občanského průkazu vydávaného od roku 2021 – první strana.
- Příloha č. 2** - Vzor platného občanského průkazu vydávaného od roku 2021 – druhá strana.
- Příloha č. 3** - Dočasný občanský průkaz – první strana.
- Příloha č. 4** - Dočasný občanský průkaz – druhá strana.
- Příloha č. 5** – Občanská legitimace vydávaná v letech 1924 – 1939 – desky.
- Příloha č. 6** - Občanská legitimace vydávaná v letech 1924 – 1939 - první a druhá strana.
- Příloha č. 7** - Občanská legitimace vydávaná v letech 1924 – 1939 – třetí a čtvrtá strana.
- Příloha č. 8** – Občanská legitimace vydávaná v letech 1924 – 1939 – pátá a šestá strana.
- Příloha č. 9** – Občanská legitimace vydávaná v letech 1939 – 1945 – desky.
- Příloha č. 10** - Občanská legitimace vydávaná v letech 1939 – 1945 - první a druhá strana.
- Příloha č. 11** - Občanská legitimace vydávaná v letech 1939 – 1945 – třetí a čtvrtá strana.
- Příloha č. 12** – Občanská legitimace vydávaná v letech 1939 – 1945 – pátá a šestá strana.
- Příloha č. 13** – Občanský průkaz vydávaný v letech 1948 – 1953 – desky.
- Příloha č. 14** - Občanský průkaz vydávaný v letech 1948 – 1953 - první a druhá strana.
- Příloha č. 15** - Občanský průkaz vydávaný v letech 1948 – 1953 – třetí a čtvrtá strana.
- Příloha č. 16** – Dočasný občanský průkaz z roku 1948 – desky.
- Příloha č. 17** - Dočasný občanský průkaz z roku 1948 - první a druhá strana.
- Příloha č. 18** - Dočasný občanský průkaz z roku 1948 – třetí a čtvrtá strana.
- Příloha č. 19** - Občanský průkaz vydávaný v letech 1953 – 1960 – desky.
- Příloha č. 20** - Občanský průkaz vydávaný v letech 1953 – 1960 – první a druhá strana.
- Příloha č. 21** - Občanský průkaz vydávaný v letech 1953 – 1960 – třetí a čtvrtá strana.
- Příloha č. 22** - Občanský průkaz vydávaný v letech 1953 – 1960 – pátá a šestá strana.
- Příloha č. 23** - Občanský průkaz vydávaný v letech 1960 – 1985 – desky.
- Příloha č. 24** - Občanský průkaz vydávaný v letech 1960 – 1985 – první a druhá strana.
- Příloha č. 25** - Občanský průkaz vydávaný v letech 1985 -1991 – desky.
- Příloha č. 26** - Občanský průkaz vydávaný v letech 1985 -1991 – třetí a čtvrtá strana.
- Příloha č. 27** - Občanský průkaz vydávaný v letech 1991 -1993 (obsahové náležitosti shodné s předchozím dokladem).
- Příloha č. 28** - Občanský průkaz vydávaný v letech 1993 – 1994 – první a druhá strana.
- Příloha č. 29** - Občanský průkaz vydávaný v letech 1994 – 2000 – první a druhá strana.
- Příloha č. 30** - Občanský průkaz vydávaný v letech 2000 – 2004 – první a druhá strana.
- Příloha č. 31** - Občanský průkaz vydávaný v letech 2005 – 2012 – první strana.
- Příloha č. 32** - Občanský průkaz vydávaný v letech 2005 – 2012 – druhá strana bez čipu.
- Příloha č. 33** - Občanský průkaz vydávaný v letech 2005 – 2012 – druhá strana s čipem.
- Příloha č. 34** – Vzor platného cestovního pasu vydávaného od roku 2006 – desky, první strana.
- Příloha č. 35** – Vzor platného diplomatického pasu – desky, první strana.
- Příloha č. 36** – Vzor platného služebního pasu – desky, první strana.

- Příloha č. 37** – Druhá strana služebního a diplomatického pasu (shodná pro oba doklady).
- Příloha č. 38** – Vzor platného cestovního průkazu – desky, první strana.
- Příloha č. 39** – Rakousko-uherský cestovní pas vydávaný v letech 1857 – 1917 – desky a první strana.
- Příloha č. 40** – Rakousko-uherský cestovní pas vydávaný v letech 1857 – 1917 – druhá a třetí strana.
- Příloha č. 41** – Rakousko-uherský cestovní pas vydávaný v letech 1857 – 1917 – čtvrtá a pátá strana.
- Příloha č. 42** – Rakousko-uherský cestovní pas vydávaný v letech 1857 – 1917 – šestá a sedmá strana.
- Příloha č. 43** – Rakousko-uherský cestovní pas vydávaný v letech 1857 – 1917 – poslední strana a desky.
- Příloha č. 44** – Cestovní pas vydávaný ve 20. letech 20. století – desky a první strana.
- Příloha č. 45** – Cestovní pas vydávaný ve 20. letech 20. století – druhá a třetí strana.
- Příloha č. 46** – Cestovní pas vydávaný za Protektorátu Čechy a Morava (1939) – desky a první strana.
- Příloha č. 47** – Cestovní pas vydávaný za Protektorátu Čechy a Morava (1939) – druhá a třetí strana.
- Příloha č. 48** – Cestovní pas vydávaný za Protektorátu Čechy a Morava (1939) – čtvrtá a pátá strana.
- Příloha č. 49** – Cestovní pas vydávaný v rozmezí 50 – 70. let 20. století – desky a první strana.
- Příloha č. 50** – Cestovní pas vydávaný v rozmezí 50 – 70. let 20. století – druhá a třetí strana.
- Příloha č. 51** – Cestovní pas vydávaný v rozmezí 50 – 70. let 20. století – čtvrtá a pátá strana.
- Příloha č. 52** – Cestovní pas vydávaný v rozmezí 70.- 80. let 20. století – desky a první strana.
- Příloha č. 53** – Cestovní pas vydávaný v rozmezí 70.- 80. let 20. století – druhá a třetí strana.
- Příloha č. 54** – Cestovní pas vydávaný v letech 1990 – 1993 – desky a první strana.
- Příloha č. 55** – Cestovní pas bez strojově čitelných údajů vydávaný v letech 1993 – 2000 – desky a první strana.
- Příloha č. 56** – Cestovní pas bez strojově čitelných údajů vydávaný v letech 1998 - 2007– desky a první strana.
- Příloha č. 57** – Cestovní pas vydávaný v letech 2000 – 2005 – desky a první strana.
- Příloha č. 58** – Cestovní pas vydávaný v letech 2005 - 2006 – desky a první strana.

Přílohy

Příloha č. 1 - Vzor platného občanského průkazu vydávaného od roku 2021 – první strana.

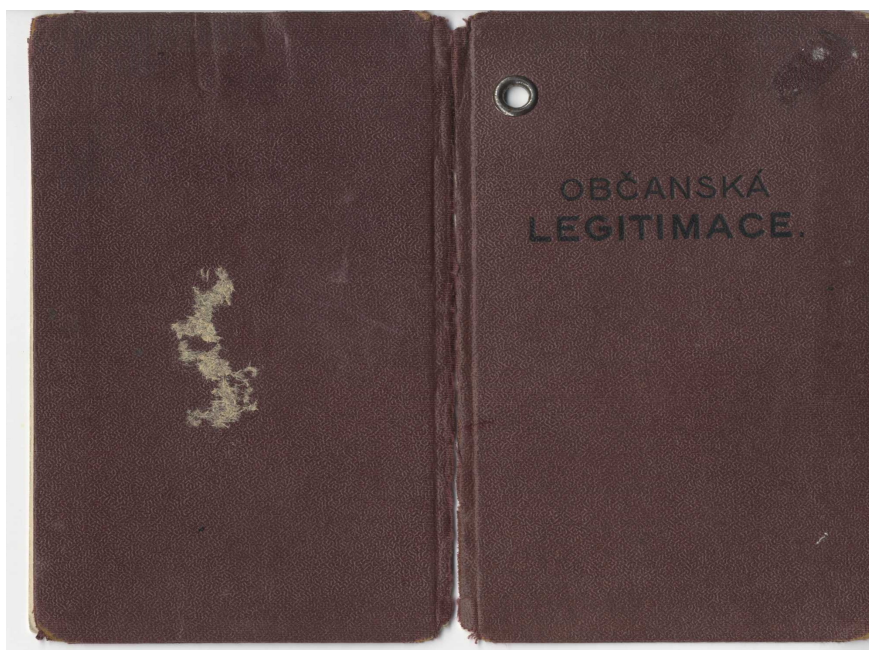
Příloha č. 2 - Vzor platného občanského průkazu vydávaného od roku 2021 – druhá strana.

Příloha č. 3 - Dočasný občanský průkaz – první strana.

Příloha č. 4 - Dočasný občanský průkaz – druhá strana.

Příloha č. 5 – Občanská legitimace vydávaná v letech 1924 – 1939 – desky.

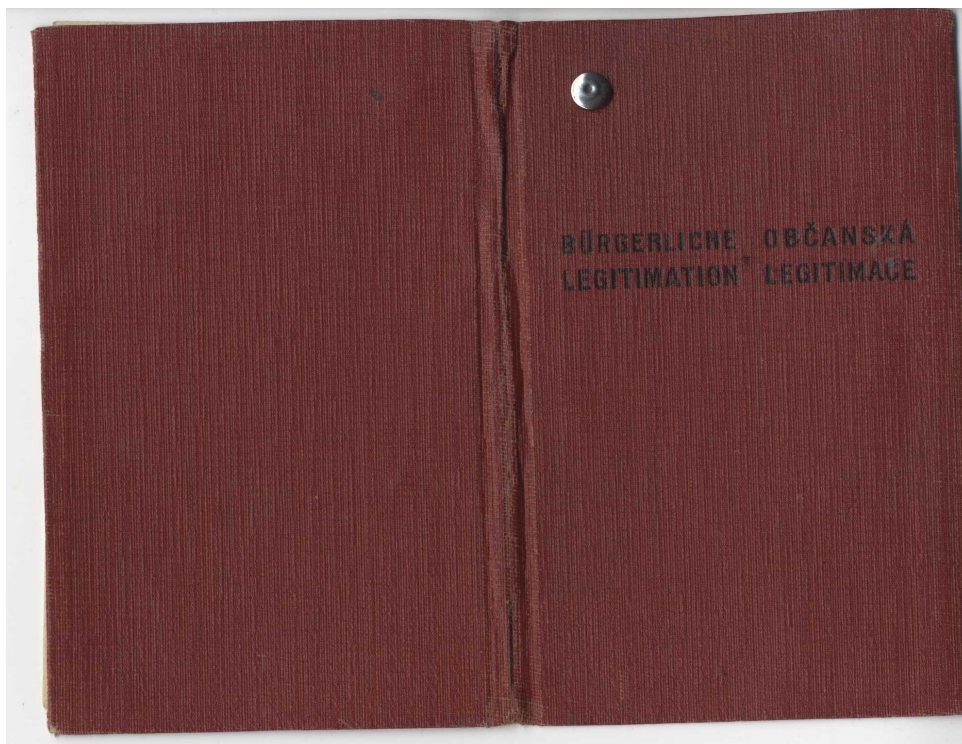
Příloha č. 6 - Občanská legitimace vydávaná v letech 1924 – 1939 - první a druhá strana.

Povolání: <i>skladník</i>	POPIS OSOBY:
Stav: <i>svobodný</i>	postava <i>střední</i>
Narozen(a) (den, měsíc a rok) <i>5 března 1892</i>	vlasý <i>kaštanové</i>
v <i>Drahňovicích</i>	oči <i>tmavosídi</i>
polit. okr. <i>Benešov</i>	nos <i>tupý</i>
Příslušný(á)	vousy <i>oholené</i>
do <i>Drahňovic</i>	ústa <i>rouměná</i>
polit. okres <i>Benešov</i>	zuby <i>zdravé</i>
Byt (v době vydání legitimace) <i> Praha - Vinohrady č.p. 945.</i>	zvláštní znamení <i>nová skla</i>
polit. okres	Otisk palce pravé ruky:

Příloha č. 7 - Občanská legitimace vydávaná v letech 1924 - 1939 - třetí a čtvrtá strana.

Vlastnoruční podpis majitele legitimace: <i>Ant. Kapal</i>	Místo pro poznamenání změn ruko- pisného obsahu legitimace, zejména pro poznamenání změny jména, po- volání, stavu, domovské příslušnosti, bytu. Poznámky provede úřad.
Vydala okresní správa policie Policijní ředitelství v Praze.	
v	
Dne 20. červ. 1924 192	
	
(Podpis.) <i>Spure</i>	

Příloha č. 8 - Občanská legitimace vydávaná v letech 1924 - 1939 - pátá a šestá strana.

Příloha č. 9 – Občanská legitimace vydávaná v letech 1939 – 1945 – desky.

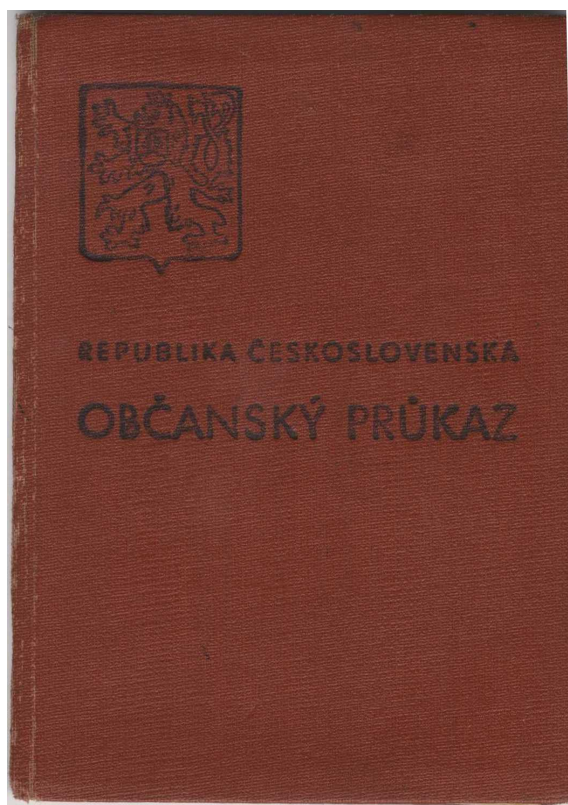
Příloha č. 10 - Občanská legitimace vydávaná v letech 1939 – 1945 - první a druhá strana.

Beruf — Povolání: <i>in Haushalte - v domáca.</i>	PERSONSBESCHREIBUNG: - POPIS OSOBY:
Stand: — Stav: <i>ledig - svobodný</i>	Statur - postava <i>mittel - střední</i>
Geboren am — Narozen(a) (Tag, Monat und Jahr — den, měsíc a rok) <i>4. XI. 1908</i>	Haare - vlasy <i>braun - hnědá</i>
in - v <i>Cholupice</i>	Augen - oči <i>hellbraun - světle hnědá</i>
polit. Bezirk - polit. okres <i>Želové</i>	Nase - nos <i>grade - rovný</i>
Zuständig — Příslušný(á) nach - do <i>Cholupice</i>	Bart - vousy
polit. Bezirk - polit. okres <i>Želové</i>	Mund - ústa <i>gleichmäßig - souměrný</i>
Wohnhaft — Byt (zur Zeit der Legitimationsausstellung — v době vydání legitimace) <i>XVI.</i>	Zähne - zuby <i>gesund - zdravé</i>
Prag - Praha <i>Dvorskova M.</i>	besondere Kennzeichen - zvláštní znamení
Gasse - ul. <i>Nr. - č.</i>	
	Abdruck des rechten Daumenfingers: Otisk palec pravé ruky:

Příloha č. 11 - Občanská legitimace vydávaná v letech 1939 – 1945 – třetí a čtvrtá strana.

Eigenhändige Unterschrift des Legitimationsinhabers:	Vlastnoruční podpis majitele legitimace:	Raum für die Anmerkung der Änderungen des handschriftlichen Inhaltes der Legitimation, insbesondere für die Anmerkung der Änderung des Namens, des Berufes, des Standes, der Heimatzuständigkeit, der Wohnung. Die Anmerkungen werden von der Behörde vorgenommen.	Místo pro poznamenání změn rukopisného obsahu legitimace, zejména pro poznamenání změny jména, povolání, stavu, domovské příslušnosti bytu. Poznámky provede úřad.
Ausgestellt von der Polizeidirektion in Prag.		Vydalo policejní ředitelství v Praze.	
Am - Dne <i>23. XI. 1939</i>			
			
Für den Polizeipräsidenten: (Unterschrift. Podpis.) Za policejního předsedu:			
<i>12. Kubín</i>			

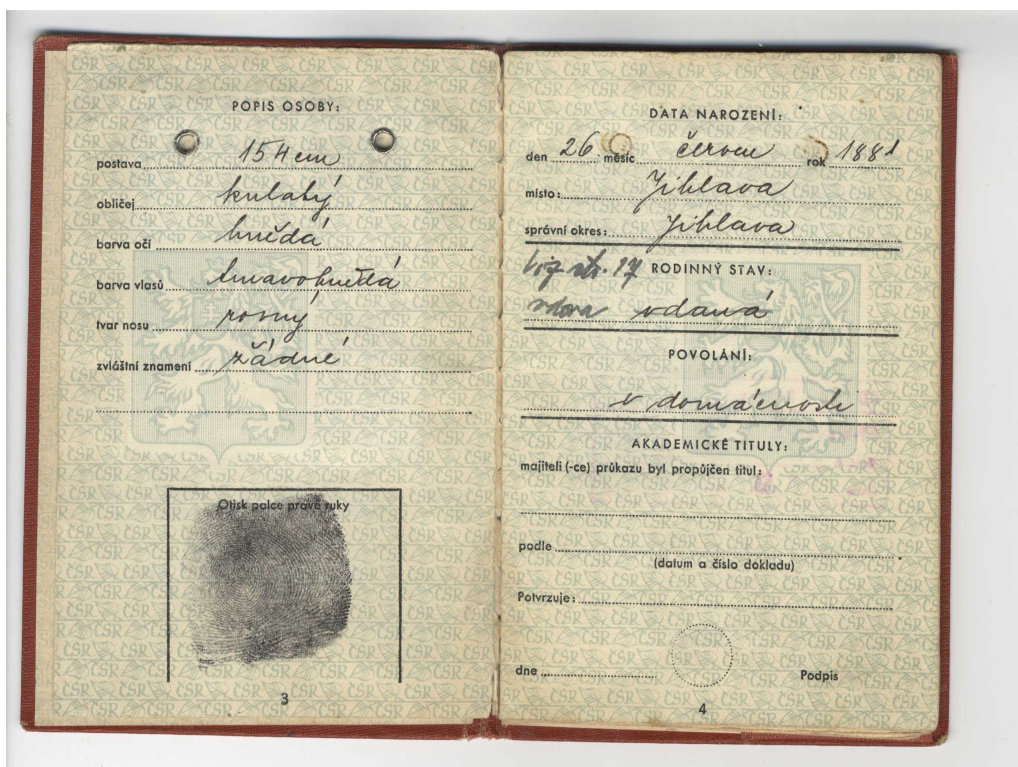
Příloha č. 12 – Občanská legitimace vydávaná v letech 1939 – 1945 – pátá a šestá strana.

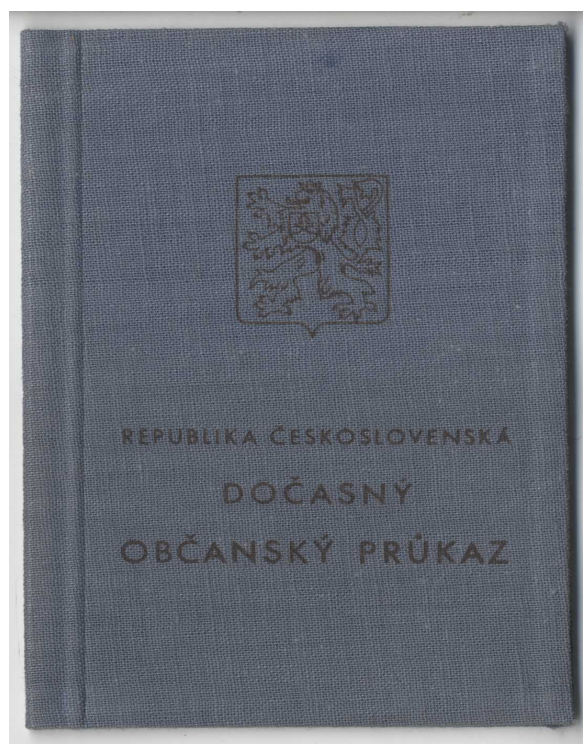
Příloha č. 13 – Občanský průkaz vydávaný v letech 1948 – 1953 – desky.

Příloha č. 14 - Občanský průkaz vydávaný v letech 1948 – 1953 - první a druhá strana.

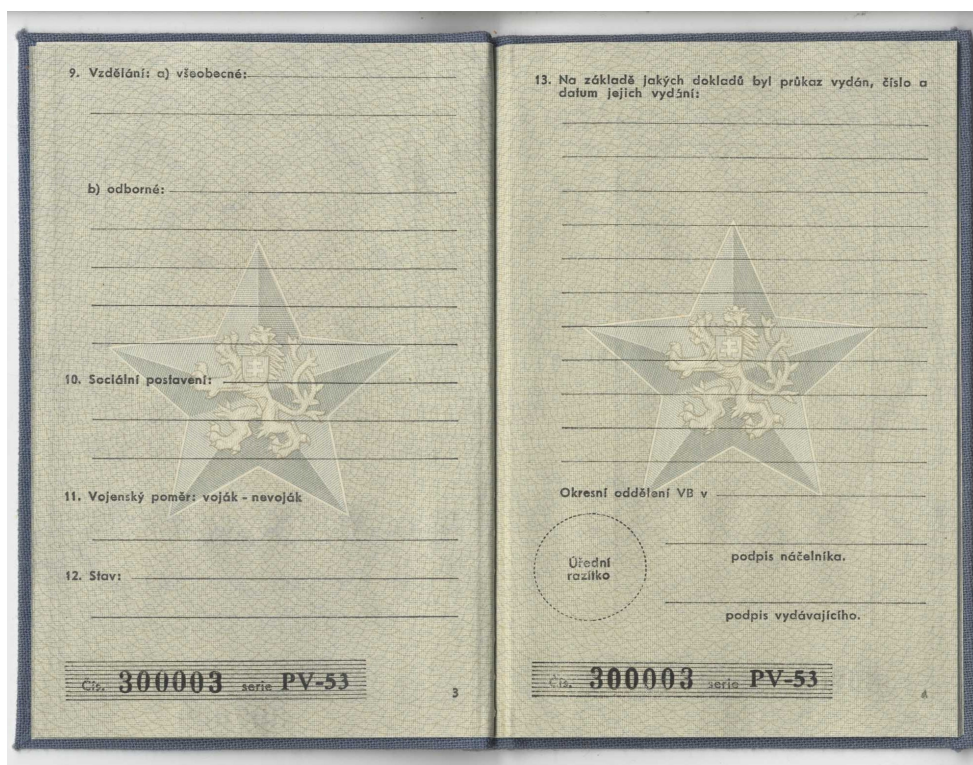
Příloha č. 15 - Občanský průkaz vydávaný v letech 1948 – 1953 – třetí a čtvrtá strana.

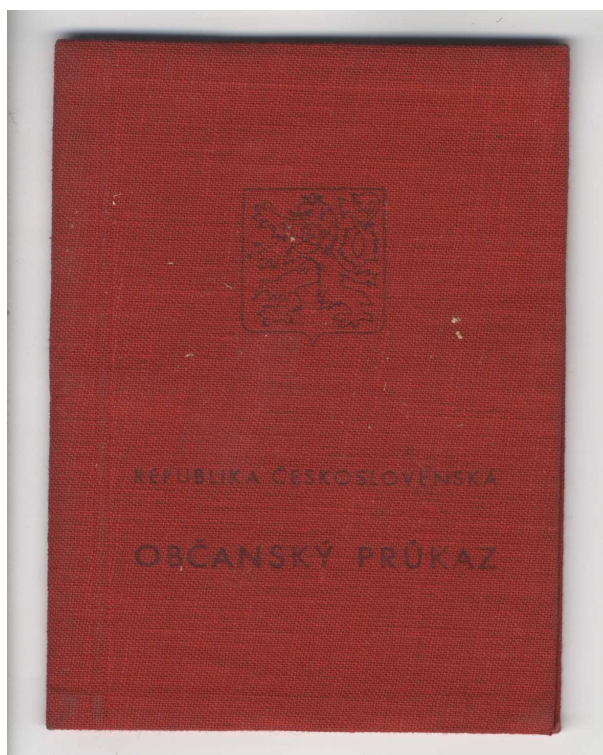
Příloha č. 16 – Dočasný občanský průkaz z roku 1948 – desky.

Příloha č. 17 - Dočasný občanský průkaz z roku 1948 - první a druhá strana.

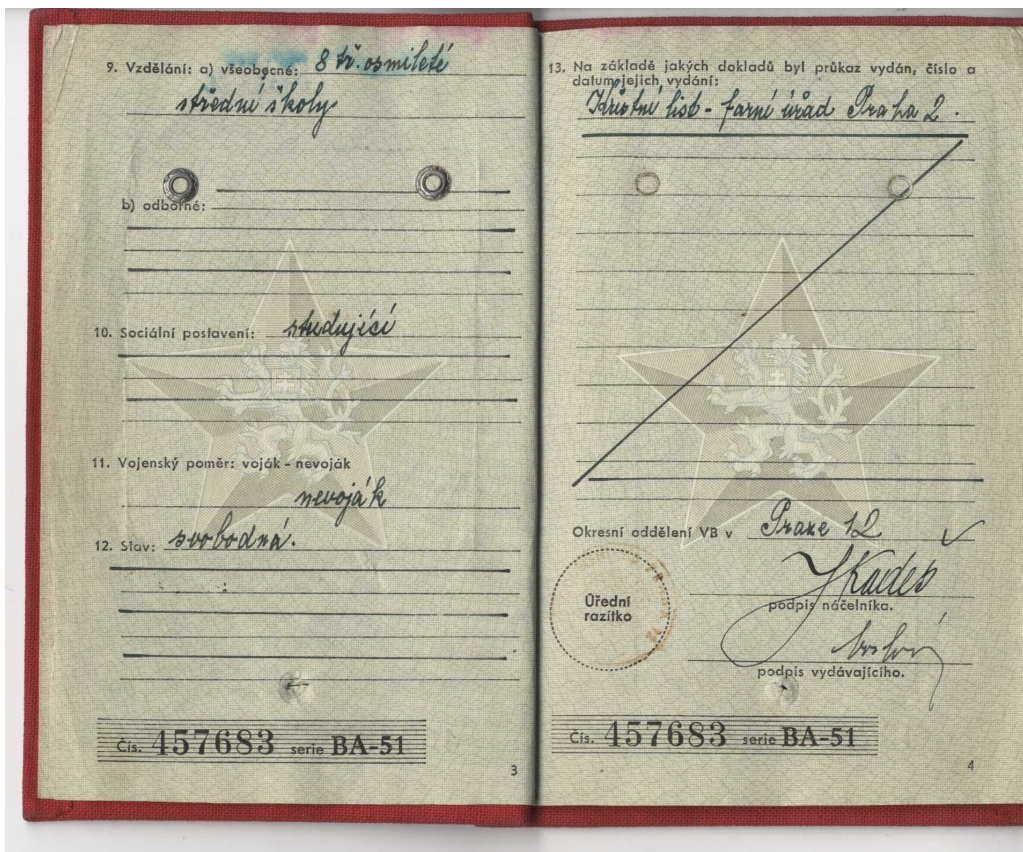
Příloha č. 18 - Dočasný občanský průkaz z roku 1948 – třetí a čtvrtá strana.

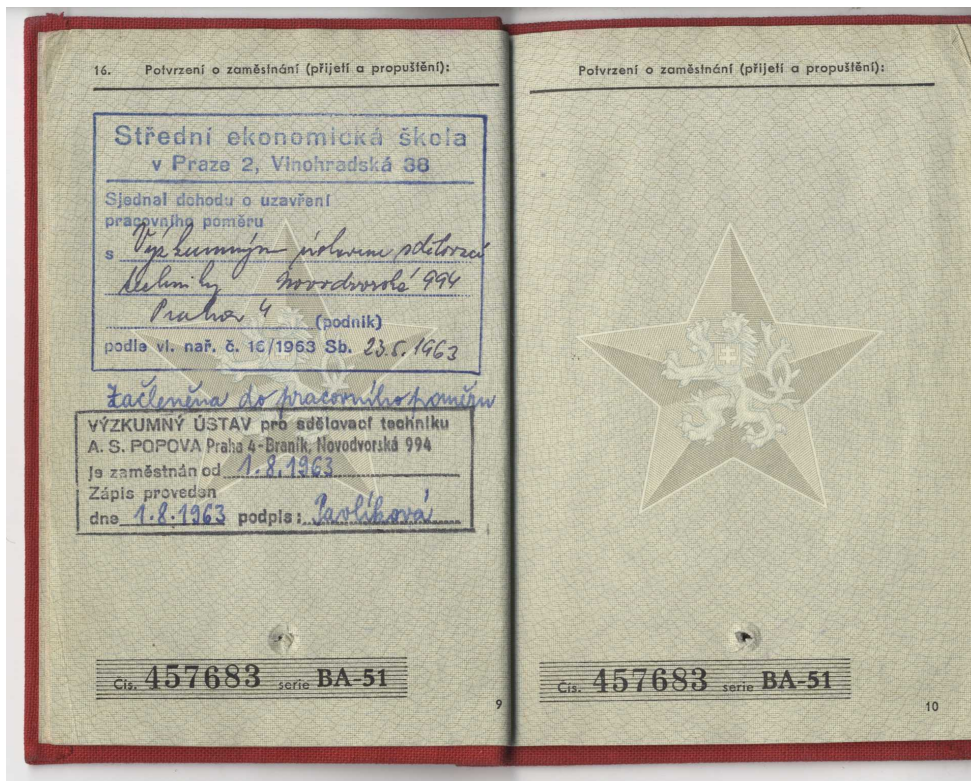
Příloha č. 19 - Občanský průkaz vydávaný v letech 1953 – 1960 – desky.

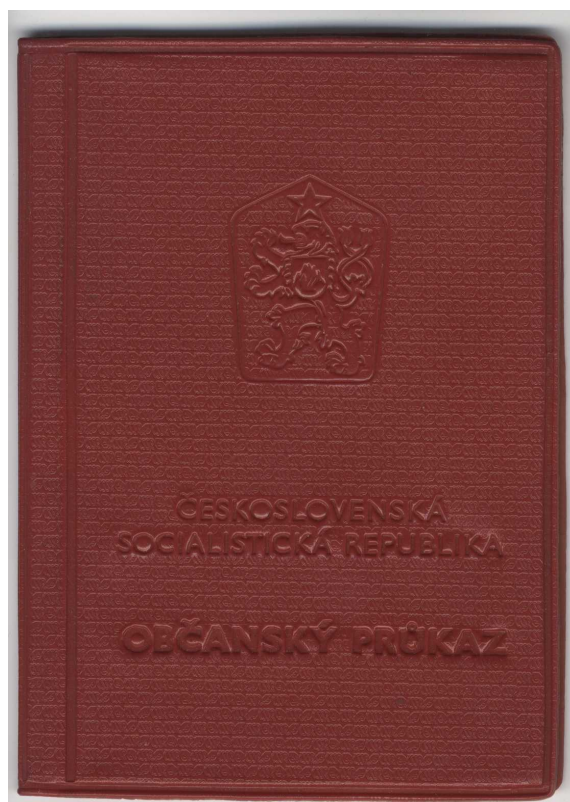
Příloha č. 20 - Občanský průkaz vydávaný v letech 1953 – 1960 – první a druhá strana.

Příloha č. 21 - Občanský průkaz vydávaný v letech 1953 – 1960 – třetí a čtvrtá strana.

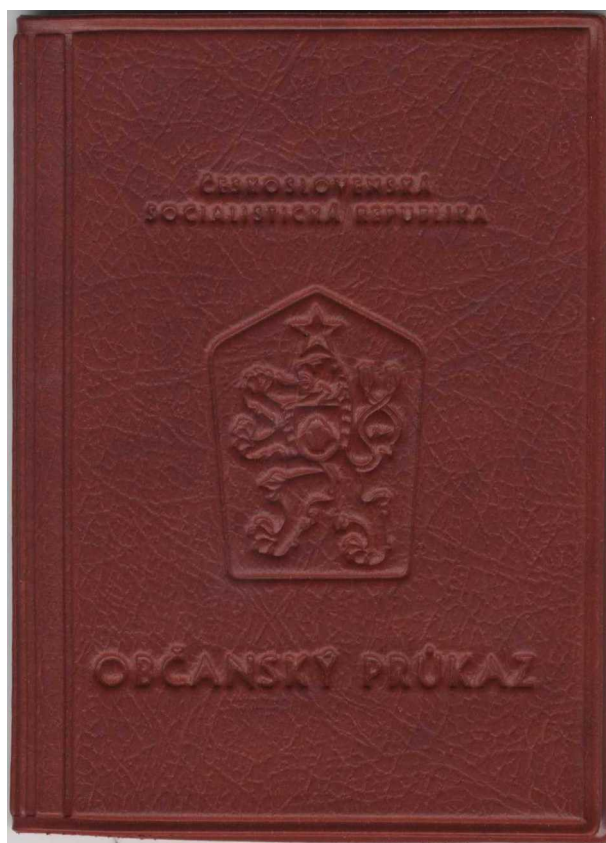
Příloha č. 22 - Občanský průkaz vydávaný v letech 1953 – 1960 – pátá a šestá strana.

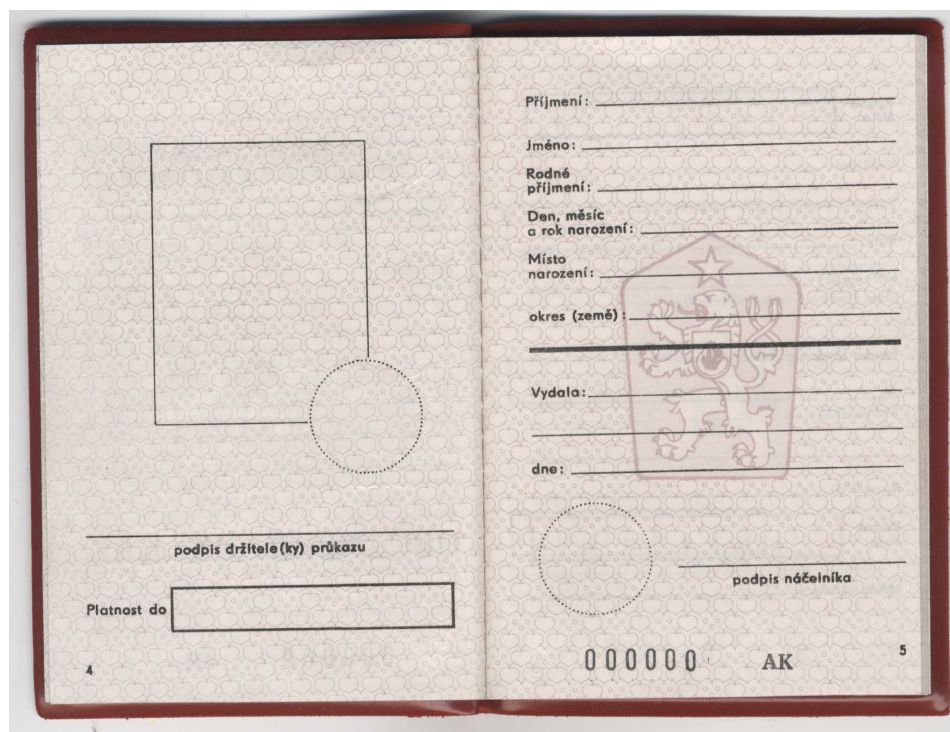
Příloha č. 23 - Občanský průkaz vydávaný v letech 1960 – 1985 – desky.

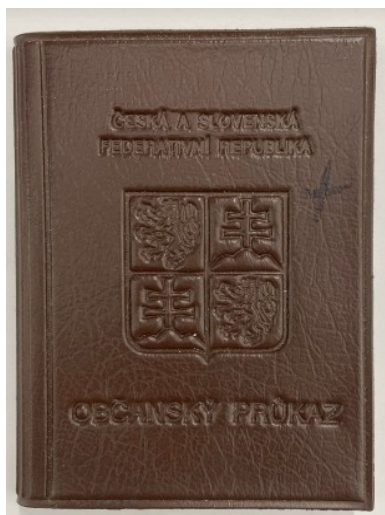
Příloha č. 24 - Občanský průkaz vydávaný v letech 1960 – 1985 – první a druhá strana.

Příloha č. 25 - Občanský průkaz vydávaný v letech 1985 -1991 – desky.

Příloha č. 26 - Občanský průkaz vydávaný v letech 1985 -1991 – třetí a čtvrtá strana.

Příloha č. 27 - Občanský průkaz vydávaný v letech 1991 -1993 (obsahové náležitosti shodné s předchozím dokladem).

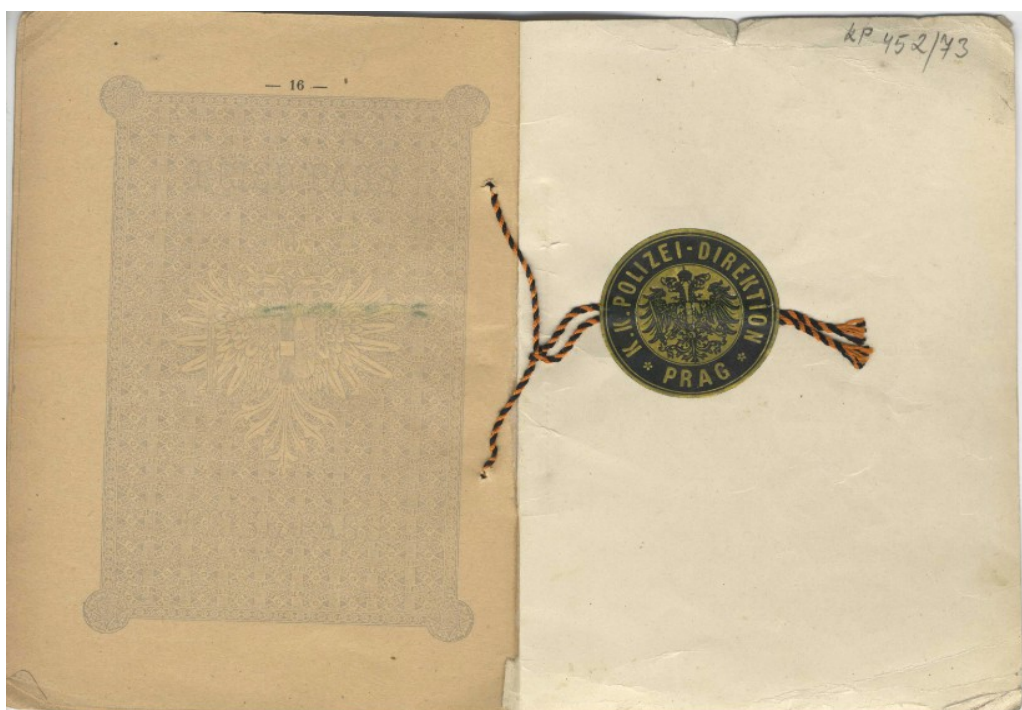
Příloha č. 28 - Občanský průkaz vydávaný v letech 1993 – 1994.

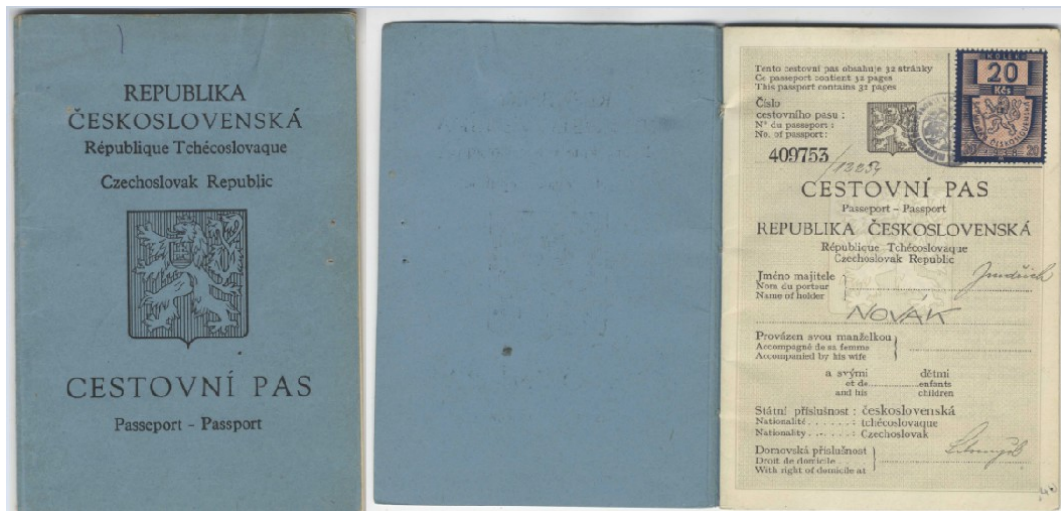
Příloha č. 29 - Občanský průkaz vydávaný v letech 1994 – 2000.

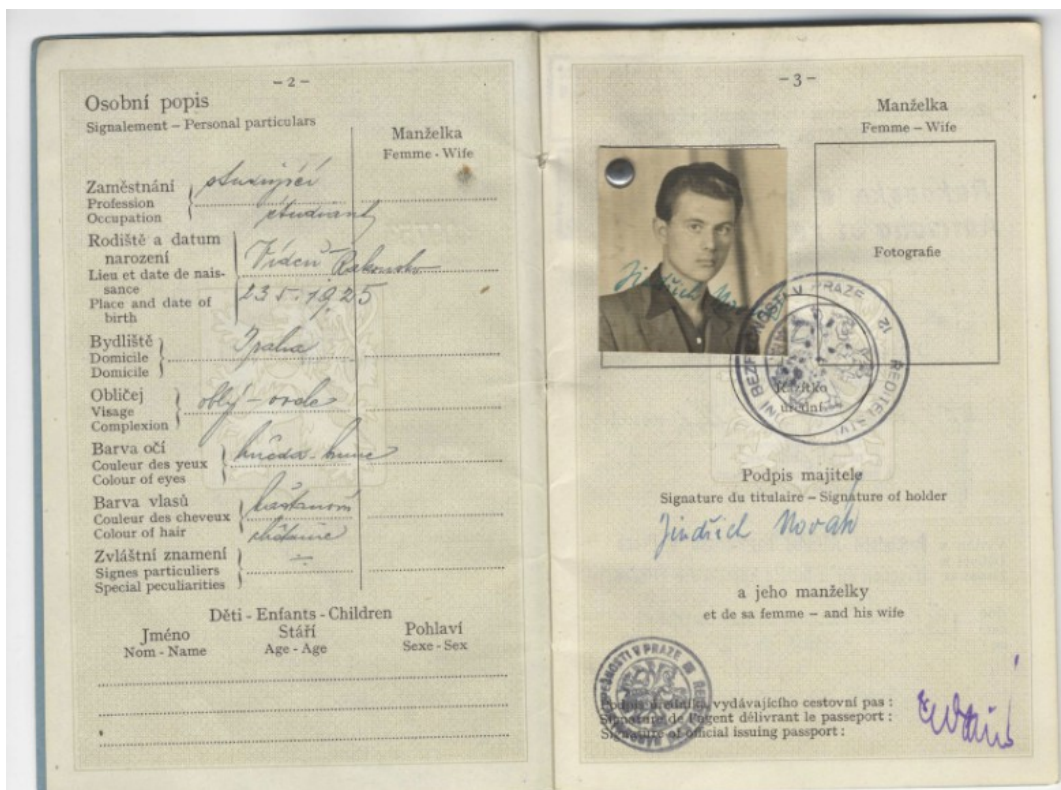
Příloha č. 42 – Rakousko-uherský cestovní pas vydávaný v letech 1857 – 1917 – šestá a sedmá strana.

Příloha č. 43 – Rakousko-uherský cestovní pas vydávaný v letech 1857 – 1917 – poslední strana a desky.

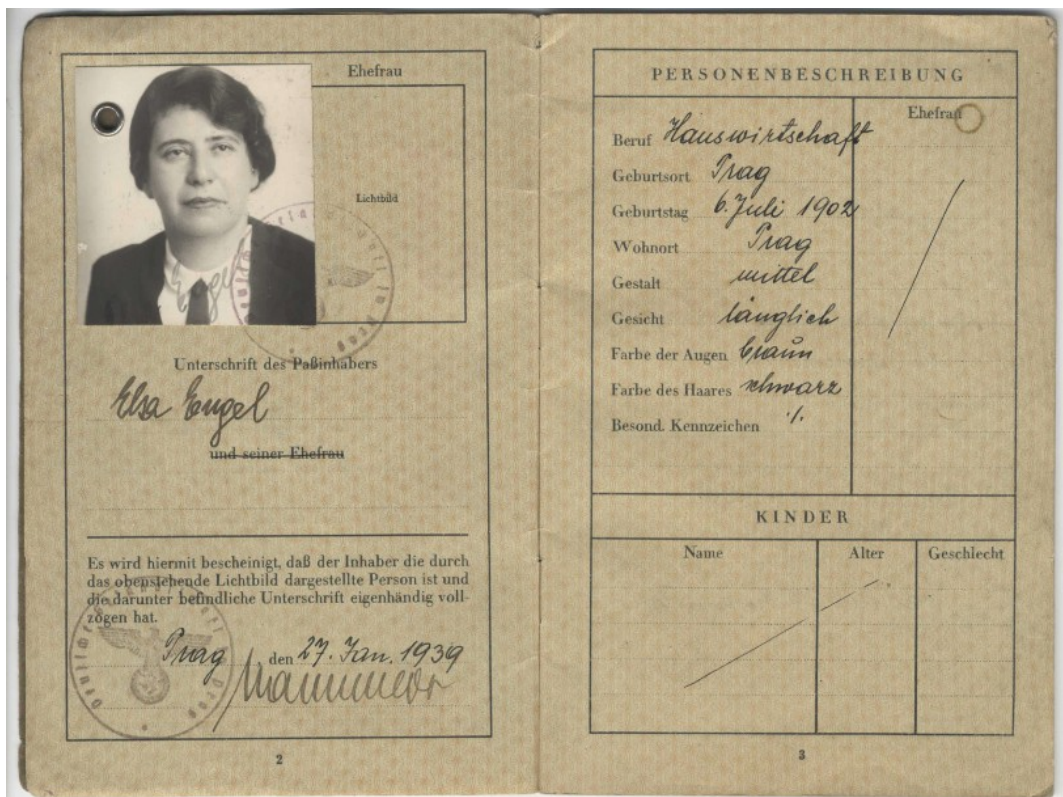
Příloha č. 44 – Cestovní pas vydávaný ve 20. letech 20. století – desky a první strana.

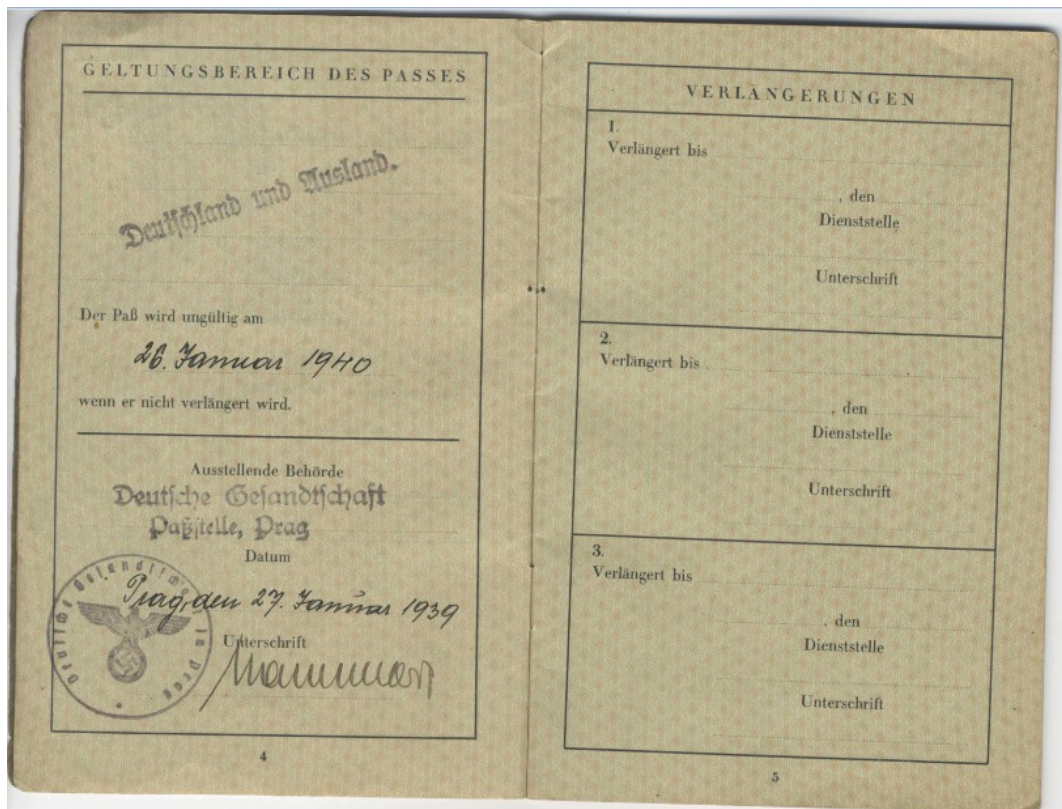
Příloha č. 45 – Cestovní pas vydávaný ve 20. letech 20. století – druhá a třetí strana.

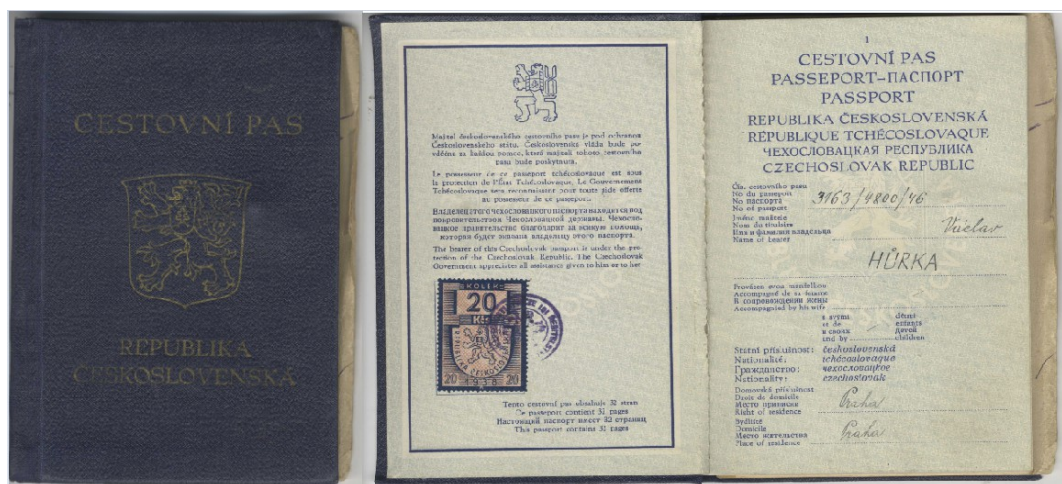
Příloha č. 46 – Cestovní pas vydávaný za Protektorátu Čechy a Morava (1939) – desky a první strana.

Příloha č. 47 – Cestovní pas vydávaný za Protektorátu Čechy a Morava (1939) – druhá a třetí strana.

Příloha č. 48 – Cestovní pas vydávaný za Protektorátu Čechy a Morava (1939) – čtvrtá a pátá strana.

Příloha č. 49 – Cestovní pas vydávaný v rozmezí 50 – 70. let 20. století – desky a první strana.

2

OSOBNÍ POPIS - SIGNALEMENT
ОПИСАНИЕ ЛИЧНОСТИ - DESCRIPTION

Manželka - Femme
Жена - Wife

Zaměstnání
Profession
Занятие
Occupation *prokurista
fondé de procuration*

Rodiště a datum narození
Lieu et date de naissance
Место и время рождения
Place and date of birth *Brno
29. VII. 1901*

Obličej
Visage
Личо
Face *obly - ovale*

Barva očí
Couleur des yeux
Глаза
Colour of eyes *modrá - bleu*

Barva vlasů
Couleur des cheveux
Цвет волос
Colour of hair *sv. hnědá
brun clair*

Zvláštní znamení
Signes particuliers
Особый приметы
Special peculiarities

DĚTI - ENFANTS - ДЕТИ - CHILDREN

Jméno Nom - Имя Name	Štáf Date de naissance Воспаст Date of birth	Pohlaví Sexe - Пол Sex

3

Fotografie majitele - Photographie du titulaire
Фотография владельца - Photograph of bearer

Podpis majitele
Signature du titulaire
Подпись владельца
Signature of bearer *[Signature]*

Manželka - Femme
Жена - Wife

Podpis manželky
Signature de sa femme
Подпись жены
Signature of his wife

Příloha č. 50 – Cestovní pas vydávaný v rozmezí 50 – 70. let 20. století – druhá a třetí strana.

4

Země, pro které je cestovní pas platný:
Pays pour lesquels ce passeport est valable:
Страны, в пределах которых паспорт действителен:
Countries for which this passport is valid:

*Jugoslavie přes Rakousko.
Madarsko a zpět.
la Yougoslavie par l'Autriche.
la Hongrie et retour.*

5

Platnost cestovního pasu končí:
Ce passeport expire le:
Действительность паспорта кончается:
The validity of this passport expires:

31. prosince - décembre 1946

není-li obnoven.
à moins de renouvellement.
не был-ли возобновлен.
unless prolonged.

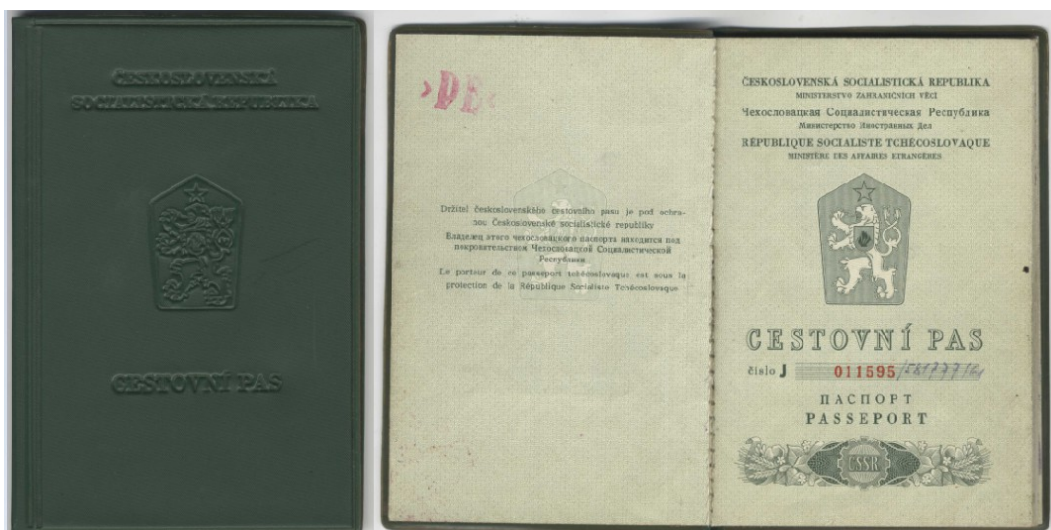
Vydán v
Délivré à
Выдан в
Issued at **Ředitelství národní bezpečnosti v Praze**
Direction de la Sureté Nationale à Prague

dne
le
дня
on *19. července - juillet 1946*

Podpis úředníka vydávajícího cestovní pas
Signature de l'agent délivrant le passeport
Подпись чиновника выдающего паспорт
Signature of the official issuing the passport *[Signature]*

Příloha č. 51 – Cestovní pas vydávaný v rozmezí 50 – 70. let 20. století – čtvrtá a pátá strana.

Příloha č. 52 – Cestovní pas vydávaný v rozmezí 70.- 80. let 20. století – desky a první strana.

Příloha č. 53 – Cestovní pas vydávaný v rozmezí 70.- 80. let 20. století – druhá a třetí strana.

Příloha č. 54 – Cestovní pas vydávaný v letech 1990 – 1993 – desky a první strana.

Příloha č. 55 – Cestovní pas bez strojově čitelných údajů vydávaný v letech 1993 – 2000 – desky a první strana.

Příloha č. 56 – Cestovní pas bez strojově čitelných údajů vydávaný v letech 1998 - 2007– desky a první strana.

